

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Īpašais ziņojums Nr. 5/2017

(saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu)

Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme?

Garantijas jauniešiem shēmas un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas
novērtējums

ar Komisijas atbildēm

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti atsevišķu budžeta jomu vai vadības aspektu lietderības un atbilstības revīzijās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu un izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP II apakšpalāta, kura revidē ieguldījumus kohēzijai, izaugsmei un iekļautībai. Par ziņojumu atbildīgā locekle ir šīs apakšpalātas vecākā locekle *Iliana Ivanova*. Revīzijā piedalījās biroja vadītājs *Tony Murphy* un atašējs *Mihail Stefanov*, kā arī atbildīgais vadītājs *Emmanuel Rauch*, darbuzdevuma vadītājs *Marco Fians* un revidenti *Marija Grguric*, *Benjamin Jakob*, *Romuald Kayibanda*, *Kristina Maksinen*, *Aino Nyholm*, *Dana Smid Foltynova* un *Michele Zagordo*.

No kreisās uz labo: *Marija Grguric*, *Mihail Stefanov*, *Marco Fians*, *Benjamin Jakob*, *Iliana Ivanova*, *Michele Zagordo*, *Tony Murphy*, *Dana Smid Foltynova*.

SATURS

	Punkts
Glosārijs	
Kopsavilkums	I–XI
Ievads	1–26
Jauniešu bezdarbs Eiropas Savienībā	1–5
NEET: jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu	6–10
Garantija jauniešiem	11–17
Jauniešu garantijas uzraudzības kārtība	18–19
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI)	20–24
Revīzijas palātas iepriekšējais garantijas jauniešiem novērtējums	25–26
Revīzijas tvērums un pieeja	27–29
Apsvērumi	30–158
Novērtējums par to, kāds ir bijis progress garantijas jauniešiem īstenošanā	30–59
<i>NEET</i> kategorijā ietilpstošo personu skaita samazināšanās korelē ar jauniešu skaita samazināšanos	32–35
Ierobežota virzība <i>NEET</i> jauniešu apzināšanā un reģistrēšanā	36–42
Ir pieaudzis pozitīvu risinājumu skaits, taču piedāvājumu pieejamība nav pietiekama	43–52
Ilgtspējīga integrācija joprojām sagādā grūtības	53–59
Faktori, kas ietekmē garantijas jauniešiem rezultātus	60–98
Nebija stratēģiju ar skaidri noteiktiem atskaites punktiem un mērķiem visu <i>NEET</i> aptveršanai	61–72
Dalībvalstis nav novērtējušas garantijas jauniešiem shēmas kopējās izmaksas un pieejamo finansējumu	73–78
Dalībvalstu pieeja ietekmē <i>NEET</i> kategorijas jauniešu ilgtspējīgu integrāciju	79–91
Zemas kvalitātes dati kavēja garantijas jauniešiem rezultātu novērtēšanu	92–98

Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas ieguldījuma novērtējums	99–158
JNI darbības programmu izstrādi ietekmēja nepietiekams <i>NEET</i> kategorijas jauniešu novērtējums	102–111
Risks, ka JNI/ESF aizstāj valsts finansējumu	112–116
Datu kvalitāte un Komisijas vadlīnijas par datu vākšanu ietekmē JNI rezultātu mērīšanu	117–134
Papildu priekšfinansējumu JNI/ESF darbības programmām dalībvalstis izmantoja tikai daļēji	135–138
JNI/ESF atbalstīto pasākumu paziņotie rezultāti ir zemāki par gaidīto	139–148
Tiešā veidā novērtēti atlasīti gadījumi apstiprināja īstenošanas grūtības	149–158
Secinājumi un ieteikumi	159–182

Pielikums. Garantijas jauniešiem uzraudzība: atšķirības dalībvalstu iesniegtajos datos

Komisijas atbildes

GLOSĀRIJS

Darbības programmā (DP) ir izklāstītas dalībvalsts prioritātes, konkrēti mērķi un plāns, kā tiks izmantots finansējums, lai finansētu projektus attiecīgajā periodā (parasti septiņos gados).

Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds (Eurofound) ir ES aģentūra, kuras uzdevums ir sniegt uz salīdzinošu informāciju, pētījumiem un analīzi balstītu informāciju, konsultācijas un specializētas zināšanas ES sociālās politikas jomā.

Eiropas Sociālais fonds (ESF). Tā mērķis ir stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, uzlabojot nodarbinātības un darba iespējas (galvenokārt ar mācību pasākumu starpniecību), veicinot augstu nodarbinātības līmeni un radot vairāk un labākas darba vietas.

Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi) ir pieci atsevišķi fondi, kuru mērķis ir visā ES samazināt atšķirības starp reģioniem; tie ir Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Eiropas Sociālais fonds (ESF), Kohēzijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF).

Garantija jauniešiem ir Padomes politika, kas vērsta uz to, lai nodrošinātu, ka visi jaunieši, kas jaunāki par 25 gadiem, četru mēnešu laikā pēc kļūšanas par bezdarbniekiem vai formālās izglītības beigšanas saņem kvalitatīvu darba, turpmākas izglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu.

Garantijas jauniešiem īstenošanas plānus (GJĪP) sagatavo dalībvalstis, lai valsts līmenī īstenotu savas garantijas jauniešiem. Tajos ir izklāstīti valsts sektora iestāžu un citu organizāciju uzdevumi, kā arī noteikts, kā šī garantiju shēma ir jāfinansē (tostarp izmantojot ES līdzekļus). Plānos definē, kā tiks vērtēts sasniegtais un kāds būs laika grafiks.

Iznākums ir izmaiņa, kas rodas pēc intervences un parasti saistās ar intervences mērķiem (piemēram, praktikanti, kuri atraduši darbu). Iznākums var būt gaidīts vai negaidīts, pozitīvs vai negatīvs.

Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI) ir ES programma, kuras mērķis ir sniegt finansiālu atbalstu reģionos ar jauniešu bezdarba līmeni virs 25 %.

Jaunieši garantijas jauniešiem shēmas kontekstā parasti tiek definēti vecumā no 15 līdz 25 gadiem vai – dažās dalībvalstīs – no 15 līdz 29 gadiem.

Jaunieši NEET situācijā ir jaunieši, kas **nemācās, nestrādā un neapgūst arodu**. Tā ietver gan bezdarbniekus, gan ekonomiski neaktīvus cilvēkus.

Nodarbinātības komiteja (EMCO) ir Padomes galvenā padomdevēja komiteja nodarbinātības un sociālo lietu jomā attiecībā uz nodarbinātību.

Prioritārie virzieni ir darbības programmas galvenās izdevumu jomas. Tie ietver savstarpēji saistītu darbību kopumu, kam ir konkrēti, izmērāmi mērķi.

Rezultāts ir izmērāma ietekme, kas tieši vai netieši izriet no publiskas intervences. Kohēzijas politikas kontekstā rezultātus parasti iedala iznākumos un ietekmē.

Rīcības grupa jauniešu nodarbinātības veicināšanai (YAT). 2012. gada februārī Komisija kopā ar astoņām dalībvalstīm, kurās tolaik jauniešu bezdarba līmenis bija visaugstākais, izveidoja rīcības grupas jauniešu nodarbinātības veicināšanai, kurās ietilpa gan dalībvalstu eksperti, gan ES ierēdņi, nolūkā apzināt pasākumus, ar kuru starpniecību varētu izmantot ES finansējumu (tostarp ESF finansējumu), kas vēl bija pieejams 2007.–2013. gada plānošanas periodā, lai atbalstītu darba iespējas jauniešiem un mazos un vidējos uzņēmumus.

Starptautiskā Darba organizācija (ILO) ir ANO aģentūra, kas nodarbojas ar darbaspēka jautājumiem un īpaši ar starptautiskajiem darba standartiem.

Vadošā iestāde ir publiska vai privāta struktūra, ko dalībvalsts ir izraudzījusi darbības programmas pārvaldībai. Tās pienākumos ietilpst atlasīt finansējamos projektus, uzraudzīt projektu īstenošanu un ziņot Komisijai par finanšu aspektiem un sasniegtajiem rezultātiem.

KOPSAVILKUMS

Par garantijas jauniešiem shēmu

I. Jauniešu bezdarbs nav jauna parādība, un vairākās ES dalībvalstīs tā līmenis ir ārkārtīgi augsts jau daudzus gadus. 2008. gada ekonomiskā krīze ir vēl vairāk apgrūtinājusi jauniešu iekļaušanos darba tirgū. Lai gan stāvoklis ir uzlabojies, vairāk nekā 4,2 miljoni jauniešu vecumā līdz 25 gadiem 2016. gada jūnija beigās Eiropas Savienībā joprojām bija bez darba.

II. Viena no nozīmīgākajām ES iniciatīvām šā problēmjaucējuma risināšanai ir garantijas jauniešiem shēma, ar kuru saskaņā dalībvalstīm ir jānodrošina, lai visi, kas jaunāki par 25 gadiem, četru mēnešu laikā pēc kļūšanas par bezdarbniekiem vai formālās izglītības beigšanas saņemtu kvalitatīvu darbu, turpmākas izglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu.

III. Turklāt Eiropadome piekrita izveidot Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu ar apstiprinātu 6,4 miljardu EUR lielu budžetu (3,2 miljardi EUR no īpašas jaunizveidotas ES budžeta pozīcijas, kura jāpapildina ar 3,2 miljardiem EUR no ESF piešķirumiem valstīm), lai palielinātu ES finanšu atbalstu, kurš pieejams reģioniem un personām, kas visvairāk cieš no jauniešu bezdarba un ekonomiskās neaktivitātes.

Par revīziju

IV. Mēs izvērtējam, vai garantija jauniešiem sniedz rezultātus dalībvalstīs un vai Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva to veicina. Konkrēti, revidenti pārbaudīja, vai dalībvalstis ir guvušas panākumus garantijas jauniešiem shēmas ieviešanā, vai tās ir pienācīgi pievērsušās faktoriem, kas varētu ietekmēt shēmas ieviešanu, un vai tās īstenoja Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu tādā veidā, lai sekmētu garantijas jauniešiem mērķu sasniegšanu.

V. Lai novērtētu panākumus garantijas jauniešiem shēmas īstenošanā, mēs apmeklējām septiņas dalībvalstis – Īriju, Spāniju, Franciju, Horvātiju, Itāliju, Portugāli un Slovākiju. Lai novērtētu Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas sniegto ieguldījumu, revidenti apmeklēja minētās dalībvalstis, atskaitot Īriju un Slovākiju. Revīzija aptvēra laikposmu no garantijas jauniešiem oficiālās sākšanas 2013. gada aprīlī līdz 2016. gada maijam.

Ko mēs konstatējam

VI. Septiņas apmeklētās dalībvalstis ir guvušas panākumus garantijas jauniešiem īstenošanā un ir sasniegti daži rezultāti, tomēr pašreizējais stāvoklis vairāk nekā trīs gadus pēc Padomes leteikuma pieņemšanas atpaliel no iecerēm, kas sākotnēji bija saistītas ar šīs shēmas sākšanu, proti, četru mēnešu laikā visiem *NEET* kategorijā ietilpstošajiem jauniešiem sniegt kvalitatīvu piedāvājumu.

VII. Neviena no apmeklētajām dalībvalstīm vēl nav nodrošinājusi, lai jauniešiem, kas atrodas *NEET* situācijā, būtu iespēja četru mēnešu laikā pieņemt piedāvājumu, kurš palīdzētu tiem ilgtspējīgi iekļauties darba tirgū. Svarīgs kavējošs faktors ir tas, ka nav iespējams aptvert visus šīs kategorijas jauniešus ar tiem resursiem, kas pieejami no ES budžeta vien.

VIII. Turklāt mēs secinām, ka apmeklētajās piecās dalībvalstīs Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas ieguldījums garantijas jauniešiem mērķu sasniegšanā revīzijas laikā bija ļoti ierobežots.

Ko mēs iesakām

IX. Turpmākajās iniciatīvās nodarbinātības jomā dalībvalstīm un Komisijai:

- jāierobežo ieceres, nosakot reālus un sasniedzamus mērķus un uzdevumus;
- pirms shēmu izstrādāšanas jā sagatavo atšķirību novērtējumi un tirgus analīze.

X. Palāta iesaka dalībvalstīm:

- izstrādāt pienācīgas aptvēruma stratēģijas, lai apzinātu visus jauniešus *NEET* situācijā un lai viņus reģistrētu;
 - sagatavot pilnīgu pārskatu par izmaksām, kas vajadzīgas, lai īstenotu garantijas jauniešiem shēmu attiecībā uz visiem jauniešiem *NEET* situācijā, un sakārtot prioritārā secībā attiecīgos pasākumus, kas veicami saskaņā ar pieejamo finansējumu;
 - nodrošināt, lai piedāvājums tiktu uzskatīts par kvalitatīvu tikai tad, ja tas atbilst jaunieša profilam un darba tirgus pieprasījumam un virza uz ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū;
-

- uzlabotu savas uzraudzības un ziņošanas sistēmas nolūkā regulāri sniegt kvalitatīvus datus, kas atvieglotu tādu jaunatnes politikas virzienu izstrādi, kuri vairāk balstīti pierādījumos, īpaši sistēmu spēju ļaut izsekot to dalībnieku gaitām, kuri izstājas no shēmas, lai pēc iespējas samazinātu to gadījumu skaitu, kad jauniešu statuss nav zināms.

XI. Komisijai:

- kopā ar Nodarbinātības komiteju jāizstrādā un jāierosina standarta kvalitātes kritēriji piedāvājumiem, ko sniedz saskaņā ar garantijas jauniešiem shēmu;
 - jāapzina un jāizplata labas prakses piemēri uzraudzībā un ziņošanā, pamatojoties uz veikto pārskatu par dalībvalstīs esošajām sistēmām;
 - jānodrošina, lai darbības programmu grozījumu apstiprināšanas procedūrā dalībvalstis veic visaptverošu novērtējumu attiecībā uz *NEET* kategorijas raksturīgākajām iezīmēm ar mērķi panākt to, ka darbības programmās iekļautie Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas pasākumi pienācīgi risina jauniešu vajadzības;
 - jāpārskata norādes par datu vākšanu, lai samazinātu risku uzrādīt pārāk augstus rezultātus. Dalībvalstīm ir attiecīgi jāpārskata savas atsauces vērtības un mērķvērtības.
-

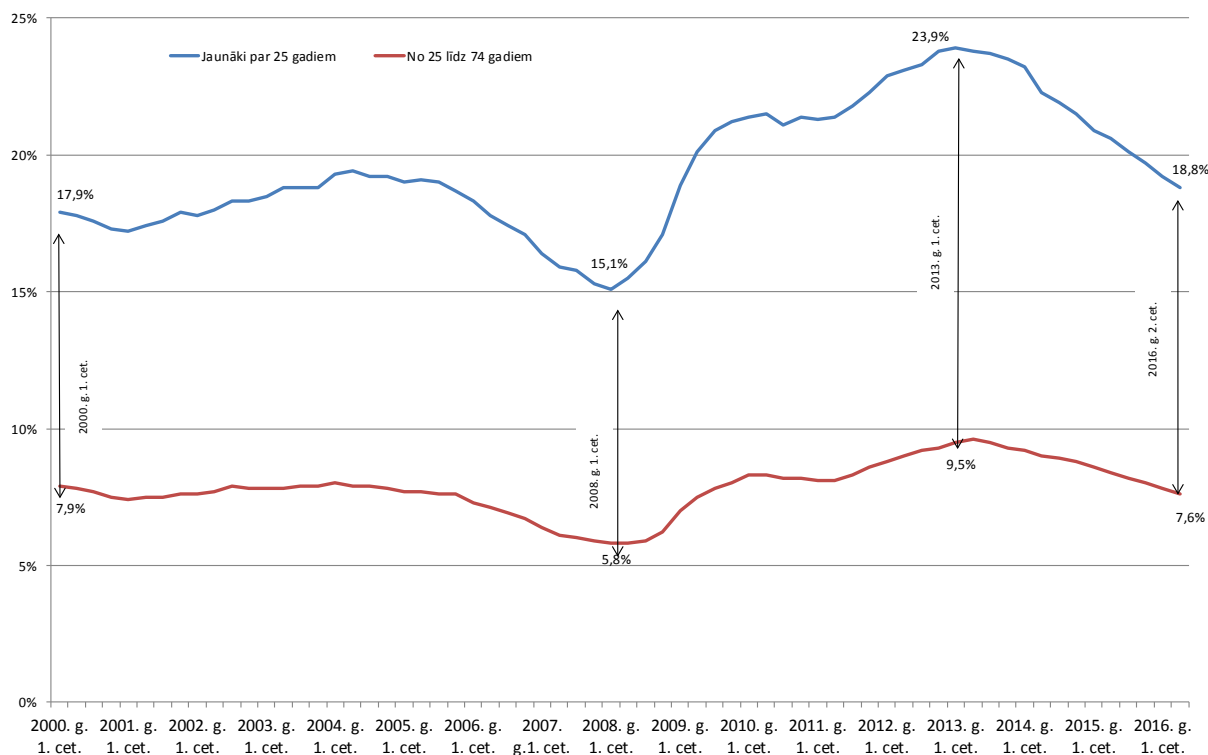
IEVADS

Jauniešu bezdarbs Eiropas Savienībā

1. Jauniešu bezdarbs nav jauna parādība, un vairākās ES dalībvalstīs tā līmenis ir ārkārtīgi augsts jau daudzus gadus. 2008. gada ekonomiskā krīze ir vēl vairāk apgrūtinājusi jauniešu iekļaušanos darba tirgū. Par to liecina fakts, ka jauniešu (15–24 g.v.) bezdarba līmenis palielinājās par 8,8 procentpunktiem no 2008. gada pirmā ceturkšņa līdz 2013. gada pirmajam ceturksnim, kad tas bija sasniedzis augstāko līmeni – 23,9 %.

2. Tajā pašā laikposmā vecāka gadagājuma ekonomiski aktīvo iedzīvotāju (25–74 g.v.) bezdarba līmenis palielinājās ne tik strauji (par 3,7 procentpunktiem no 5,8 % līdz 9,5 %). Tas ir mazāk nekā puse no palielinājuma, kas bija vērojams vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem (sk. **1. attēlu**).

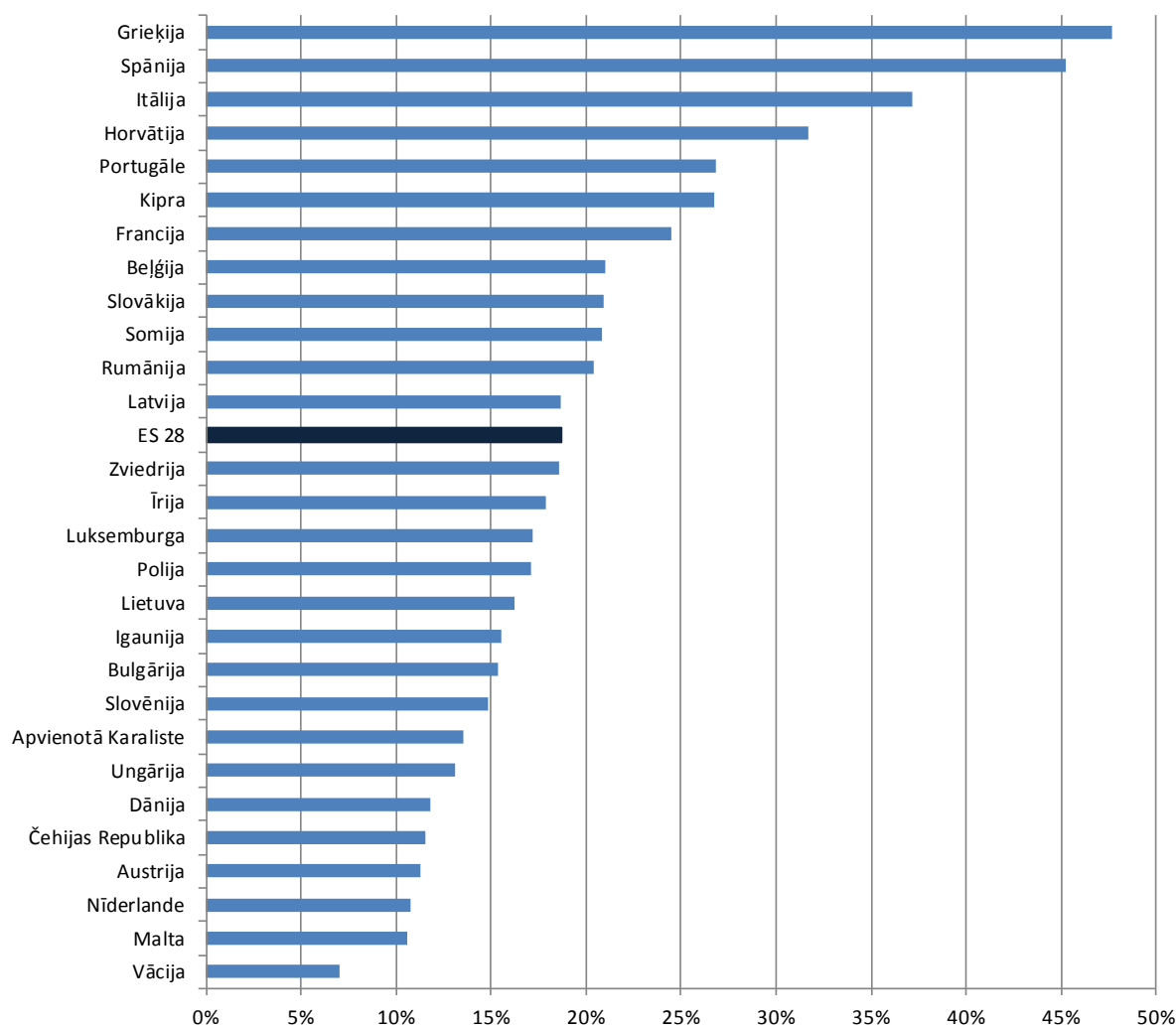
1. attēls. Bezdarba līmenis vecuma grupās no 15 līdz 24 gadiem un no 25 līdz 74 gadiem laikā no 2000. gada līdz 2016. gada jūnijam, vidēji 28 ES dalībvalstīs

Avots: Eiropas Savienības Statistikas biroja sezonāli pielāgoti bezdarba rādītāji 28 ES dalībvalstīs.

3. Lai gan kopš 2013. gada vidus stāvoklis ir uzlabojies, vairāk nekā 4,2 miljoni jauniešu vecumā līdz 25 gadiem 2016. gada jūnija beigās Eiropas Savienībā joprojām bija bez darba (vidējais bezdarba līmenis – 18,8 %). Vismagākais stāvoklis bija Grieķijā (47,7 %), Spānijā (45,2 %) un Itālijā (37,2 %) (sk. **2. attēlu**).

2. attēls. Jauniešu (līdz 25 g.) bezdarba līmenis dalībvalstīs 2016. gada jūnijā

Avots: Eiropas Savienības Statistikas biroja sezonāli pielāgoti jauniešu (līdz 25 g.) bezdarba rādītāji.

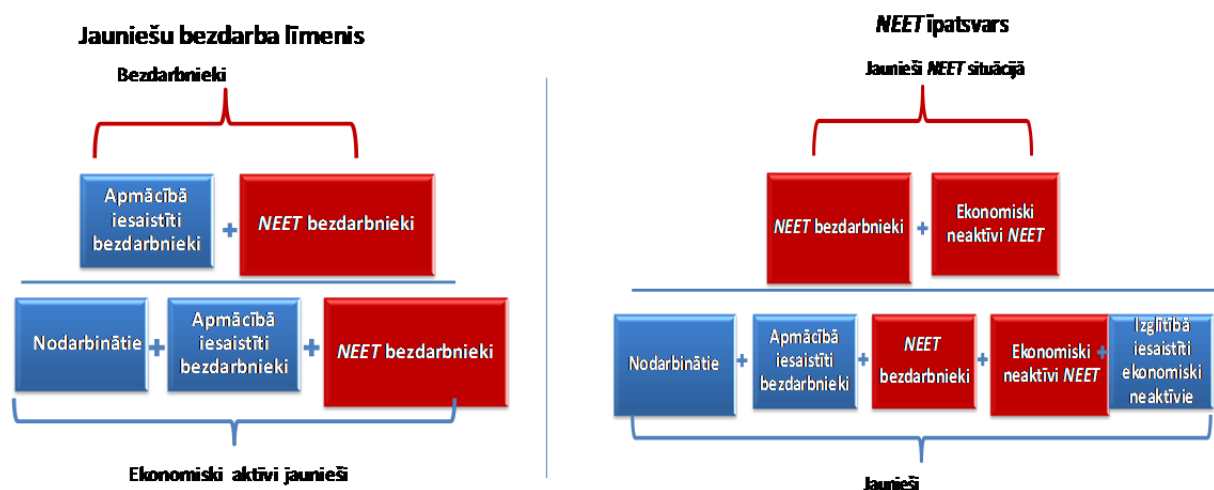
4. Līdztekus finansiālajām sekām, kas tieši skar jauniešus, ilgtermiņa bezdarbs negatīvi ietekmē arī nodarbinātības iespējas nākotnē, palielina nabadzības risku, sociālo atstumtību un apdraud jauniešu lomu sabiedrībā kopumā. Pastāv arī risks, ka viņu dotības un prasmes netiek optimāli izmantotas.

5. Turklāt augsts jauniešu bezdarba līmenis negatīvi ietekmē tautsaimniecības izaugsmi un produktivitāti un ir liels ekonomisks slogs visai sabiedrībai. Piemēram, daudzi universitāšu absolventi nevar atrast darbu un tāpēc nevar veikt savas prasmes un zināšanas ekonomikas izaugsmei. Jaunieši, kuriem ir zema kvalifikācija vai tādas nav, var saskarties ar grūtībām, lai nonāktu darba tirgū, un var tikt no tā atstumti vai arī arvien vairāk iestīgt slikti apmaksātos darbos, kas sniedz maz izredžu izrauties no šā loka.

NEET: jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu

6. Līdztekus jauniešiem, kas ir bezdarbnieki (t. i., kuri ir gatavi sākt strādāt un aktīvi meklē darbu), lielai jauniešu daļai ir zemāka motivācija būt proaktīviem, tāpēc viņi vēl vairāk attālinās no darba tirgus. Šie jaunieši, kas nemācās un neapgūst arodu, ietilpst ekonomiski neaktīvo *NEET* kategorijā. Abas kopā šīs grupas (“bezdarbnieki” un “ekonomiski neaktīvie” *NEET*) vecumā no 15 līdz 24 gadiem (un dažās dalībvalstīs – līdz 29 gadiem) veido īpašu iedzīvotāju kopu – *NEET*. Visplašāk izmantotais rādītājs ir jauniešu bezdarba līmenis, taču tas nesniedz tik pilnīgu priekšstatu kā *NEET* līmenis. Jāatzīmē, ka *NEET* līmenis ir zemāks nekā jauniešu bezdarba līmenis (sk. **3. attēlu**).

3. attēls. Jauniešu bezdarba un *NEET* līmeņa salīdzinājums

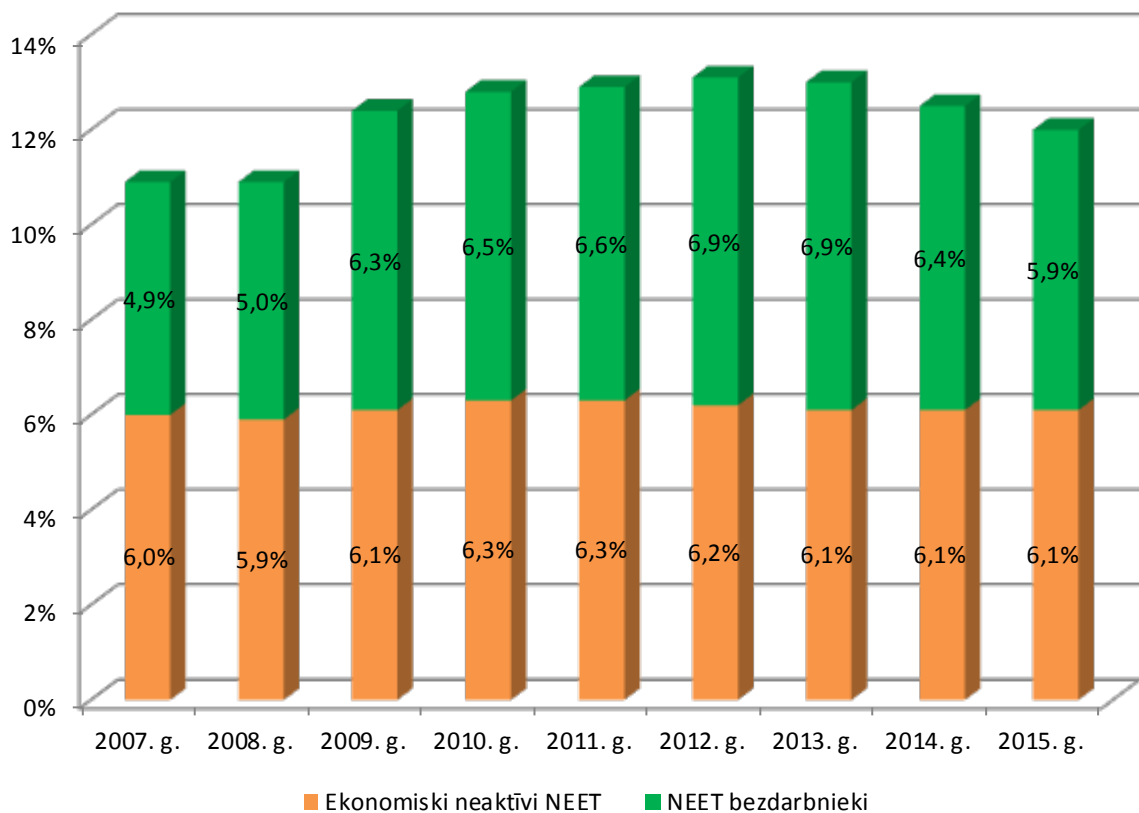

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

7. Garantijas jauniešiem shēmā *NEET* ir atsaucei izmantotā iedzīvotāju grupa. Tāpēc šajā ziņojumā mēs izmantosim arī jēdzienu “*NEET*” jēdziena “jauniešu bezdarbs” vietā.

8. To 15–24 gadus veco jauniešu procentuālā daļa, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, ir palielinājusies kopš 2007. gada un augstākos rādītājus sasniedza 2012. gadā galvenokārt tāpēc, ka palielinājās *NEET* bezdarbnieku skaits, un pēc tam tas ir nedaudz samazinājies (sk. **4. attēlu**).

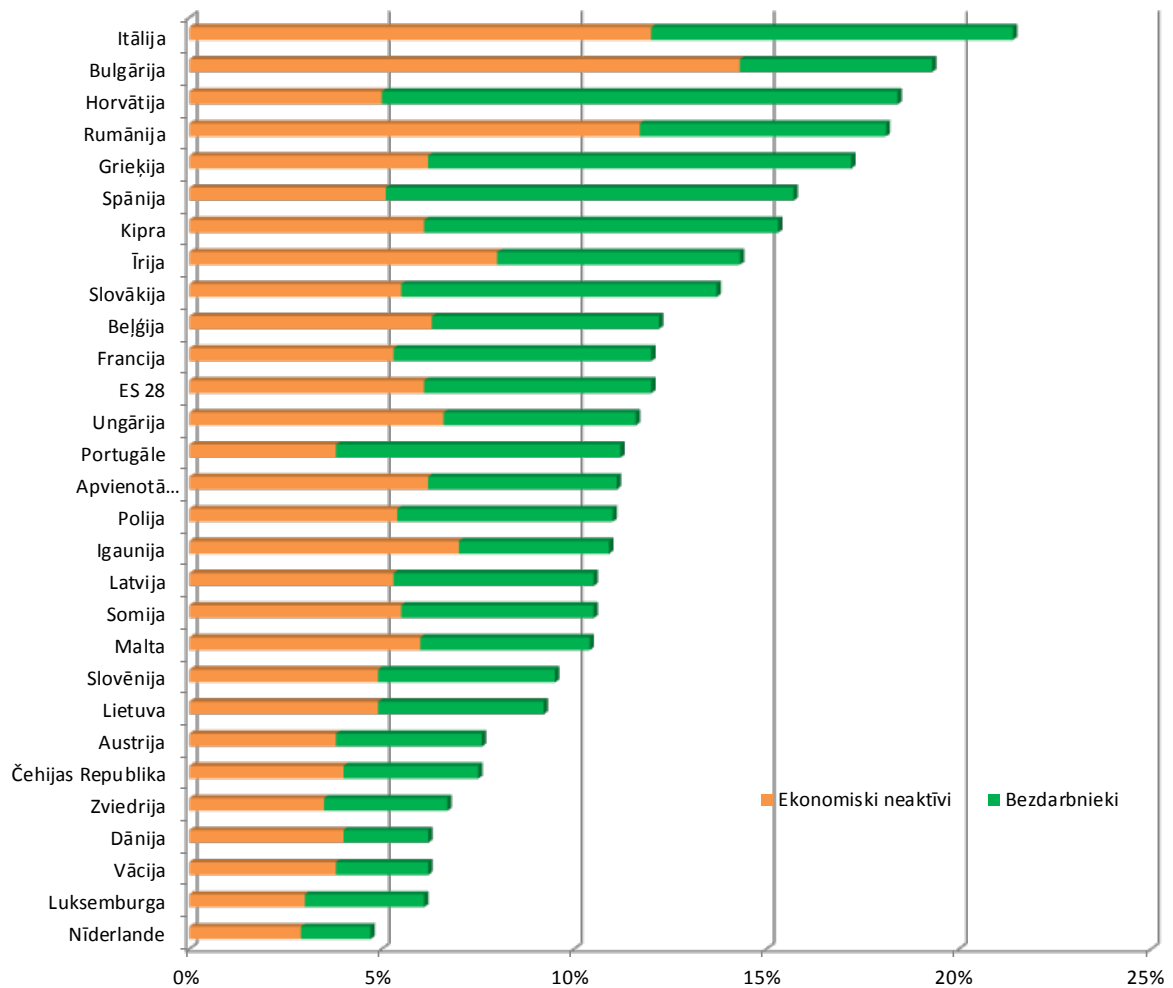
4. attēls. *NEET* īpatsvara dinamika 28 ES dalībvalstīs 2007.–2015. gadā

Avots: Eiropas Savienības Statistikas biroja dati par *NEET* īpatsvaru vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem.

9. Vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem 2015. gada beigās dažādās dalībvalstīs *NEET* īpatsvars būtiski atšķirās (sk. **5. attēlu**). Itālijā un Bulgārijā tas bija gandrīz 20 % vai vairāk, savukārt Nīderlandē, Luksemburgā un Vācijā – tuvu 5 % vai mazāk.

5. attēls. NEET īpatsvars katrā dalībvalstī un kategorijā (jaunāki par 25 gadiem) 2015. gadā

Avots: Eiropas Savienības Statistikas biroja dati par NEET īpatsvaru vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem.

10. Dalībvalstīs būtiski atšķiras ne tikai NEET īpatsvars, bet arī šīs iedzīvotāju grupas (no 15 līdz 24 gadiem) sastāvs. NEET bezdarbnieku īpatsvars ir visaugstākais Horvātijā (13,4 %), Grieķijā (11,0 %) un Spānijā (10,6 %), un šajās valstīs tautsaimniecības izaugsme varētu atvieglot viņu iekļaušanos darba tirgū. Stāvoklis atšķiras Bulgārijā (14,3 %), Itālijā (12,0 %) un Rumānijā (11,7 %), kur ir visaugstākais ekonomiski neaktīvu NEET īpatsvars. Šajās dalībvalstīs nodarbinātības dienestiem ir jāuzņemas daudz aktīvāka loma jauniešu integrēšanai darba tirgū.

Garantija jauniešiem

11. Eiropas Savienības uzdevums nodarbinātības politikā ir nodrošināt dalībvalstu nodarbinātības politikas koordināciju, jo īpaši, formulējot pamatnostādnes attiecībā uz šo politiku. Komisija var arī atbalstīt un vajadzības gadījumā papildināt dalībvalstu rīcību, lai izskaustu bezdarbu¹. Viena no vissvarīgākajām ES iniciatīvām, kuras mērķis ir uzlabot jauniešu stāvokli darba tirgū, ir garantijas jauniešiem shēma.

12. Komisija 2010. gada septembrī pirmo reizi pauda aicinājumu dalībvalstīm nodrošināt, lai visi jaunieši četru mēnešu laikā pēc mācību pabeigšanas vai kļūšanas par bezdarbniekiem būtu nodarbināti vai turpinātu izglītību, vai arī atrastos citā aktivizācijas pasākumā. Šo ierosmi dēvē par “garantiju jauniešiem”. Šo priekšlikumu izvirzīja saistībā ar stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīvu “Jaunatne kustībā”², kura kā līdzekļus jauniešu bezdarba apkarošanai piedāvāja labāku izglītību un apmācību, sekmīgāku integrāciju darba tirgū un lielāku mobilitāti.

13. Komisija 2012. gada decembrī jauniešu nodarbinātības tiesību aktu kopumā ierosināja Padomes ieteikumu par Jaunatnes garantijas izveidošanu³. Tā uzskatāma par politisku apņemšanos, jo šo priekšlikumu pieņēma ES Ministru padome 2013. gada aprīlī⁴, un vēlāk 2013. gada jūnijā Eiropadome⁵ to apstiprināja (sk. **1. izcēlumu**).

¹ Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētā versija, 5. panta 2. punkts un 147. pants (OV C 115, 9.5.2008., 47. lpp.).

² “Jaunatne kustībā”, COM(2010) 477 galīgā redakcija, 15.9.2010.

³ Priekšlikums Padomes ieteikumam par Jaunatnes garantijas izveidošanu, COM(2012) 729 final, 5.12.2012.

⁴ Padomes 2013. gada 22. aprīļa ieteikums par garantijas jauniešiem izveidi (OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.).

⁵ Eiropadomes 2013. gada 27.-28. jūnija secinājumi, EUCO 104/2/13 (<http://www.consilium.europa.eu>).

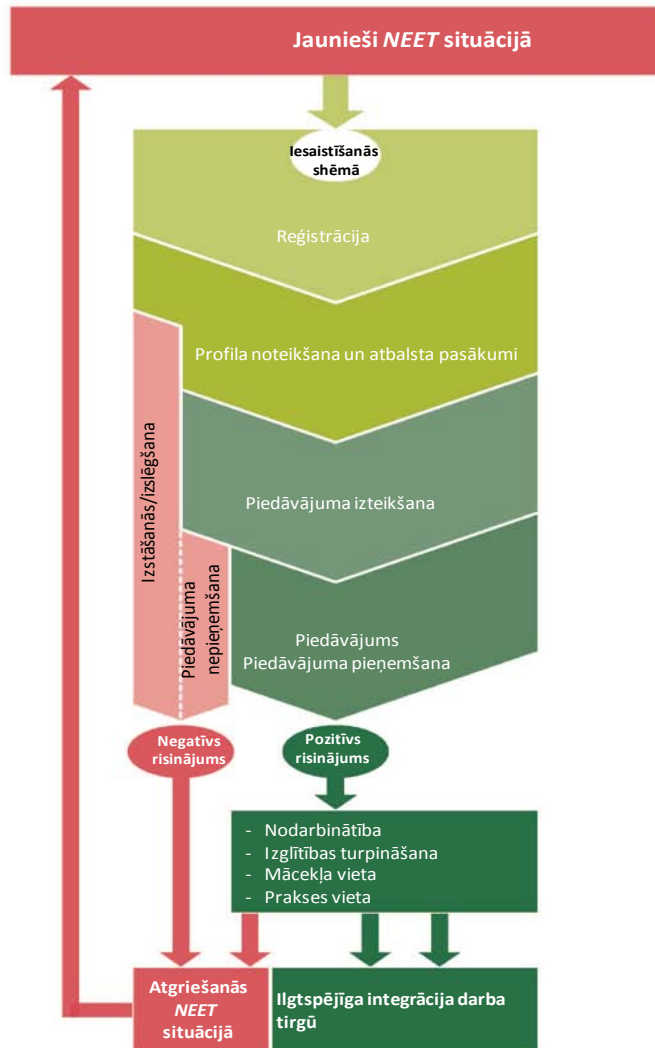
1. izcēlums. Kas ir garantija jauniešiem

Garantija jauniešiem paredz, ka dalībvalstīm jānodrošina, lai visi jaunieši līdz 25 gadu vecumam četru mēnešu laikā pēc mācību pabeigšanas vai kļūšanas par bezdarbniekiem varētu vai nu atrast kvalitatīvu darbu, kas atbilst viņu izglītībai, prasmēm un pieredzei, vai iegūtu izglītību, prasmes un pieredzi, kas vajadzīgas darba atrašanai nākotnē. To dara ar mācekļa prakses, stažēšanās vai turpmākas izglītības starpniecību.

14. Šīs shēmas jaunievedums ir tās mērķis papildus esošajiem pasākumiem, kas paredzēti jauniešiem, kuri aktīvi meklē darbu, sistemātiski aptvert tos ekonomiski neaktīvos jauniešus, kuri darbu nemeklē un nav iesaistīti ne izglītībā, ne apmācībā. Tā ir virzīta uz ilgtspējīgu visu *NEET* integrāciju darba tirgū.

15. Garantijas jauniešiem shēmas dažādie secīgie posmi ir atspoguļoti **6. attēlā**.

6. attēls. Garantijas jauniešiem shēmas secīgie posmi

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

16. Padomes lēmumā ir norādīts, ka dalībvalstīm ir jāīsteno garantijas jauniešiem shēmas “pēc iespējas drīzāk”. Tajā ir arī noteikts: “Attiecībā uz dalībvalstīm, kuras piedzīvo vislielākās

budžeta grūtības un kurās ir lielāks nenodarbināto jauniešu skaits vai jauniešu bezdarbs, varētu apsvērt arī pakāpenisku īstenošanu.”⁶ Arī Komisija mudināja dalībvalstis noteikt jauniešu nodarbinātību par prioritāti savā budžetā.

17. Attiecībā uz visu *NEET* kopu nebija norādīts konkrēts termiņš šīs shēmas ieviešanai. Sākotnēji dalībvalstīm lūdza sagatavot Garantijas jauniešiem īstenošanas plānu (GJĪP). Šos plānus bija paredzēts pieņemt 2013. gada decembra beigās vai 2014. gada pavasara beigās atkarībā no jauniešu bezdarba līmeņa katrā dalībvalstī.

Jauniešu garantijas uzraudzības kārtība

18. Padomes ieteikumā par garantijas jauniešiem izveidi ir uzsvērts, ka dalībvalstīm ir jāuzrauga un jānovērtē visi pasākumi garantijas jauniešiem shēmās, lai varētu izveidot vairāk uz faktiem balstītas politikas un iesaistīšanās pasākumu, pamatojoties uz informāciju par to, kas, kur un kādēļ nes rezultātus, un tādējādi nodrošināt līdzekļu lietderīgu izlietojumu un ieguldījumu pozitīvu atdevi.

19. Eiropas Komisijai ir uzdots uzraudzīt garantijas jauniešiem shēmu īstenošanu katrā dalībvalstī, “izmantojot Nodarbinātības komitejas (*EMCO*) veikto daudzpusējo uzraudzību”. 2014. gadā Nodarbinātības komiteja⁷ apstiprināja rādītāju sistēmu garantijas jauniešiem uzraudzībai un tai pievienoja visaptverošu metodisku rokasgrāmatu⁸.

Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI)

20. Paralēli 2013. gada februārī Padome un Eiropas Parlaments vienojās par Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas (JNI) izveidošanu ar atsevišķu budžeta pozīciju, lai palielinātu ES finanšu atbalstu, kurš pieejams reģioniem un personām, kas visvairāk cieš no jauniešu bezdarba un ekonomiskās neaktivitātes.

⁶ Padomes 2013. gada 22. aprīļa ieteikums par garantijas jauniešiem izveidi (OV C 120, 26.4.2013.), 27. punkts.

⁷ *EMCO* sanāksme Romā 2014. gada 22.–23. septembrī.

⁸ Sk. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=115>.

21. JNI ietilpst kopējā ESF plānošanas procesā, un to apstiprina vai nu īpašās JNI darbības programmās vai, ja tās apstiprina ESF darbības programmās, tad vai nu kā prioritāros virzienus, vai kā prioritārā virziena daļu⁹. Tāpēc šajā jomā Komisijas atbildības līmenis ir augstāks nekā saistībā ar jauniešu garantiju. Garantijas jauniešiem shēma ir politiska apņemšanās izteikt piedāvājumu visiem, kas nav sasnieguši 25 gadu vecumu un kas atrodas *NEET* situācijā, turpretī JNI ir finansēšanas instruments pasākumiem, kuru mērķauditorija ir personas¹⁰ tajā pašā jauniešu kategorijā. Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvai apstiprinātais kopējais budžets 2014.–2020. gada plānošanas periodā ir 6,4 miljardi EUR, ko veido 3,2 miljardi EUR no īpašas jaunizveidotas ES budžeta pozīcijas, kura jāpapildina ar vismaz 3,2 miljardiem EUR no ESF piešķirumiem valstīm.

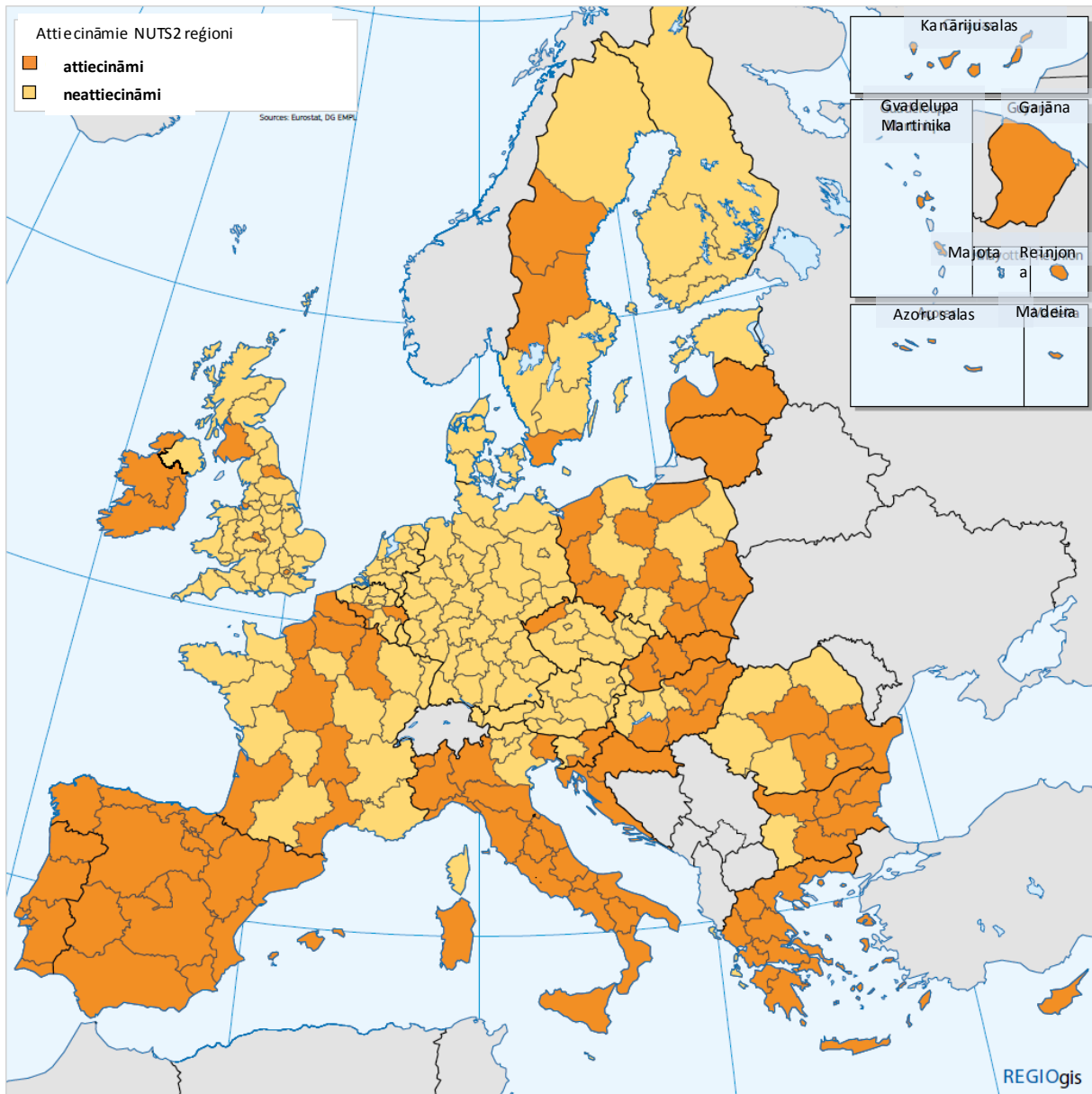
22. Uz JNI atbalstu var pretendēt reģioni, kuros jauniešu bezdarba līmenis vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem 2012. gadā pārsniedza 25 %, un dalībvalstis, kurās 2012. gadā jauniešu bezdarba līmenis pieauga par vairāk nekā 30 % un kurās jauniešu bezdarba līmenis 2012. gadā pārsniedza 20 %¹¹ (sk. **7. attēlu**).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1304/2013 par Eiropas Sociālo fondu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1081/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 470. lpp.), 18. pants.

¹⁰ Regula (ES) Nr. 1304/2013, 11. apsvērumš.

¹¹ Regula (ES) Nr. 1304/2013, 16. pants.

7. attēls. Valstis, kuras ir tiesīgas saņemt Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas finansējumu

Avots: Eiropas Komisija.

23. JNI un ESF finansētos jauniešu garantijas pasākumus uzrauga saskaņā ar kārtību, kas noteikta Eiropas strukturālo un investīciju (ESI) fondu tiesiskajā regulējumā¹².

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas

24. Eiropas Komisija 2016. gada oktobrī publicēja Paziņojumu¹³, kurā izcelti jauniešu garantijas un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas sasniegumi kopš to sākšanas 2013. gadā un kurā formulēti secinājumi, kā uzlabot ES un dalībvalstu centienus jauniešu garantijas shēmas īstenošanā¹⁴. Līdztekus Komisija ierosināja palielināt JNI budžetu un 2017.–2020. gadā palielināt īpašo budžeta piešķirumu Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvai par 1 miljardu EUR (kas jāpapildina ar 1 miljardu EUR no ESF), tādējādi kopējā summa sasniegs 8 miljardus EUR¹⁵.

Revīzijas palātas iepriekšējais garantijas jauniešiem novērtējums

25. Palāta 2015. gada martā publicēja īpašo ziņojumu¹⁶ par Komisijas atbalstu dalībvalstīm garantijas jauniešiem shēmas īstenošanā. Tā konstatēja, ka shēmas efektīvu īstenošanu apdraud trīs riski:

- kopējā finansējuma pietiekamība;
- “kvalitatīva piedāvājuma” definēšana un
- veids, kādā Komisija uzrauga shēmas rezultātus un ziņo par tiem.

26. Šis ziņojums balstās uz iepriekšējo un papildina tajā veikto analīzi ar novērtējumu par to, kā tiek īstenota garantijas jauniešiem shēma dalībvalstu līmenī.

Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.), un Regula (ES) Nr. 1304/2013.

¹³ “Garantija jauniešiem un jaunatnes nodarbinātības iniciatīva – pēc trīs gadiem”, COM(2016) 646 final, 4.10.2016.

¹⁴ COM(2016) 646 final.

¹⁵ “Daudz gadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskats/pārskatīšana. Uz rezultātiem orientēts ES budžets”, COM(2016) 603 final, 14.9.2016.

¹⁶ Īpašais ziņojums Nr. 3/2015 “ES garantija jauniešiem: sperti pirmie soļi, bet gaidāmi īstenošanas riski” (<http://eca.europa.eu>).

REVĪZIJAS TVĒRUMS UN PIEEJA

27. Revīzijas laikā mēs izvērtējam, vai garantija jauniešiem sniedz rezultātus dalībvalstīs un vai Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva to veicina. Konkrēti, mēs pārbaudījām, vai dalībvalstīs

- ir guvušas panākumus garantijas jauniešiem shēmas ieviešanā. Pamatojoties uz dalībvalstu datiem, ko tās iesniegušas Nodarbinātības komitejai, pārbaude ietvēra tādus aspektus kā *NEET* skaita dinamika, šajā situācijā nonākušo jauniešu apzināšana un reģistrēšana, četru mēnešu termiņā izteiktie piedāvājumi un šo piedāvājumu turpmākā ilgtspēja;
- balstoties uz Padomes Ieteikumā izklāstītajiem noteikumiem, pienācīgi izskatīja attiecīgos faktorus, kas varētu ietekmēt garantijas jauniešiem ieviešanas sekmes. Šī izskatīšana ietvēra atbilstošas stratēģijas, kas nodrošina visu *NEET* kategorijā ietilpstošo jauniešu reģistrēšanu, ieviešanas izmaksu un pieejamā finansējuma novērtēšanu, dalībvalstu pieeju minēto jauniešu ilgtspējīgai integrācijai, kā arī to, cik pienācīgi dalībvalstis veica uzraudzību un ziņoja par stāvokli;
- īstenoja Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu tā, lai tā sekmētu garantijas jauniešiem mērķu sasniegšanu.

28. Lai novērtētu panākumus garantijas jauniešiem shēmas īstenošanā, mēs apmeklējām septiņas dalībvalstis – Īriju, Spāniju, Franciju, Horvātiju, Itāliju, Portugāli un Slovākiju. Katrā valstī mēs analizējām attiecīgās dalībvalsts izraudzīto vecuma grupu, proti, no 15 līdz 24 gadiem vai no 15 līdz 29 gadiem. Turklāt, lai novērtētu Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas sniegto ieguldījumu, mēs apmeklējām minētās dalībvalstis, atskaitot Īriju un Slovākiju, un caurskatījām sešas darbības programmas (piecas valsts programmas un vienu reģionālo programmu Francijā). Dalībvalstis tika atlasītas, pamatojoties uz šādiem galvenajiem kritērijiem:

- jauniešu bezdarba līmenis;
 - *NEET* situācijā esošu jauniešu īpatsvars no jauniešu kopskaita tajā pašā vecuma grupā;
 - valstij piešķirtā daļa no īpašā JNĪ paredzētā finansējuma.
-

29. Pierādījumi tika gūti no šādiem avotiem:

- dokumentāra pārbaude ES un dalībvalsts līmenī;
- par garantijas jauniešiem shēmas ieviešanu atbildīgo dalībvalstu iestāžu darbinieku iztaujāšana un to darbinieku iztaujāšana, kuri vadošajās iestādēs atbild par JNI/ESF darbības programmām;
- datu (tostarp Nodarbinātības komitejai paziņoto datu) analīze;
- izlases pārbaude; izlasē tika iekļautas 175 personas, kas izmantoja JNI subsidētus piedāvājumus, respektīvi, pa 35 personām piecās valstīs, lai novērtētu, kāds bija JNI ieguldījums.

Revīzija dalībvalstīs aptvēra laikposmu no garantijas jauniešiem oficiālās sākšanas 2013. gada aprīlī līdz 2016. gada maijam.

APSVĒRUMI

Novērtējums par to, kāds ir bijis progress garantijas jauniešiem īstenošanā

30. Mēs uzskatām, ka bija pienācis laiks novērtēt, cik sekmīgi virzās uz priekšu garantijas jauniešiem īstenošana, jo Padomes lēmums tika pieņemts 2013. gada pirmajā pusē.

31. Pamatojoties gan uz datiem, ko dalībvalstis ir sniegušas Nodarbinātības komitejai, gan uz Eiropas Savienības Statistikas biroja apkopotajiem datiem par jauniešiem *NEET* situācijā un jauniešiem kopumā, septiņās apmeklētajās dalībvalstīs mēs novērtējām, vai

- kopš garantijas jauniešiem shēmas ieviešanas ir samazinājies to jauniešu skaits, kas ir *NEET* situācijā;
 - dalībvalstis ir guvušas sekmes *NEET* kategorijā ietilpstošo jauniešu apzināšanā un reģistrēšanā;
 - četrus mēnešu laikā visi reģistrētie jaunieši *NEET* situācijā ir saņēmuši darba piedāvājumu, mācekļa vai stažēšanās vietu vai turpinājuši izglītību;
-

- jaunieši, kas ir izmantojuši garantijas jauniešiem shēmu, ir ilgtspējīgi integrēti darba tirgū.

NEET kategorijā ietilpstošo personu skaita samazināšanās korelē ar jauniešu skaita samazināšanos

32. Laikā no garantijas jauniešiem sākšanas līdz 2016. gada pirmajam ceturksnim septiņās apmeklētajās dalībvalstīs jauniešu kopskaits ir samazinājies par aptuveni 286 000. Šo procesu ir veicinājuši demogrāfiski faktori, tostarp dabisks jauniešu skaita samazinājums, kā arī neto migrācija.

33. Tajā pašā laikposmā visās apmeklētajās dalībvalstīs, atskaitot Franciju, jauniešu skaits *NEET* situācijā ir samazinājies par gandrīz 374 000. Tomēr jauniešu skaita palielināšanās Francijā ir skaidrojama ar tehniskiem pielāgojumiem, par ko Eiropas Savienības Statistikas birojs ziņoja 2014. gada pirmajā ceturksnī. Ja neņem vērā datus par Franciju, tad jauniešu un *NEET* situācijā esošu jauniešu skaita samazināšanās būtu attiecīgi 500 000 un 432 000 (sk. **1. tabulu**).

1. tabula. Jauniešu un NEET situācijā esošu jauniešu skaits 2013. un 2016. gadā (tūkstošos)

	Jaunieši		Izmaiņas	Jaunieši <i>NEET</i> situācijā		Izmaiņas
	2013. g. 1. cet.	2016. g. 1. cet.		2013. g. 1. cet.	2016. g. 1. cet.	
Īrija	542	520	-22	86	66	-21
Spānija	4 562	4 398	-165	839	622	-217
Francija	7 284	7 497	213	797	855	58
Horvātija	778	743	-36	181	135	-46
Itālija	9 286	9 165	-120	2 289	2 258	-32
Portugāle	1 720	1 658	-63	293	227	-66
Slovākija	1 133	1 040	-94	215	164	-52
Kopā	25 306	25 020	-286	4 701	4 327	-374

Avots: Eiropas Savienības Statistikas biroja dati.

34. Mūsu analīze liecina, ka *NEET* situācijā esošu jauniešu skaita samazināšanās nav notikusi tāpēc, ka ir palielinājies nodarbināto jauniešu skaits. Jauniešu bezdarba līmenis kopumā ir samazinājies septiņās apmeklētajās dalībvalstīs, taču nodarbināto jauniešu skaits no 2013. gada pirmā ceturkšņa līdz 2016. gada pirmajam ceturksnim faktiski samazinājās par 40 000.

35. Galvenais faktors, kas veicināja *NEET* situācijā esošu jauniešu skaita samazināšanos, bija izglītībā iesaistīto jauniešu skaits, kas tajā pašā laikposmā palielinājās par 315 000. Tas skaidrojams tādējādi, ka jaunieši arvien ilgāku laiku veltī izglītības apgūšanai un laikā, kad tautsaimniecības izaugsme ir lēna, atliek ienākšanu darba tirgū (sk. **2. tabulu**).

2. tabula. Jauniešu un jauniešu *NEET* situācijā struktūra un dinamika apmeklētājās dalībvalstīs (tūkstošos) laikā no 2013. gada pirmā ceturkšņa līdz 2016. gada pirmajam ceturksnim

Statuss	2013. g. 1. cet.	2016. g. 1. cet.	Izmaiņas
<i>NEET</i> bezdarbnieki	2 699	2 312	-387
Ekonomiski neaktīvi <i>NEET</i>	2 002	2 014	13
<i>NEET</i> kopskaits	4 701	4 327	-374
Nodarbinātie	6 948	6 908	-40
Apmācībā iesaistīti bezdarbnieki	765	579	-186
Izglītībā iesaistīti ekonomiski neaktīvie	12 891	13 206	315
Jauniešu kopskaits	25 306	25 020	-286

Avots: Eiropas Savienības Statistikas biroja dati.

Ierobežota virzība *NEET* jauniešu apzināšanā un reģistrēšanā

36. Garantijas jauniešiem shēma ir paredzēta visiem jauniešiem neatkarīgi no viņu statusa darba tirgū. Arī pirms garantijas jauniešiem shēmas ieviešanas visas dalībvalstis sniedza atbalstu tiem jauniešiem *NEET* situācijā, kuri aktīvi meklēja darbu. Parasti to veica valsts nodarbinātības dienesti vai līdzīgi pakalpojumu sniedzēji, un priekšnoteikums atbalsta saņemšanai bija reģistrācija.

37. Padomes leteikumā ir izteikts aicinājums dalībvalstīm ieviest garantijas jauniešiem shēmu, kuras mērķis ir sniegt kvalitatīvu piedāvājumu visiem jauniešiem četru mēnešu laikā pēc tam, kad viņi ir pabeiguši formālo izglītību vai kļuvuši par bezdarbniekiem. Tam nepieciešams apzināt visus jauniešus *NEET* situācijā, īpaši tos, kas aktīvi nemeklē darbu (t. i., ekonomiski neaktīvos *NEET*), kurus neaptver esošās sistēmas. Tam bija nepieciešamas strukturālas reformas, kurās bija jāiesaistās jauniem partneriem, kas ciešāk strādā ar šo mērķgrupu, kā arī papildu finanšu resursi.

Pēc garantijas jauniešiem ieviešanas reģistrēto *NEET* īpatsvars līdz 2015. gada beigām īpaši nepalielinājās

38. Apmeklētajās septiņās dalībvalstīs attiecībā uz jau apzinātajiem jauniešiem *NEET* situācijā bija sasniegts dažāds līmenis pirms garantijas jauniešiem sākšanas. Francijā jau bija apzināti 82 % jauniešu *NEET* situācijā, turpretī Itālijā tikai apmēram 38 % (sk. **3. tabulu**).

3. tabula. Pirms garantijas jauniešiem sākšanas reģistrētie bezdarbnieki un reģistrētie NEET situācijā esošie jaunieši 2014. un 2015. gadā¹ (tūkstošos)

		Pirms garantijas jauniešiem ²	2014. g.	2015. g.
Īrija 15-24 g. v.	Reģistrēti	48	46	37
	Jaunieši NEET situācijā	74	80	74
	%	65%	58%	50%
Spānija 15-29 g. v.	Reģistrēti	461	465	788
	Jaunieši NEET situācijā	707	685	1273
	%	65%	68%	62%
Francija 15-24 g. v.	Reģistrēti	673	726	715
	Jaunieši NEET situācijā	821	851	889
	%	82%	85%	80%
Horvātija 15-29 g. v.	Reģistrēti	121	94	89
	Jaunieši NEET situācijā	177	166	151
	%	68%	56%	59%
Itālija 15-29 g. v.	Reģistrēti	925	51	213
	Jaunieši NEET situācijā	2414	2413	2349
	%	38%	2%	9%
Portugāle 15-29 g. v.	Reģistrēti	142	100	109
	Jaunieši NEET situācijā	265	245	220
	%	54%	41%	50%
Slovākija 15-29 g. v.	Reģistrēti	134	87	80
	Jaunieši NEET situācijā	225	201	184
	%	60%	43%	43%

¹ Dati par periodu pirms garantijas jauniešiem shēmas sākšanas atbilst to personu procentuālajai daļai, kuras valsts nodarbinātības dienestā bija reģistrētas kā bezdarbnieki vecuma grupā, kas attiecas uz šo shēmu pirms tās sākšanas. Datus par Spāniju sniedza Spānijas valsts nodarbinātības dienests, jo Nodarbinātības komitejas dati ietvēra vienīgi tos jauniešus NEET situācijā, kuri bija reģistrēti Spānijas garantijas jauniešiem datu bāzē. Datus, kas attiecas uz 2014. gadu Francijā, ir ņemti vērā tikai *Pôle Emploi* (valsts nodarbinātības dienests) dati, lai novērstu dublēšanos ar vietējo nodarbinātības dienestu uzskaiti. Skaitliskie dati par 2014. un 2015. gadu atspoguļo gada vidējos rādītājus.

² Dati par periodu pirms garantijas jauniešiem sākšanas attiecas uz šādiem laikposmiem: Īrija – 2013. gada 4. ceturksnis, Spānija – 2014. gada 2. ceturksnis, Francija – 2013. gada 4. ceturksnis, Horvātija: – 2013. gada 4. ceturksnis, Itālija – 2014. gada 1. ceturksnis, Portugāle – 2014. gada 1. ceturksnis un Slovākija – 2013. gada 4. ceturksnis.

Avots: Valsts nodarbinātības dienesti par periodu pirms garantijas jauniešiem sākšanas, Nodarbinātības komitejas datu bāze attiecībā uz jauniešiem NEET situācijā, kas piedalījās garantijas jauniešiem shēmā 2014. un 2015. gadā, un Eiropas Savienības Statistikas birojs attiecībā uz jauniešiem NEET situācijā.

39. Dalībvalstu atšķirīgās sekmes daļēji skaidrojamas ar to, ka garantijas jauniešiem shēmu tās sāka dažādā laikā. Turklāt dažas valstis nolēma pārvietot visus jauniešus, ko jau bija reģistrējuši valsts nodarbinātības dienesti (vai līdzīgi pakalpojumu sniedzēji), uz garantijas jauniešiem shēmu, savukārt citi nolēma izveidot īpašu šīs shēmas reģistru.

40. Piemēram, Itālijā valsts iestādes pieņēma lēmumu automātiski nepārvietot uz shēmu jauniešus, kas atbilda *NEET* kritērijiem un jau bija reģistrējušies kā bezdarbnieki valsts nodarbinātības dienestā. Tās lika šiem jauniešiem reģistrēties vēlreiz. Tā bija valsts iestāžu apzināta izvēle, un tā radīja papildu apgrūtinājumu jauniešiem *NEET* situācijā, tāpēc reģistrēšanās līmenis bija ļoti zems.

Ir grūti novērtēt garantijas jauniešiem ieguldījumu *NEET* reģistrēšanas procesā

41. Apmeklētajās septiņās dalībvalstīs kopējais to jauniešu skaits *NEET* situācijā, kurus iekļāva garantijas jauniešiem shēmā (t. i., kuri reģistrējās šīs shēmas pakalpojumu sniedzēja sistēmā), 2014. gadā bija 2,6 miljoni. 2015. gadā to skaits palielinājās par 32 % un sasniedza vairāk nekā 3,4 miljonus. Tomēr, atskaitot Spāniju, Itāliju un Franciju, reģistrēto *NEET* kategorijas jauniešu skaits 2015. gadā bija zemāks nekā iepriekšējos gados (sk. **4. tabulu**).

4. tabula. Kopējais jauniešu skaits garantijas jauniešiem shēmā¹

	Reģistrēta iesaistīšanās shēmā		Izmaiņas 2015./2014. g.
	2014. g.	2015. g.	
Īrija	60 200	54 600	-9%
Spānija	572 694	1 268 613	122%
Francija	1 046 478	1 082 215	3%
Horvātija	272 154	171 739	-37%
Itālija	144 368	420 279	191%
Portugāle	335 151	266 311	-21%
Slovākija	174 397	165 425	-5%
Kopā	2 605 442	3 429 182	32%

¹ Datus par Spāniju sniedza Spānijas valsts nodarbinātības dienests, jo Nodarbinātības komitejas dati ietvēra vienīgi tos jauniešus *NEET* situācijā, kuri bija reģistrēti Spānijas garantijas jauniešiem datu bāzē. Datus, kas attiecas uz 2014. gadu Francijā, ir ņemti vērā tikai *Pôle Emploi* (valsts nodarbinātības dienests) dati, lai novērstu dublēšanos ar vietējo nodarbinātības dienestu uzskaiti.

Avots: Nodarbinātības komitejas datubāze un Eiropas Savienības Statistikas birojs.

42. Mūsu analīze norāda uz to, ka būtiskās atšķirības starp dalībvalstīm ir skaidrojamas ar šādiem apstākļiem:

- Spānijā divi galvenie faktori bija šādi: 1) datus par jauniešiem *NEET* situācijā sāka paziņot tikai 2014. gada jūlijā un 2) 2015. gada jūlijā paaugstināja vecuma cenzu, un *NEET* situācijā iekļāva arī jauniešus no 25 līdz 29 gadu vecumam, tādējādi reģistrāciju skaits palielinājās par gandrīz 390 000;
- Itālijā dati bija paziņoti tikai par astoņiem mēnešiem, sākot ar 2014. gada maiju, jo valsts iestādes nolēma neīstenot datu migrāciju par tiem potenciālajiem *NEET*, kas jau bija reģistrēti valsts nodarbinātības dienestā pirms minētā datuma, un sākt reģistrēšanu no nulles;
- Francijā abus gadus bija cits datu avots. Datus, kas attiecas uz 2014. gadu, ir ņemti vērā tikai valsts nodarbinātības dienesta (*Pôle Emploi*) dati, lai novērstu dublēšanos ar vietējo nodarbinātības dienestu uzskaiti. Tomēr attiecībā uz 2015. gadu Nodarbinātības komitejas apkopotie skaitliskie dati iekļāva arī vietējo nodarbinātības dienestu datus;

- Horvātijā un Portugālē visus iepriekš reģistrētos jauniešus *NEET* situācijā iekļāva datos par 2014. gadu, tāpēc šajā gadā reģistrēto jauniešu skaits ir tik liels. Turklāt Portugāle iesniedza ziņas pēc 2014. gada marta, t. i., tikai par minētā gada desmit mēnešiem.

Ir pieaudzis pozitīvu risinājumu skaits, taču piedāvājumu pieejamība nav pietiekama

43. Reģistrētie *NEET* var atstāt garantijas jauniešiem shēmu trijos veidos:

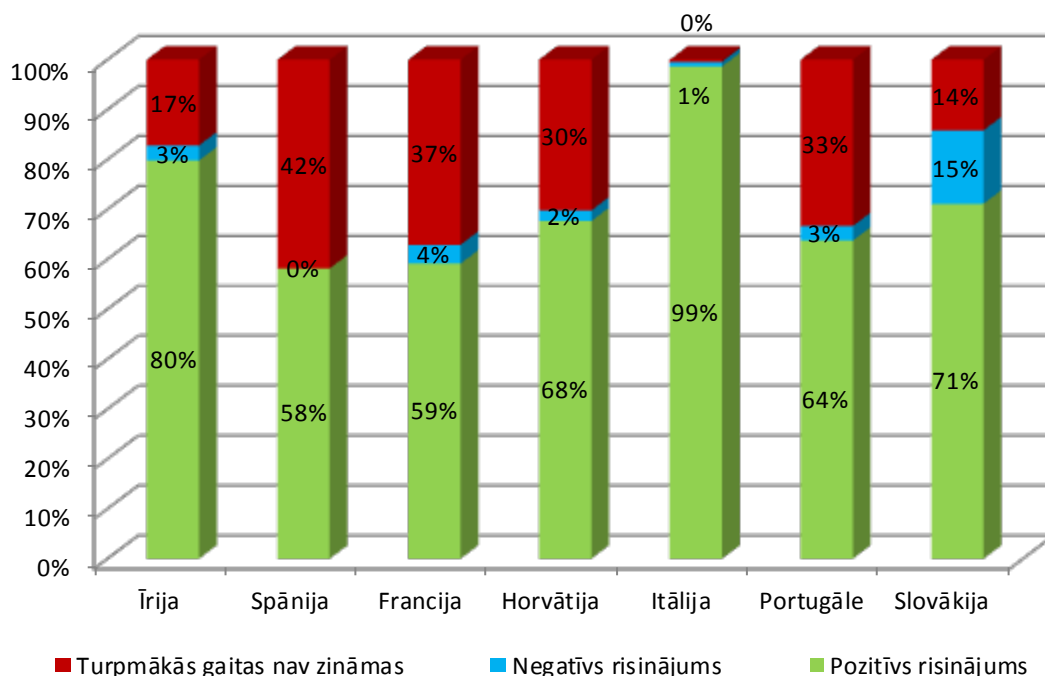
- pieņemot darba piedāvājumu, stažēšanās (prakses) vai mācekļa vietu vai turpinot izglītību,
- brīvprātīgi pametot shēmu, vai
- saskaņā ar dalībvalsts noteikumiem/praksi viņus no tās izslēdz (piemēram, ja jauniešs atkārtoti nepiedalās plānotajās darbībās).

44. Jaunieši *NEET* situācijā var izstāties no šīs shēmas sagatavošanas posma pozitīvā vai negatīvā veidā. Pozitīvs risinājums nozīmē, ka piedāvājums ir pieņemts. Negatīvs risinājums nozīmē, ka jauniešs joprojām ir bezdarbnieks vai ekonomiski neaktīvs *NEET*. Ja dalībvalsts nespēj pārbaudīt, kāds ir *NEET* statuss pēc tam, kad shēma ir pamesta, šo jauniešu turpmākās gaitas tiek reģistrētas kā nezināmas, un tas var nozīmēt gan pozitīvu, gan negatīvu risinājumu. Ja ir neliels skaits jauniešu *NEET* situācijā, kuru statuss nav zināms, tas liecina, ka uzraudzības sistēma darbojas labi (sk. 92.–98. punktu).

45. Tiek uzskatīts, ka visi jaunieši *NEET* situācijā, kuri piedalās atbalsta pasākumos, tādus kā individuāls rīcības plāns, individuāla gadījumu izskatīšana tiem, kam nepieciešams lielāks atbalsts vai vairāk mācību (piemēram, pamatprasmes, vispārīgās prasmes, darbaudzināšana utt.), piedalās garantijas jauniešiem sagatavošanas posmā, nevis to atstāj.

46. Pozitīvu risinājumu proporcionālā daļa 2015. gada beigās dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķīrās – no 58 % Spānijā līdz 99 % Itālijā (sk. **8. attēlu**).

8. attēls. Shēmas atstāšanas veidu procentuālais sadalījums (apkopotie dati par 2014.–2015. g.)¹

¹ Datus par Spāniju sniedza Spānijas valsts nodarbinātības dienests, jo Nodarbinātības komitejas dati ietvēra vienīgi tos jauniešus *NEET* situācijā, kuri bija reģistrēti Spānijas garantijas jauniešiem datu bāzē. Datus, kas attiecas uz 2014. gadu Francijā, ir ņemti vērā tikai *Pôle Emploi* (valsts nodarbinātības dienests) dati, lai novērstu dublēšanos ar vietējo nodarbinātības dienestu uzskaiti.

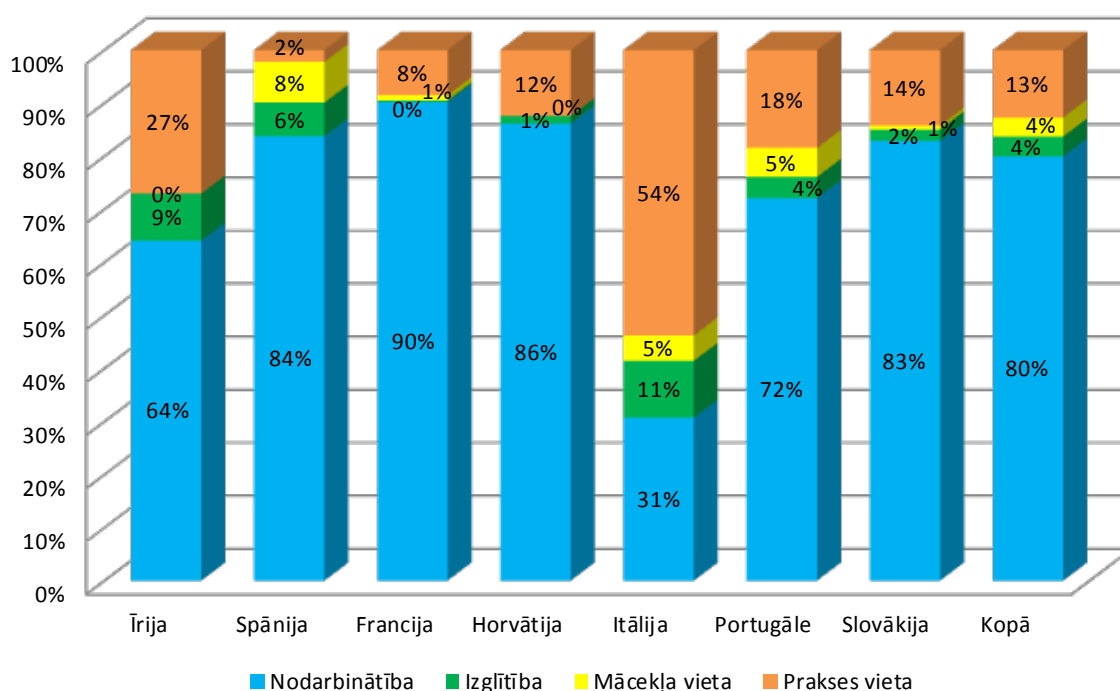
Avots: Nodarbinātības komitejas datubāze.

47. To risinājumu īpatsvars, kuri reģistrēti kā nezināmi, piemēram, 42 % Spānijā, parasti norāda uz datu slikto kvalitāti. Ļoti zemo nezināmo risinājumu īpatsvaru (mazāk par 1 %) Itālijā var skaidrot ar to, ka tika izveidota datubāze, kurā tiek izsekota arī garantijas jauniešiem shēmas dalībnieku situācija. Turklāt Itālijā negatīvu risinājumu, iespējams, ir tik maz daļēji tāpēc, ka visi shēmas dalībnieki paraksta apliecinājumu par gatavību nekavējoties iesaistīties kādā pasākumā.

48. Visaugstākais negatīvo risinājumu īpatsvars (2014.–2015. gadā – 15 %) ir reģistrēts Slovākijā. Tomēr 2014. gadā Slovākija ziņoja, ka ir bijuši 2 % negatīvu risinājumu un ka 29 % gadījumu statuss nav zināms. 2015. gadā negatīvo risinājumu skaits pieauga līdz 26 %, bet nezināmo – samazinājās līdz mazāk nekā 1 %, jo bija mainījusies ziņošanas sistēma, taču tas neizskaidro, kāpēc bija tik daudz negatīvu risinājumu.

49. Visās apmeklētajās dalībvalstīs stāšanās darbā bija visbiežākais pozitīvais risinājums, atskaitot Itāliju, kur 54 % pozitīvu risinājumu bija stažēšanās. Visās apmeklētajās dalībvalstīs darba iegūšanas risinājuma īpatsvars svārstījās no 64 % izstāšanās gadījumu Īrijā līdz 90 % gadījumu Francijā (sk. **9. attēlu**).

9. attēls. Shēmas atstāšanas veidu sadalījums atkarībā no pozitīvā risinājuma veida (apkopotie dati par 2014.–2015. g)¹

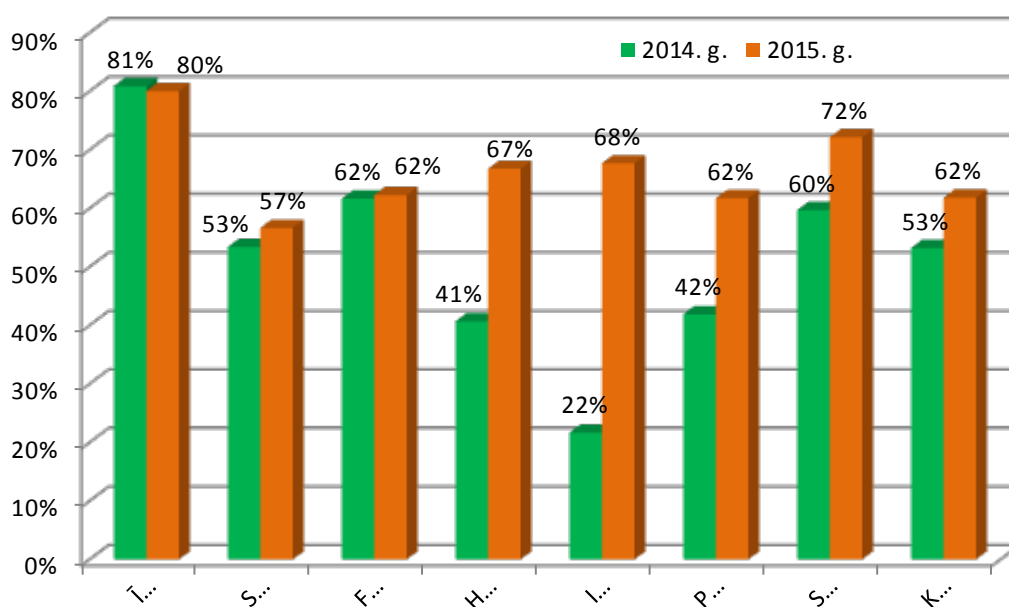
¹ Datus par Spāniju sniedza Spānijas valsts nodarbinātības dienests, jo Nodarbinātības komitejas dati ietvēra vienīgi tos jauniešus *NEET* situācijā, kuri bija reģistrēti Spānijas garantijas jauniešiem datu bāzē. Datus, kas attiecas uz 2014. gadu Francijā, ir ņemti vērā tikai *Pôle Emploi* (valsts nodarbinātības dienests) dati, lai novērstu dublēšanos ar vietējo nodarbinātības dienestu uzskaiti.

Avots: Nodarbinātības komitejas datubāze.

50. Salīdzinot pozitīvu risinājumu skaitu un garantijas jauniešiem shēmā reģistrēto *NEET* skaitu, nācās konstatēt, ka 2014. gadā septiņās apmeklētajās dalībvalstīs no kopējā reģistrēto jauniešu skaita pozitīvi risinājumi bija tikai apmēram pusē gadījumu (2014. gadā – 53 % un 2015. gadā – 62 %). 2015. gadā pozitīvu risinājumu skaits palielinājās visās minētajās dalībvalstīs (atskaitot Īriju) (sk. **10. attēlu**). Pieaugums Horvātijā (no 41 % līdz 67 %) un Portugālē (no 42 % līdz 62 %) veidojās galvenokārt tāpēc, ka samazinājās nesen reģistrēto *NEET* skaits (sk. 42. punkta ceturto ievilkumu). Pozitīvu risinājumu pieaugums (no 22 % līdz

68 %) Itālijā faktiski atspoguļo izteikto piedāvājumu skaita būtisku palielināšanos un īsāku ziņošanas periodu par 2014. gadu (sk. 42. punkta otro ievilkumu). Minētie skaitliskie dati liecina, ka ir jāiegulda vairāk pūļu, lai visiem reģistrētajiem *NEET* izteiktu piedāvājumu, kā noteikts Padomes lēmumā.

10. attēls. Pozitīvs risinājums no kopējā reģistrēto *NEET* skaita¹

¹ Datus par Spāniju sniedza Spānijas valsts nodarbinātības dienests, jo Nodarbinātības komitejas dati ietvēra vienīgi tos jauniešus *NEET* situācijā, kuri bija reģistrēti Spānijas garantijas jauniešiem datu bāzē. Datus, kas attiecas uz 2014. gadu Francijā, ir ņemti vērā tikai *Pôle Emploi* (valsts nodarbinātības dienests) dati, lai novērstu dublēšanos ar vietējo nodarbinātības dienestu uzskaiti.

Avots: Nodarbinātības komitejas datubāze.

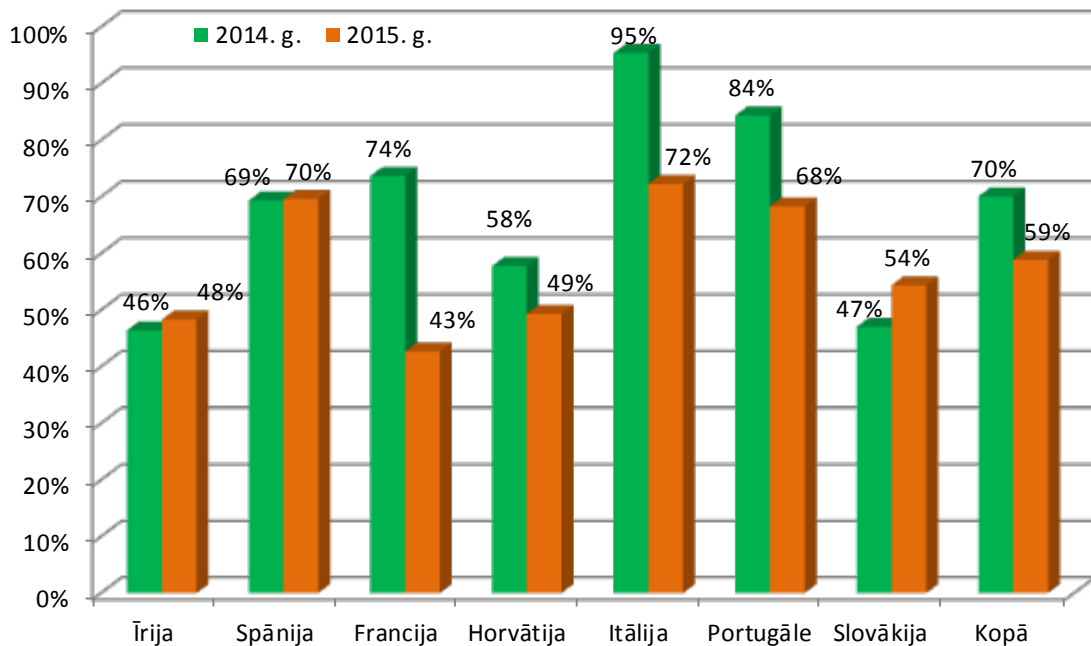
70 % pozitīvu risinājumu 2014. gadā ir datējami ar četru mēnešu periodu

51. Padomes lēmumā ir noteikts, ka dalībvalstu pienākums ir izteikt piedāvājumu jauniešiem *NEET* situācijā četru mēnešu laikā. Saskaņā ar Nodarbinātības komitejas vadlīnijām par datu paziņošanu dienu, kad jaunietis *NEET* situācijā reģistrējas pie garantijas jauniešiem pakalpojumu sniedzēja, uzskatāma par četru mēnešu perioda sākuma datumu.

52. Neviena no revīzijas laikā apmeklētajām dalībvalstīm nespēja visiem jauniešiem *NEET* situācijā sniegt iespēju pieņemt piedāvājumu četru mēnešu laikā pēc pievienošanās garantijas jauniešiem shēmai. Tomēr 2014. gadā 70 % pozitīvu risinājumu ir attiecināmi uz

četrus mēnešu termiņu. Francijā, Horvātijā, Itālijā un Portugālē 2015. gadā situācija pasliktinājās salīdzinājumā ar 2014. gadu (sk. **11. attēlu**), un rezultāts bija caurmērā 59%. Mēs konstatējam arī to, ka Itālijā četrus mēnešu termiņu piedāvājuma pieņemšanai sāk aprēķināt no dienas, kad jauniešs *NEET* situācijā tiek novērtēts un kad tiek apzināts viņa profils, nevis no datuma, kad viņš reģistrējas garantijas jauniešiem shēmā. Tas nozīmē, ka faktiskais gaidīšanas laiks ir ilgāks. Ir jāiegulda vairāk pūļu, lai palielinātu to jauniešu *NEET* situācijā īpatsvaru, kuri ir saņēmuši piedāvājumu paredzētajā četrus mēnešu termiņā.

11. attēls. Pozitīvs risinājums, izstājoties no garantijas jauniešiem shēmas četrus mēnešu termiņā (2014. un 2015. g.)¹

¹ Datus par Spāniju sniedza Spānijas valsts nodarbinātības dienests, jo Nodarbinātības komitejas dati ietvēra vienīgi tos jauniešus *NEET* situācijā, kuri bija reģistrēti Spānijas garantijas jauniešiem datu bāzē. Datus, kas attiecas uz 2014. gadu Francijā, ir ņēmti vērā tikai *Pôle Emploi* (valsts nodarbinātības dienests) dati, lai novērstu dublēšanos ar vietējo nodarbinātības dienestu uzskaiti.

Avots: Nodarbinātības komitejas datubāze.

Ilgospējīga integrācija joprojām sagādā grūtības

53. Garantijas jauniešiem galīgais mērķis ir palīdzēt jauniešiem ienākt darba tirgū ilgspējīgā veidā. Tāpēc Nodarbinātības komitejas norādēs par uzraudzību ir noteikts, ka jāseko, kāda ir jauniešu situācija 6, 12 un 18 mēnešus pēc tam, kad viņi ir izstājušies no shēmas¹⁷. Situācija uzskatāma par pozitīvu, ja jaunieši strādā, mācās vai apgūst arodu, un par negatīvu – ja viņiem jāatgriežas *NEET* statusā.

54. Dati par jauniešiem, kas izstājās no shēmas 2014. vai 2015. gadā, būtiski atšķiras katrā dalībvalstī, un mēs tos analizējam.

Stāvoklis sešus mēnešus pēc izstāšanās no garantijas jauniešiem shēmas

55. To jauniešu īpatsvars, kuri izstājās no shēmas 2014. gadā un sešus mēnešus vēlāk joprojām strādāja, mācījās vai apguva arodu, svārstījās no 56 % (Portugālē) līdz 71 % (Īrijā). Francijas iestādes 2016. gada septembrī neiesniedza Nodarbinātības komitejai attiecīgos datus (sk. **5. tabulu**).

¹⁷ Sk. Nodarbinātības komitejas metodiskās norādes “Rādītāju sistēma garantijas jauniešiem uzraudzībai”, 81. punkts.

5. tabula. To jauniešu situācija sešus mēnešus pēc izstāšanās no garantijas jauniešiem shēmas, kuri tajā iesaistījās 2014. un 2015. gadā¹

	2014. g.				2015. g.			
	Pozitīvs risinājums	Negatīvs risinājums	Nav zināms	Neattiecas ²	Pozitīvs risinājums	Negatīvs risinājums	Nav zināms	Neattiecas ²
Īrija	71%	21%	8%	0%	71%	21%	8%	0%
Spānija	63%	15%	21%	0%	37%	47%	0%	16%
Horvātija	61%	17%	22%	0%	60%	13%	17%	10%
Itālija	68%	0%	32%	0%	65%	0%	27%	8%
Portugāle	56%	11%	33%	0%	47%	11%	25%	17%
Slovākija	4%	16%	80%	0%	4%	14%	80%	2%
Kopā	54%	13%	33%	0%	48%	18%	26%	9%

¹ Dati par Spāniju ir Nodarbinātības komitejai sniegtie dati un ietver ziņas tikai par tiem jauniešiem, kuri reģistrēti Spānijas garantijas jauniešiem datu bāzē.

² "Neattiecas" nozīmē to, ka datu vākšanas laikā vēl nebija pagājuši seši mēneši, kopš shēmas dalībnieki no tās bija izstājušies.

Avots: Nodarbinātības komitejas datubāze.

56. Tendence saglabāt pozitīvu risinājumu sešus mēnešus pēc izstāšanās no shēmas ir relatīvi stabila 2014. un 2015. gadā, atskaitot Spāniju. Šajā valstī pozitīvu risinājumu īpatsvars kritās no 63 % līdz 37 %, bet negatīvu risinājumu vai nezināma statusa īpatsvars pieauga no 36 % līdz 47 %. Šie rezultāti daļēji atspoguļo izmaiņas *NEET* mērķauditorijā, respektīvi, tajā ir iekļauti arī 25 līdz 29 gadus veci jaunieši (sk. 42. punkta pirmo ievilkumu).

57. Slovākijā tikai 4 % jauniešu, kas bija izstājušies no shēmas 2014. vai 2015. gadā, saskaņā ar paziņotajiem datiem sešus mēnešus vēlāk strādāja, mācījās vai apguva arodu. Šo rezultātu ļoti ietekmē lielais skaits (80 %) gadījumu, kad jauniešu tālākās gaitas nav zināmas, tāpēc ir grūti novērtēt, cik lielā mērā ir sasniegts ilgtspējīgas darba tirgus integrācijas līmenis. Minētajos gadījumos patiešām nav informācijas par shēmu pametušo jauniešu statusu, un tas norāda, ka Slovākijas valsts iestādēm ir grūti uzraudzīt shēmas dalībnieku faktisko situāciju.

Stāvoklis 12 un 18 mēnešus pēc izstāšanās no garantijas jauniešiem shēmas

58. Dalībvalstis, atskaitot Franciju un Itāliju, ir ziņojušas par jauniešu situāciju 12 mēnešus pēc tam, kad viņi izstājās no shēmas. 2014. gadā jauniešu situācija 12 mēnešus pēc pozitīva risinājuma bija līdzīga situācijai sešus mēnešus pēc izstāšanās. Spānija ir izņēmums, jo tur tikai 45 % jauniešu saglabāja šo statusu pēc 12 mēnešiem, salīdzinājumā ar 63 % pēc sešiem

mēnešiem (sk. **5. un 6. tabulu**). Sekmīgas integrācijas rādītāji 18 mēnešus pēc veiksmīgas izstāšanās no shēmas pasliktinājās salīdzinājumā ar stāvokli 12 mēnešus vēlāk visās dalībvalstīs, atskaitot Īriju.

6. tabula. Pozitīvi, negatīvi un nezināmi risinājumi 12 un 18 mēnešus pēc izstāšanās no shēmas 2014. gadā^{1, 2}

	2014. g. pēc 12 mēnešiem				2014. g. pēc 18 mēnešiem			
	Pozitīvs risinājums	Negatīvs risinājums	Nav zināms	Neattiecas ³	Pozitīvs risinājums	Negatīvs risinājums	Nav zināms	Neattiecas ³
Īrija	65%	28%	7%	0%	67%	25%	7%	0%
Spānija	45%	34%	21%	0%	33%	29%	38%	0%
Horvātija	64%	17%	20%	0%	62%	14%	17%	7%
Portugāle	56%	13%	32%	0%	41%	12%	26%	21%
Slovākija	3%	18%	79%	0%	2%	19%	78%	2%
Kopā	46%	22%	32%	0%	41%	20%	33%	6%

¹ Dati par Spāniju ir Nodarbinātības komitejai sniegtie dati un ietver ziņas tikai par tiem jauniešiem, kuri reģistrēti Spānijas garantijas jauniešiem datu bāzē.

² Iepriekšminētie skaitliskie dati pamatojas uz ziņām par jauniešu situāciju konkrētā laika nogrieznī, respektīvi, jaunieši negatīvā situācijā 12 mēnešus pēc izstāšanās var nonākt pozitīvā situācijā 18 mēnešus pēc izstāšanās.

³ “Neattiecas” nozīmē to, ka datu vākšanas laikā vēl nebija pagājuši 12 un 18 mēneši, kopš shēmas dalībnieki no tās bija izstājušies.

Avots: Nodarbinātības komitejas datubāze.

59. Attiecībā uz jauniešiem, kas izstājās no shēmas 2015. gadā, revidenti nevērtēja viņu situāciju 12 mēnešus pēc pozitīva risinājuma, jo tikai četras dalībvalstis bija iesniegušas skaitliskos datus. Turklāt gandrīz divas trešdaļas no paziņotajiem dalībniekiem neatbilda grupai, kas ir sasniegusi 12 mēnešu atsauces termiņu.

Faktori, kas ietekmē garantijas jauniešiem rezultātus

60. Šajā sadaļā mēs izvērtējam, vai dalībvalstis bija pienācīgi pievērsušās faktoriem, kas varētu negatīvi ietekmēt garantijas jauniešiem shēmas ieviešanu. Konkrēti, mēs novērtējam, vai dalībvalstis

- bija izstrādājušas piemērotas stratēģijas, lai nodrošinātu visu jauniešu *NEET* situācijā reģistrēšanu;

- bija aplēsušas garantijas jauniešiem kopējās izmaksas un to, kāds būtu pieejamais finansējuma līmenis;
- bija veikušas pasākumus, lai nodrošinātu *NEET* kategorijas jauniešu ilgtspējīgu integrāciju;
- bija izveidojušas atbilstošu uzraudzības un ziņošanas sistēmu.

Nebija stratēģiju ar skaidri noteiktiem atskaites punktiem un mērķiem visu *NEET* aptveršanai

61. Padomes leteikumā ir sacīts, ka garantija jauniešiem ir paredzēta, lai aptvertu visus jauniešus līdz 25 gadu vecumam četru mēnešu laikā pēc tam, kad viņi ir kļuvuši par bezdarbniekiem vai beiguši formālo izglītību. Dalībvalstīm ir aktīvi jāapzina un jāreģistrē visi jaunieši *NEET* situācijā un viņi jāmotivē pievienoties garantijas jauniešiem shēmai. Padomes leteikumā ir uzsvērts, ka ir svarīgi stiprināt sadarbību starp attiecīgajām ieinteresētajām personām (tādām kā valsts un privātie nodarbinātības dienesti, izglītības un apmācības iestādes, jaunatnes organizācijas un NVO, kuras strādā ar jaunatni), lai aptvertu visus jauniešus *NEET* situācijā.

62. Tāpēc mēs pārbaudījām, vai dalībvalstis

- bija izstrādājušas saskaņotu stratēģiju, kurā ietverti konkrēti pasākumi un izmērāmi mērķi visu *NEET* aptveršanai, un
- bija iesaistījušas visas attiecīgās ieinteresētās personas un ar tām apspriedušas.

Dažās dalībvalstīs mērķauditorija bija šaura *NEET* apakš kategorija

63. Balstoties uz mūsu veikto analīzi saistībā ar garantijas jauniešiem shēmas ieviešanas plāniem, mēs konstatējām, ka divās no septiņām revidētajām dalībvalstīm (Itālijā un Īrijā) dalībvalstu iestādes bija nolēmušas pievērsties šaurākai apakš kategorijai (sk. **2. izcēlumu**). Tādējādi ievērojama daļa jauniešu *NEET* situācijā jau no paša sākuma nebija ietverta mērķauditorijā.

2. izcēlums. Jauniešu NEET situācijā mērķgrupa Īrijā un Itālijā: apmēram 30 % no visiem jauniešiem NEET situācijā ir izslēgti

Itālija. Shēmas ieviešanas plāna mērķgrupa bija tie jaunieši no 15 līdz 29 gadiem, kuri bija pieejami darba tirgum (2013. gadā – 1 723 000). Tomēr tie, kuri pirms reģistrēšanās shēmā nebija snieguši apliecinājumu par tūlītēju pieejamību (*DID – Dichiarazione di immediata disponibilità*) (28 % no visiem jauniešiem NEET situācijā tajā pašā gadā), netika ņemti vērā mērķgrupas aprēķinā.

Īrija. Shēmas ieviešanas plāns ir paredzēts tiem jauniešiem no 18 līdz 24 gadiem, kuri 2013. gada ceturtajā ceturksnī nestrādāja un saņēma bezdarbnieka pabalstu, kā arī tiem, kuri paši bija deklarējušies kā bezdarbnieki (45 000 jauniešu jeb 70 % no visiem jauniešiem NEET situācijā kopā). No mērķgrupas tika izslēgti studenti, kas nestrādā, neaktīvi pašdeklarējušies studenti, aprūpētāji un tie, kuri bija neaktīvi invaliditātes dēļ. Pēdējā grupā ietilpst 18 900 personas (30 % no visiem jauniešiem NEET situācijā).

Jauniešiem NEET situācijā ir jābūt proaktīviem, ja tie vēlas iesaistīties shēmā

64. Cita pieeja, kas ierobežo garantijas jauniešiem tvērumu, ir dažās dalībvalstīs jauniešiem izvirzītā prasība būt “proaktīviem”. Spānijā, lai piedalītos garantijas jauniešiem shēmā, NEET situācijā esošajiem jauniešiem ir pēc pašu iniciatīvas jāreģistrējas Spānijas garantijas jauniešiem datu bāzē (*Sistema Nacional de Garantía Juvenil, SNGJ*). Tas ir noteikts arī valsts Nodarbinātības likumā Nr. 18/2014. Tādējādi ziņas par tiem, kuri jau bija reģistrējušies citur, piemēram, valsts nodarbinātības dienestā, nevarēja automātiski pārnest uz garantijas jauniešiem shēmu, un cilvēkiem nācās reģistrēties vēlreiz.

65. Mēs atzīmējam arī to, ka Īrija piemēroja citādu pieeju: tai ir augstas izmaksas, taču ar tās palīdzību bija iespējams efektīvi apzināt visus jauniešus NEET situācijā vecumā virs 18 gadiem (sk. **3. izcēlumu**).

3. izcēlums. Ienākumu atbalsta subsīdija Īrijā

Īrijā visiem bezdarbniekiem, kam ir 18 gadu un vairāk un kam nav bērnu, tiek piešķirts ienākumu atbalsts vismaz 100 EUR nedēļā cilvēkam. Valsts iestādes uzskata, ka šā pasākuma dēļ Sociālās aizsardzības ministrijā ir reģistrēti gandrīz visi jaunieši NEET situācijā, kas sasnieguši 18 gadu vecumu vai ir vecāki.

66. Mēs konstatējam, ka dalībvalstu stratēģijas nebija pietiekami mērķtiecīgas, tajās nebija skaitļos izteiktu mērķu un skaidri noteikta grafika visu *NEET* kategorijas jauniešu aptveršanai. Mēs atzīmējam, ka dažas no apmeklētajām dalībvalstīm tomēr bija izstrādājušas inovatīvas stratēģijas, lai aptvertu iepriekš neapzinātos jauniešus *NEET* situācijā, rīkojot informēšanas kampaņas gan tradicionālos, gan modernos plašsaziņas līdzekļos (piemēram, sociālajos tīklos).

67. Komisija savā paziņojumā¹⁸ ir secinājusi, ka ir jāvelta vairāk pūļu, lai atbalstītu tos jauniešus, kas ir vistālāk no darba tirgus, proti, tos jauniešus *NEET* situācijā, kurus tradicionāli ir visgrūtāk aptvert (tas attiecas arī uz laiku pirms krīzes) un kuri līdz šim ir guvuši vismazāk no uzlabojumiem. Tas apstiprina mūsu konstatējumus attiecībā uz sekmēm, kas gūtas, apzinot un reģistrējot visus jauniešus *NEET* situācijā.

Attiecīgo ieinteresēto personu iesaistīšana nav skaidri definēta

68. Apmeklētajās septiņās dalībvalstīs izskanēja vajadzība iesaistīt attiecīgās ieinteresētās personas un ar tām apspriesties. Tomēr netika konkretizēts, kā šīs partnerības varētu veicināt kopējā mērķa sasniegšanu, proti, aptvert visus jauniešus *NEET* situācijā. Vienīgais izņēmums bija Portugālē, bet arī tur nebija skaidrs, kā partneri varētu sekmēt visu *NEET* kategorijas jauniešu apzināšanu un reģistrēšanu (sk. **4. izcēlumu**).

4. izcēlums. Garantijas jauniešiem shēmas ieviešanas plāns Portugālē: ir izvirzīti mērķi jauniešu *NEET* situācijā apzināšanai un reģistrēšanai

Shēmas ieviešanas plāns Portugālē ir virzīts uz to, lai līdz 2019. gadam aptvertu visus jauniešus *NEET* situācijā. Attiecīgās ieinteresētās personas ir atbildīgas par to, lai tiktu aptverti 47 % no tiem jauniešiem *NEET* situācijā, kuri nav reģistrēti valsts nodarbinātības dienestā. Tomēr mērķi, kas jāsasniedz attiecīgajām ieinteresētajām personām, ir formulēti vispārīgi, nenosakot detalizētus mērķus katram partnerim. Nav minēts ne finansiālais ieguldījums, kas jāsaņem attiecīgajām ieinteresētajām personām, ne arī norādes par to, kā šis mērķis sasniezams bez papildu resursiem.

¹⁸ "Garantija jauniešiem un jaunatnes nodarbinātības iniciatīva – pēc trīs gadiem", COM(2016) 646 final, 11. lpp.

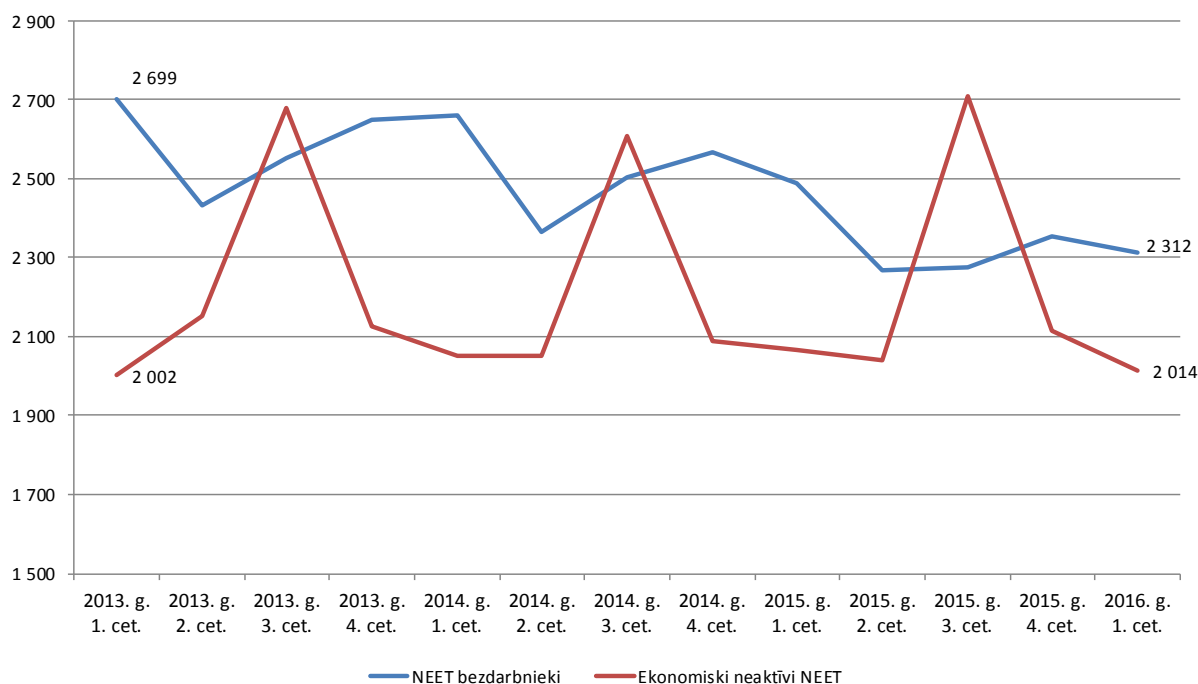
69. Mēs konstatējam arī to, ka kopš garantijas jauniešiem sākšanas visās dalībvalstīs ir noslēgti konkrēti nolīgumi ar attiecīgajām ieinteresētajām personām. Piemēram, Spānijas valsts nodarbinātības dienests ir noslēdzis nolīgumu ar tādām iestādēm kā Jaunatnes institūts (*Instituto de la Juventud, INJUVE*), Sociālās integrācijas struktūru asociāciju federācija (*Federación de Asociaciones Empresariales de Empresas de Insercion, FAEDEI*) un Spānijas Sarkanais Krusts, lai varētu aptvert visneaizsargātākos jauniešus *NEET* situācijā. Lai motivētu ekonomiski neaktīvos *NEET* reģistrēties nodarbinātības dienestos, Slovēnija 2015. gadā noslēdza trīs nolīgumus ar sociālajiem partneriem, kuri saņem ESF atbalstu. Tomēr visos gadījumos nebija skaidri definēti mērķi, kas jāsasniedz partnerorganizācijām.

70. Tas norāda, ka arvien palielinās to attiecīgo ieinteresēto personu iesaiste, kuras cieši sadarbojas ar ekonomiski neaktīvo *NEET* situācijā nonākušo jauniešu apakšgrupu. Tomēr ir jāizstrādā skaidrāka minēto personu iesaistes definīcija un jāprecizē, kā tās var vislietderīgāk un visefektīvāk sekmēt šo procesu.

NEET bezdarbnieku skaits ir samazinājies, turpretī ekonomiski neaktīvo – joprojām stabils

71. Septiņās apmeklētajās dalībvalstīs laikā no 2013. gada pirmā ceturkšņa līdz 2016. gada martam ir samazinājusies garantijas jauniešiem mērķgrupa (jaunieši *NEET* situācijā) – šo jauniešu kopskaits ir krities no 4,7 miljoniem līdz 4,3 miljoniem (sk. **12. attēlu**).

12. attēls. NEET bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo NEET skaits (tūkstoši) septiņās apmeklētajās dalībvalstīs (2013. gada pirmais ceturksnis – 2016. gada marta beigās)

Avots: Eiropas Savienības Statistikas biroja dati par NEET bezdarbniekiem un ekonomiski neaktīvajiem NEET.

72. Šis samazinājums skaidrojams ar to, ka saruka bezdarbnieku komponente NEET kritērijiem atbilstošo jauniešu vidū (- 387 000), savukārt ekonomiski neaktīvo NEET skaits praktiski nemainījās (+ 13 000)¹⁹. Tas apstiprina faktu, ka ir jāiegulda papildu pūles, lai aptvertu ekonomiski neaktīvos NEET²⁰.

Dalībvalstīs nav novērtējušas garantijas jauniešiem shēmas kopējās izmaksas un pieejamo finansējumu

73. Pirms garantijas jauniešiem ieviešanas visas dalībvalstīs saskaņā ar savas valsts aktīva darba tirgus politiku jau sniedza palīdzību jauniešiem, kas reģistrējušies kā bezdarbnieki, konkrēti, izmantojot valsts nodarbinātības dienestu (vai līdzīgas struktūras). Garantijas jauniešiem ieviešana dalībvalstīm radīja divus papildu izaicinājumus:

¹⁹ Trešajā ceturksnī vērojams sezonālais pieaugums ir saistīts ar mācību gada beigām.

²⁰ COM(2016) 646 final, 9. lpp.

- pirmkārt, sniegtais atbalsts ir paredzēts visiem *NEET*, ne tikai tiem, kas reģistrējušies kā bezdarbnieki valsts nodarbinātības dienestā;
- otrkārt, visiem *NEET* situācijā esošajiem jauniešiem jāsniedz tāds atbalsts, kurš četru mēnešu laikā pēc tam, kad viņi kļuvuši par bezdarbniekiem vai pabeiguši formālo izglītību, vainagojas ar piedāvājumu.

74. Tāpēc mēs pārbaudījām, vai dalībvalstis bija novērtējušas papildu izmaksas, kas saistītas ar Padomes leteikumā paredzētā piedāvājuma izteikšanu četru mēnešu laikā, un vai tās bija noteikušas pieejamā finansējuma līmeni.

75. Mēs konstatējām, ka

- neviena no septiņām apmeklētajām dalībvalstīm nevarēja sniegt gaidāmo papildu izdevumu aplēsi saskaņā ar konkrēto situāciju valstī;
- parasti visu apmeklēto dalībvalstu shēmas ieviešanas plānos bija iekļauta virkne pasākumu, ko jauniešiem *NEET* situācijā var piedāvāt, izmantojot ESI fondu finansējumu 2014.–2020. gadā, konkrēti, no Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas un Eiropas Sociālā fonda.

76. Neatkarīgu organizāciju nesen veiktajos pētījumos ir sniegta indikatīva skaitliska informācija par izmaksām, kādas varētu rasties, ja Eiropas Savienībā aptver visus jauniešus *NEET* situācijā. Starptautiskā Darba organizācija (*ILO*) lēš, ka gadā tie varētu būt aptuveni 45,4 miljardi EUR²¹, savukārt Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds (*Eurofound*) prognozē, ka summa varētu sasniegt 50,4 miljardus EUR gadā²².

77. Salīdzinājumam: Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvai paredzētais kopējais ESF finansējums, kurš pieejams visām 28 dalībvalstīm 2014.–2020. gadā, ir 86,4 miljardi EUR (jeb 12,3 miljardi EUR gadā). Turklāt septiņu gadu programmā 12,5 miljardi EUR

²¹ *ILO*, "Garantijas jauniešiem programma Eiropā: raksturīgās iezīmes, īstenošana un izaicinājumi", 2015. gada augusts.

²² *Eurofound*, "Jauniešu sociālā integrācija", 2015. gada septembris.

ESF/JNI finansējuma (jeb 1,8 miljardi EUR gadā) tika iekļauti Eiropas Sociālā fonda 8.ii ieguldījuma prioritātei (jauniešu ilgtspējīga integrācija darba tirgū), no tiem 6,4 miljardi EUR bija atvēlēti JNI, kuras mērķauditorija ir tieši jaunieši *NEET* situācijā.

78. Tāpēc ar resursiem, kas pieejami no ES budžeta vien, nav iespējams aptvert visus jauniešus *NEET* situācijā, kā bija iecerēts Padomes lēmumā. Šajā kontekstā dalībvalstīm ir pienācīgi jānovērtē savu garantijas jauniešiem shēmu izmaksas un attiecīgie pasākumi jāizkārto prioritārā secībā atkarībā no pieejamā finansējuma.

Dalībvalstu pieeja ietekmē *NEET* kategorijas jauniešu ilgtspējīgu integrāciju

79. Garantijas jauniešiem galīgais mērķis ir uzlabot *NEET* prasmes un nodarbināmību un nodrošināt viņu ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū. Saskaņā ar Padomes lēmumu pasākumiem, kuri veikti saistībā ar garantijas jauniešiem shēmu un kuru mērķis ir iemaņu uzlabošana, ir jābūt tādiem, kas palīdz mazināt pastāvošās prasmju neatbilstības un labāk saskan ar darba tirgus prasībām. Turklāt, jo vairāk jaunieši ir atšķirti no darba tirgus, jo lielāka palīdzība vajadzīga viņu integrācijai. Piedāvājumiem jābūt pielāgotiem jauniešu profilam un kvalifikācijas līmenim. Tiem arī jāatbilst minimālajām prasībām, kas izvirzītas kvalitatīvam piedāvājumam.

80. Tāpēc mēs pārbaudījām, vai apmeklētās dalībvalstis

- sistemātiski pievērsās prasmju neatbilstībai saistībā ar savām garantijas jauniešiem shēmām;
 - novērtēja *NEET* situācijā esošu jauniešu profilus un nodrošināja, lai dažādie pakalpojumu sniedzēji piemērotu saskaņotu pieeju, un
 - izmantoja kvalitatīva piedāvājuma definīciju.
-

Prasmju neatbilstība netika noteikta un risināta saistībā ar garantiju jauniešiem

81. Jaunieši *NEET* situācijā ir ārkārtīgi neviendabīga grupa²³. Tomēr neviena no apmeklētajām dalībvalstīm nebija veikusi šīs sabiedrības daļas visaptverošu analīzi, kurā būtu ietilpusi arī neatbilstību analīze. Portugālē un Spānijā, piemēram, shēmas ieviešanas plāns balstījās vienīgi uz statistikas datiem par jauniešiem *NEET* situācijā, ko valsts statistikas biroji bija snieguši, piemēram, attiecībā uz sadalījumu pa vecuma grupām, kvalifikāciju vai dzimumu.

82. No revidētajām dalībvalstīm tikai Īrija bija izstrādājusi sistemātisku pieeju prasmju neatbilstības risināšanai un jauniešiem *NEET* situācijā paredzēto apmācību cikla pieskaņošanai vietējām vajadzībām. Pieeju īsteno, katru gadu konkrētā apsekojamā reģionā kopā ar vietējiem darba devēju pārstāvjiem un vietējiem mācību pakalpojumu sniedzējiem veicot skaitīšanu līdz ar darbaspēka pārskatu. Tomēr šī sistēma jau darbojās, pirms tika uzsākta garantija jauniešiem.

83. Visās pārējās apmeklētajās dalībvalstīs prasmju neatbilstība tika risināta, dažādām iestādēm veicot īpašus pētījumus un/vai analīzi. Tomēr šos pētījumus neņēma vērā vai izmantoja tikai daļēji, kad bija jāizstrādā shēmas ieviešanas plānos iekļaujamo piedāvājumu veidi un skaits.

Trijās no apmeklētajām dalībvalstīm profila apzināšanas sistēmas tika mainītas saistībā ar garantiju jauniešiem

84. Garantijas jauniešiem ieviešana pamudināja mainīt *NEET* kategorijas jauniešu profila apzināšanas sistēmu Itālijā, Spānijā un Īrijā. Tomēr Horvātija, Slovākija, Francija un Portugāle saglabāja iepriekšējo sistēmu.

85. Horvātijā un Slovākijā (kur ir tikai viens šīs shēmas pakalpojumu sniedzējs – valsts nodarbinātības dienests) profila apzināšanas sistēmas pamatā ir kvalitatīvs novērtējums, ko veic darbinieks, kura pārziņā ir konkrētās personas lieta. Arī Francijā novērtējumu veic

²³ Eurofound, "NEET situāciju daudzveidības izpēte", 2016. gada jūlijs.

darbinieks, kam uzticēta konkrētas personas lieta, taču ir daudz citu pakalpojumu sniedzēju, kuri novērtē jauniešus *NEET* situācijā, un tie nepiemēro saskaņotu pieeju.

86. Portugālē, Īrijā un Itālijā izmanto sistēmu, kuras pamatā, pirmkārt, ir automātiska punktu piešķiršana, un, otrkārt, profila kvalitatīva novērtēšana, ko veic par konkrēto lietu atbildīgais darbinieks. Īrijā un Portugālē vienīgais garantijas jauniešiem pakalpojumu sniedzējs, kas atbildīgs par *NEET* novērtēšanu, ir valsts nodarbinātības dienests, turpretī Itālijā to veic daudzi pakalpojumu sniedzēji (sk. **5. izcēlumu**).

5. izcēlums. Jauna profila apzināšanas sistēma Itālijā *NEET* kategorijai saistībā ar garantiju jauniešiem

Garantijas jauniešiem shēmā Itālija ievieša standarta *NEET* profila apzināšanas procedūru visiem šīs shēmas pakalpojumu sniedzējiem. Tā paredz katram jauniešim aprēķināt neaizsargātības koeficientu (zems, vidējs, augsts vai ļoti augsts). Aprēķina pamatā ir ziņas par personu (vecums, dzimums, izglītība, darba pieredze u. c.), kā arī ziņas par dzīvesvietu (vietējās ražošanas sistēmas raksturīgās iezīmes, bezdarba līmenis reģionā vai provincē u. c.). Šāds novērtējums veido standartizētu pamatu, kas palīdz nodarbinātības centru konsultantiem atrast katram jauniešim vispiemērotāko pakalpojumu/piedāvājumu. Nodarbinātības centru konsultantiem ir dota liela rīcības brīvība, nosakot veidu, kā jauniešis *NEET* situācijā izmantos garantijas jauniešiem shēmu. Pašlaik tiek izstrādātas vadlīnijas, kas palīdzēs centra darbiniekiem veikt profila kvalitatīvo novērtēšanu, kurai seko individualizēta pakalpojuma nolīguma parakstīšana. Šīs sistēmas obligāta izmantošana veicina konsekventu attieksmi pret visiem jauniešiem *NEET* situācijā.

87. Spānija pašlaik pāriet no nesaskaņotas katrā reģionā atšķirīgas profila novērtēšanas, ko veic par konkrētās personas lietu atbildīgais darbinieks, uz visai valstij kopēju sistēmu, kura izmantojama *NEET* kategorijas jauniešu novērtēšanā un viņu profila apzināšanā. Tās pamatā būs valsts nodarbinātības dienesta un autonomo apgabalu izstrādāta standartizēta aptauja par nodarbināmību.

88. Automatizēta sistēma ne vienmēr ir labāka par personisku pieeju vai abu paņēmienu apvienojumu. Tomēr ir svarīgi uzsvērt, ka automatizēta sistēma, visticamāk, nodrošinās saskaņotu un konsekventu attieksmi pret visiem jauniešiem *NEET* situācijā, turpretī otrs paņēmiens vairāk atkarīgs no darbinieka spējām un pieredzes.

Dažas dalībvalstis bija izstrādājušas kvalitatīva piedāvājuma definīciju

89. Kvalitatīva piedāvājuma jēdziens atšķiras dažādās dalībvalstīs²⁴, tomēr pastāv daži kopēji kritēriji. Īrijā, Francijā un Portugālē kvalitatīva piedāvājuma definīcija garantijas jauniešiem shēmas ieviešanas plānos ir formulēta visai plaši un ir tieši saistīta ar ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū. Savukārt Spānijas shēmas ieviešanas plāns nosaka piedāvājuma kvalitātes galvenās iezīmes katram piedāvājumu veidam.

90. Turklāt divās revidētajās dalībvalstīs (Itālijā un Slovākijā) garantija jauniešiem ir veicinājusi arī kvalitatīva piedāvājuma visaptverošas definīcijas izstrādi, un šī definīcija Slovākijā ir juridiski saistoša (sk. **6. izcēlumu**). Horvātija šādu definīciju vēl nav apstiprinājusi, taču to pārskata nesen izveidotā Padome garantijas jauniešiem shēmas ieviešanas plāna īstenošanai.

6. izcēlums. Kvalitatīva piedāvājuma definīcija Slovākijā

Kvalitatīva piedāvājuma definīcija ir sniegta Likumā par nodarbinātības pakalpojumiem. Ikvienam darba piedāvājumam, ko subsidē no valsts budžeta vai no JNI/ESF, ir jābūt ar noteiktu obligātu darba laiku, darba līguma / pašnodarbinātā statusa termiņu un jāatbilst prasībām attiecībā uz darba ilgtspēju pēc atbalsta pārtraukšanas. Turklāt tajā ir ietverta arī subsīdijas ikmēneša summa un tās kopējais ilgums. Piedāvājumā jāņem vērā arī saņēmēja veselības stāvoklis, kvalifikācija un profesionālās prasmes, kā arī iepriekšējā pieredze. 2015. gada aprīļa Likumā Nr. 61/2015 Coll. par arodizglītību un apmācību ir sīki aprakstīts, kas veido kvalitatīvu mācekļa prakses piedāvājumu duālās izglītības sistēmā.

91. Kvalitatīva piedāvājuma juridiskā definīcija pati par sevi negarantē pozitīvu iznākumu tiem, kas piedalās garantijas jauniešiem shēmā. Neatkarīgi no piedāvājumu kvalitātes *NEET* kategorijas jauniešu ilgtspējīgai integrācijai darba tirgū vajadzīga tautsaimniecības izaugsme.

²⁴ Padomes secinājumu projektā par garantijas jauniešiem shēmas un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas īstenošanu (15015/16, 2016. gada 1. decembris) ir izteikts aicinājums apspriest kvalitātes kritēriju standartus saskaņā ar rādītāju sistēmu.

Zemas kvalitātes dati kavēja garantijas jauniešiem rezultātu novērtēšanu

92. Padomes leteikumā ir uzsvērtā nepieciešamība uzraudzīt un novērtēt visus pasākumus garantijas jauniešiem shēmas ietvaros. Lai varētu izveidot vairāk uz faktiem balstītas politikas un iesaistīšanās pasākumu, pamatojoties uz informāciju par to, kas, kur un kādēļ nes rezultātus, un tādējādi nodrošināt līdzekļu lietderīgu izlietojumu un ieguldījumu pozitīvu atdevi, ir vajadzīgi kvalitatīvi dati.

93. Tāpēc mēs pārbaudījām, vai dalībvalstis ir ieviesušas sistēmas, ar kuru palīdzību iespējams uzraudzīt un novērtēt garantijas jauniešiem shēmas ieviešanu.

94. Lai varētu novērtēt sekmes, kas gūtas, izmantojot garantiju jauniešiem, ir jābūt pieejamām ziņām par situāciju pirms šīs shēmas ieviešanas (piemēram, to jauniešu skaits *NEET* situācijā, kuri saņēma palīdzību no valsts nodarbinātības dienestiem pirms shēmas sākšanas). Šajā aspektā visām apmeklētajām dalībvalstīm bija tikai ierobežota informācija par to, kāda veida palīdzību jaunieši *NEET* situācijā bija saņēmuši, cik piedāvājumu/pakalpojumu viņiem bija sniegts un kādas bija saistītās izmaksas.

95. Mēs ievērojām arī vairākas ar nekonsekvenci un ticamību saistītas problēmas datus, ko dalībvalstis paziņoja Nodarbinātības komitejai. Tās skāra salīdzināmību, jo dalībvalstu sniegtās ziņas atšķīrās, piemēram, attiecībā uz mērķgrupu, metodi to jauniešu skaita aprēķināšanai, kuri pēc garantijas jauniešiem sākšanas pievienojās šai shēmai, kā arī saistībā ar informāciju par izstāšanos no shēmas un to, cik pieejami ir dati par turpmāko izsekojamību (sk. arī **Pielikumu**).

96. Dalībvalstis, kurās bija vairāki garantijas jauniešiem shēmas sniedzēji, bet nebija vienotas saskaņotas ziņošanas sistēmas, bija konstatējušas problēmas, tostarp saistībā ar datu pilnīgumu.

97. Tas attiecas, piemēram, uz Franciju, kur valsts iestādes nespēj sniegt ziņas par to, kāda ir jauniešu situācija pēc tam, kad tie ir izstājušies no shēmas (sk. 55. punktu). Turklāt uzraudzības sistēma Francijā neietver visus potenciālos garantijas jauniešiem shēmas pakalpojumu sniedzējus. Piemēram, nav iekļauti piedāvājumi, ko mācības priekšlaikus beigušajiem jauniešiem sniedz Izglītības ministrija, izmantojot "Apmācība, kvalifikācija,

nodarbinātība” tīklus (*Réseaux Formation Qualification Emploi*). Līdzīga situācija bija vērojama Portugālē, kura neziņoja par piedāvājumiem, ko Izglītības ministrijas izteica jauniešiem *NEET* situācijā.

98. Savukārt Itālija ir ieviesusi visaptverošu elektronisku sistēmu garantijas jauniešiem shēmas uzraudzībai (sk. **7. izcēlumu**).

7. izcēlums. Integrētas datubāzes izmantošana garantijas jauniešiem uzraudzībai (Itālija)

2014. gadā Itālija izveidoja elektronisku sistēmu garantijas jauniešiem shēmas uzraudzībai. Sistēma ir paredzēta, lai vienotā datubāzē reģistrētu un vēlāk pārbaudītu, kāds ir programmas dalībnieku *NEET* statuss. Sistēmā ievadītā informācija par dalībnieku nodarbinātības statusu ietver arī informāciju, ko sniegušas iestādes provincēs un nodarbinātības aģentūras. Šī sistēma ir savienota arī ar Izglītības ministrijas datubāzi, tāpēc ir iespējams pārbaudīt konkrētās personas izglītības stāvokli. Īpašā garantijai jauniešiem veltītā tīmekļa vietnē ir izveidota uzraudzības sadaļa, kurā ik nedēļu publicē ziņojumus par reģistrētajiem *NEET* un izteiktajiem piedāvājumiem.

Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas ieguldījuma novērtējums

99. Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI) tika ieviesta, lai atbalstītu garantiju jauniešiem, kā arī pastiprinātu un paātrinātu to pasākumu īstenošanu, kas paredzēti konkrētiem jauniešiem *NEET* situācijā.

100. Tā kā JNI finansējums papildina finansējumu, kas pieejams no ESF, un tā kā tas veido būtisku daļu no finanšu resursiem, kuri pieejami garantijas jauniešiem ieviešanai, mēs novērtējam, kā šī iniciatīva sekmē tos aspektus, kas iztirzāti šā ziņojuma iepriekšējās sadaļās un kas attiecas uz garantijas jauniešiem ieviešanu kopumā.

101. Tāpēc mēs pārbaudījām,

- vai darbības programmā ietvertie JNI intervences pasākumi tika pienācīgi analizēti un novērtēti;
- vai tika izstrādāti saturīgi mērķi un uzraudzības mehānismi rezultātu novērtēšanai un
- kādi rezultāti ir sasniegti līdz šim un vai tie atbilda izvirzītajiem mērķiem.

JNI darbības programmu izstrādi ietekmēja nepietiekams *NEET* kategorijas jauniešu novērtējums

102. Padomes lēmumā ir uzsvērtā *NEET* situācijā esošo personu daudzveidība, tāpēc būtu vajadzīgs tās detalizēts novērtējums, lai pienācīgi noteiktu JNI mērķgrupu.

103. Mēs konstatējam, ka apmeklētajās dalībvalstīs veiktie novērtējumi JNI mērķgrupas noteikšanai bija virspusēji un vispārīgi. Visas piecas dalībvalstis bija sadalījušas šo mērķgrupu divās apakšgrupās – ekonomiski neaktīvos *NEET* un *NEET* bezdarbniekos. Netika mērķtiecīgi izdalītas tādas kategorijas kā izglītību priekšlaicīgi pametušie, ekonomiski un sociāli neaizsargātas personas, ilgtermiņa bezdarbnieki vai personas, kas ir visvairāk atšķirtas no darba tirgus.

104. Piemēram, Francijā īstenotajā JNI darbības programmā ir teikts, ka puse no 15 līdz 24 gadus veciem jauniešiem *NEET* situācijā ir augsti kvalificēti un uz laiku atrodas ārpus darba tirgus. Tomēr tajā nav minēts, vai JNI resursi tiks novirzīti atlikušajai jauniešu daļai, kurai palīdzība ir nepieciešama vairāk.

105. Neviena no piecām apmeklētajām dalībvalstīm nebija veikusi *NEET* galveno iezīmju visaptverošu novērtējumu, bet tikai izmantoja tādus statistikas datus kā vecums, reģionālais sadalījums un izglītības līmenis, lai pamatotu darbības programmas piedāvātās iespējas. Tādējādi valsts iestādes nebija pienācīgi novērtējušas atšķirības.

106. Turklāt nebija veikti pētījumi, lai noteiktu *NEET* atrašanās vietu vai šo jauniešu sociālo, ģimenes un ekonomisko situāciju. Nebija arī pētījumu par to, kādi pasākumi varētu visvairāk veicināt dažādu *NEET* apakšgrupu ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū. Turklāt netika izmantoti tirgus novērtējumi, lai noteiktu, cik cilvēku jāiesaista tādos JNI subsidētajos pasākumos kā darba piedāvājumi, apmācība, stažēšanās vai mācekļa prakse. Netika novērtētas ne atšķirības, ne prasmju neatbilstība, lai pamatotu intervences pasākumu prioritārās jomas.

107. Piecās apmeklētajās dalībvalstīs kopējais to *NEET* kategorijas jauniešu skaits, kuri guva labumu no JNI finansējuma, tika noteikts, pamatojoties uz summu, kas piešķirama konkrētam piedāvājumu veidam, un tā vienības cenu. Konkrētam piedāvājumu veidam piešķiramā summa nebalstījās novērtējumā.

108. Piemēram, Spānija apstiprināja JNI finansētu pasākumu kopumu, taču katram reģionam bija tiesības lemt par katra JNI līdzfinansētā pasākuma raksturlielumiem un izmaksām.

109. Tā kā nebija visaptverošu zināšanu par jauniešiem *NEET* situācijā, darbības programmas bija izstrādātas visai aptuveni, un tajās nebija definētas mērķgrupas, kurām ir visvairāk vajadzību, un nebija izklāstīts, kāpēc ierosinātie pasākumi būtu vispiemērotākie, lai risinātu esošās neatbilstības.

110. Mēs konstatējām, ka galvenais dzinulis finansējuma piešķiršanai bija tādu pakalpojumu sniedzēju pieejamība, kuri spēja izteikt piedāvājumus šiem jauniešiem. Horvātijā ESF finansētā darbības programmā ir nepārprotami minēts, ka JNI līdzekļi tiek virzīti tādiem ekonomiski neaktīviem *NEET* un *NEET* bezdarbniekiem, kurus var ātri iesaistīt pasākumos, bet ilgtermiņa *NEET* bezdarbnieku finansēšana ir atstāta ESF ziņā, sākot ar 2019. gadu un turpmāk.

111. Darbības programmu sagatavošanas posmā notika apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, īpaši jaunatnes organizācijām, arodbiedrībām un darba devēju organizācijām. Tomēr, kad mēs iztaujājām šo organizāciju pārstāvjus, daži sūdzējās par procedūras pārredzamību un uzskatīja, ka pienācīga apspriešanās nav notikusi. Piemēram, Portugālē arodbiedrību un jaunatnes organizāciju pārstāvji apgalvoja, ka viņu iesaistīšanos lūdza tikai darbības programmas sagatavošanas vēlīnā posmā.

Risks, ka JNI/ESF aizstāj valsts finansējumu

112. JNI finansējums tiek piešķirts no ES budžeta kā papildinājums jau pieejamajiem līdzekļiem no Eiropas sociālā fonda 2014.–2020. gada darbības programmām, lai varētu sniegt papildu atbalstu nolūkā palīdzēt konkrētiem jauniešiem *NEET* situācijā, īpaši tiem, kam palīdzība nepieciešama visvairāk. Tomēr ES finansējums, ko piešķir Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvai un Eiropas Sociālajam fondam, neaizstāj publiskus vai līdzvērtīgus strukturālus izdevumus, kas rodas dalībvalstij²⁵.

²⁵ Regula (ES) Nr. 1303/2013, 95. panta 2. punkts.

113. Apmeklēto dalībvalstu iestādes nespēja apstiprināt, vai JNI/ESF finansējums radīs *NEET* piešķirto publisko izdevumu neto palielinājumu. Tāpēc pastāv risks, ka JNI/ESF resursi neradīs *NEET* pieejamā finansējuma neto palielinājumu un ka tie vismaz daļēji aizstās tos izdevumus, ko iepriekš finansēja no valsts budžeta. Tas, ka izdevumi bija attiecināmi, sākot ar 2013. gada septembri, lai gan Komisija apstiprināja pirmās JNI/ESF darbības programmas/virzienus tikai 2014. gada jūnijā un jūlijā (Francijā un Itālijā), bet pārējās četras novērtētās darbības programmas – 2014. gada beigās, šo risku tikai palielina.

114. Turklāt mūsu veiktais JNI/ESF darbības programmu/virzienu novērtējums liecināja arī par to, ka lielākā daļa pasākumu, kam bija paredzēts saņemt JNI finansējumu, jau pastāvēja pirms garantijas jauniešiem ieviešanas. Portugālē tas attiecas uz 81 % no JNI finansējuma. Lai gan pati par sevi tā ne vienmēr ir negatīva parādība, tā tomēr norāda uz risku, ka JNI/ESF atbalsts aizstāj valsts finansējumu.

115. Nav arī skaidrs, vai JNI/ESF darbības programmu tiešo rezultātu rādītāju mērķlielumi atbilst palīdzību saņēmušo *NEET* jauniešu skaita neto palielinājumam. Piemēram, ESF darbības programmas JNI virziens Spānijā ir paredzēts, lai sniegtu atbalstu 1 057 527 jauniešiem *NEET* situācijā. Tomēr valsts iestādes neapstiprināja, vai šis skaits atbilst to piedāvājumu neto palielinājumam, kurus varētu izteikt šiem jauniešiem (salīdzinājumā ar laikposmu pirms JNI stāšanās spēkā).

116. Vēl grūtāk ir novērtēt, kāda ir JNI finansējuma pievienotā vērtība, kad šos līdzekļus izmanto, lai palīdzētu jauniešiem *NEET* situācijā, ja darbības programmas tikai daļēji pamato pieejamo līdzekļu piešķiršanu. Tas attiecas uz Horvātiju, kur tikai 69 % no ESF darbības programmas JNI virzienam pieejamā finansējuma ir piešķirti konkrētiem pasākumiem, bet atlikušais 31 % vēl nav piesaistīts nevienam pasākumam.

Datu kvalitāte un Komisijas vadlīnijas par datu vākšanu ietekmē JNI rezultātu mērīšanu

117. Lai izmērītu sasniegumus saistībā ar JNI/ESF finansējuma izlietošanu, Regulā ir noteikti 12 obligātie rezultātu rādītāji²⁶. Visiem rādītājiem ir jānosaka atsaucē scenārijs un mērķvērtības, un pēc tam ir jāuzrauga ieviešanas dati un par tiem jāziņo.

118. Mēs novērtējam apmeklēto dalībvalstu noteikto atsaucē scenāriju un rezultātu mērķvērtību atbilstību, kā arī to, kā dalībvalstis apkopo uzraudzības datus un ziņo par tiem.

Datu kvalitāte apgrūtina atsaucē scenāriju un mērķvērtību novērtēšanu

119. Sarunās par darbības programmām Komisijai ir jāpārbauda izmantoto atsaucē scenāriju ticamība, lai nodrošinātu mērķvērtību stabilitāti. Tā ir daļa no nosacījumu *ex ante* pārbaudes, un, ja atskaites datus nevar pamatot ar pierādījumiem vai ja trūkst vēsturisko datu, attiecīgās dalībvalsts pienākums ir izstrādāt rīcības plānu.

120. Komisija sniedz vadlīnijas dalībvalstīm par to, kā nosakāmas atsaucē vērtības. Tomēr visās novērtētajās dalībvalstīs mēs konstatējam, ka rezultātu rādītāju atskaites vērtība parasti balstījās uz vēsturiskajiem datiem par līdzīgu pasākumu sekmīgu pabeigšanu, dalībnieku turpmāku integrāciju darba tirgū un tādu statistisku informāciju kā ekonomiski neaktīvu dalībnieku un dalībnieku bezdarbnieku sadalījums.

121. Mēs lūdzām dalībvalstu iestādēm sniegt pierādījumus, kas šajā aspektā pamatotu pakārtotos datus. Visas dalībvalstis sniedza vispārējus paskaidrojumus par datu apkopošanas procesu, taču neviena nespēja sniegt pilnīgu pieprasīto informāciju.

122. Piemēram, Itālijā un Spānijā datu apkopošanai tika piemērota augšupēja pieeja. Patiešām, abas dalībvalstis iesniedza pierādījumus, ka dati par *NEET* sekmēm pasākumu izpildē un turpmāko integrācijas pakāpi darba tirgū tika savākti reģionālā līmenī. Tomēr Palātai netika dota pieeja pakārtotajiem datiem, ko dažādi reģioni bija izmantojuši atskaites vērtības iegūšanai, un tai nebija iespējas tos novērtēt.

²⁶ Regula (ES) Nr. 1304/2013 (II pielikums).

123. Portugāle sniedza pakārtotos datus, taču mēs atklājām kļūdas rādītāju aprēķinā. Turklāt dati, kas tika izmantoti atskaites rādītāju aprēķinā, nebija pietiekami visaptveroši (sk. **8. izcēlumu**).

8. izcēlums. Konstatētie trūkumi atskaites vērtību izstrādē Portugālē

Aprēķina kļūda. Atskaites vērtības aprēķinā attiecībā uz rādītāju CRO1 (dalībnieki, kas ir bezdarbnieki, un pabeidz JNI atbalstīto intervenci) bija izmantots saucējs, kurš neatbilda datiem, kas izmantoti skaitītāja aprēķinā, jo saucējs ietvēra vairāk pasākumu nekā skaitītāja aprēķinā izmantoto pasākumu skaits. Ja tie abi būtu savstarpēji atbilstīgi, atskaites vērtība būtu pieaugusi no 50,5 % uz 79 %. Līdzīgas problēmas tika konstatētas attiecībā uz rādītājiem CR04 un CR07, kuri ir rādītāja CR01 paveids, bet attiecas uz ilgtermiņa bezdarbniekiem un ekonomiski neaktīviem jauniešiem *NEET* situācijā.

Nepietiekama reprezentativitāte. *INSERJOVEM* programmas rezultāti tika izmantoti kā aizstājēj rādītāji, lai aplēstu rādītāju CR02 (dalībnieki, kas ir bezdarbnieki un pēc aiziešanas saņem darbu, turpinātas izglītības, mācekļa vai prakses vietas piedāvājumu) un CR03 (dalībnieki, kas ir bezdarbnieki un pēc aiziešanas iesaistījušies izglītībā/apmācībā, kvalifikācijas ieguvē, vai ir nodarbināti, tostarp pašnodarbināti). Tomēr šī programma nav pietiekami plaša, lai būtu reprezentatīva attiecībā uz izglītības vai uzņēmējdarbības pasākumiem. Līdzīgas problēmas tika konstatētas attiecībā uz rādītājiem CR05, CR06, CR08 un CR09, kuri ir rādītāju CR02 un CR03 paveids, bet attiecas uz ilgtermiņa bezdarbniekiem un ekonomiski neaktīviem jauniešiem *NEET* situācijā.

124. Nosakot rezultatīvo rādītāju atskaites vērtības un mērķvērtības, svarīgs elements ir dalībnieku sagaidāmā sekmīguma līmeņa noteikšana. Horvātijā un Portugālē izmantoja dažādus sekmīguma līmeņus atkarībā no tā, kāds bija dalībnieka statuss, tam iesaistoties pasākumā, un ekonomiski neaktīviem *NEET* paredzētais līmenis bija zemāks. Tomēr netika sniegti pierādījumi, lai pamatotu atšķirīgu līmeņu piemērošanu. Spānijā un Itālijā sagaidāmais sekmīguma līmenis bija vienāds neatkarīgi no tā, vai dalībnieki bija bezdarbnieki vai ekonomiski neaktīvi, jo nebija statistiskas korelācijas starp statusu, kāds tiem bija, sākot dalību, un sekmīguma līmeni.

125. Attiecībā uz atskaites gadā sasniedzamajām mērķvērtībām tika konstatēts, ka ne visas dalībvalstis paredzēja sekmīgu virzību salīdzinājumā ar atsauces situāciju. Francijas valsts JNI/ESF darbības programmā, piemēram, sasniedzamie mērķi bija līdzīgi pagātnē

sasniegtajiem mērķiem. Ja tika noteikti augstāki sekmīguma līmeņi, tiem nebija pamatojuma vai arī tas bija ļoti vispārīgs.

126. Atsauces scenāriju un mērķvērtību ticamību visās dalībvalstīs nebija iespējams novērtēt tāpēc, ka vai nu mums nebija pieejami pakārtotie pamatojošie dati, vai, ja tie bija pieejami, to kvalitāte nebija uzskatāma par pietiekamu.

Problēmjaautājumi saistībā ar Komisijas vadlīnijām datu vākšanai

127. Lai palīdzētu dalībvalstīm un nodrošinātu saskaņotu ziņošanu par rezultātu rādītājiem, Komisija sagatavoja vadlīnijas, kurās norādītas obligātās prasības, kas izvirzītas uzraudzības sistēmām, lai tās spētu veikt Regulā prasītās funkcijas²⁷.

128. Saskaņā ar Komisijas vadlīnijām JNI/ESF rezultātu rādītājos jāietver šādi aspekti: vai dalībnieki pabeidz dalību JNI intervencē, vai viņi pēc tam ir saņēmuši piedāvājumu vai arī viņu situācija faktiski ir mainījusies neatkarīgi no pabeigtas dalības intervencē, un vai saņemtais piedāvājums ir saistīts ar viņu piedalīšanos JNI/ESF atbalstītajā intervencē. Jaunietī, kas nav pabeidzis dalību JNI/ESF līdzfinansētā intervencē vai pasākumā, var uzskatīt kā pozitīvu rezultātu saistībā ar saņemtajiem un izmantotajiem piedāvājumiem, un tas nozīmē, ka JNI/ESF rādītāji vairs nevērtē JNI darbību pievienoto vērtību. Šāda pieeja rada risku rezultātus novērtēt par augstu (sk. 9. izcēlumu).

²⁷ Praktiskas vadlīnijas par datu vākšanu un validēšanu, D pielikums, 2016. gada maijs.

9. izcēlums. Par augstu novērtēti JNI rezultāti

Kā piemēru var minēt gadījumu, kad jauniešs *NEET* situācijā ir reģistrēts dalībai vienu gadu ilgā apmācības programmā ar mērķi iegūt kvalifikāciju, kas palīdzēs iekļauties darba tirgū, taču pēc sešiem mēnešiem, nepabeidzis apmācību un neieguvis apliecību, viņš atstāj pasākumu un, piemēram, pieņem piedāvājumu divus mēnešus strādāt pilnīgi citā jomā. Komisijas vadlīnijas iesaka šādu jauniešu reģistrēt to skaitā, kuri nav pabeiguši JNI intervenci, taču ir saņēmuši piedāvājumu pēc intervences pamešanas un to ir pieņēmuši četru nedēļu laikā pēc JNI pasākuma pabeigšanas. Tādējādi rādītājs piedēvēs darba piedāvājumu JNI intervencei, lai gan faktiski tas tā nav.

129. Šāda interpretācija apgrūtina iespēju izmērīt, vai JNI intervences sekmē jauniešu *NEET* situācijā ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū.

130. Turklāt Komisijas vadlīnijās ir nepārprotami norādīts, ka rezultātu rādītājos jāņem vērā visi piedāvājumi neatkarīgi no to kvalitātes, lai skaidri noteiktu jaunieša situāciju četras nedēļas un sešus mēnešus pēc dalības līdzfinansētajā pasākumā. Tomēr nav precīza priekšraksta, kad piedāvājums ieskaitāms rezultātu rādītājos, jo nosacījuma “pēc aiziešanas” interpretācija ir visai elastīga. Piedāvājumi, kas saņemti JNI atbalsta laikā, tiek ieskaitīti kā rezultāts, tieši tāpat kā tie piedāvājumi, kuri nav saistīti ar JNI subsidēto piedāvājumu vai kuri izriet no dalībnieka paša iniciatīvas.

131. Komisijas vadlīnijās ir teikts, ka rezultātu rādītājos jāiekļauj arī tie jaunieši, “kas ieguvuši kvalifikāciju intervences rezultātā”²⁸. Piemēram, ja JNI intervence ir paredzēta, lai sniegtu sertificētu apmācību nolūkā iegūt galīgo kvalifikāciju, uzskata, ka šāda persona ir lietderīgi pabeigusi kvalifikācijas pasākumu. Tomēr šāds sasniegums atkal tiek automātiski ieskaitīts kā rezultāts rādītājos, kas paziņoti par situāciju četras nedēļas un sešus mēnešus vēlāk. Šādus gadījumus mēs novērojām Spānijas apmeklējuma laikā.

132. Cits problēmjaucājums, kas rada šaubas Komisijas vadlīnijās, attiecas uz dalībniekiem, kuri saņem piedāvājumu JNI darbības laikā, taču to nepieņem. Vadlīnijās teikts, ka šāds

²⁸ Praktiskas vadlīnijas par datu vākšanu un validēšanu, D pielikums, 95. lpp., 2016. gada maijs.

piedāvājums jāieskaita kā pozitīvs rezultāts pat tad, ja tas ir noraidīts un ja tas neatbilst konkrētās personas profilam.

133. Līdzīgi, ja JNI dalībnieks saņem citu piedāvājumu (arī JNI subsidētu) vai nu tajā pašā, vai citā jomā. Ja jauniets otro piedāvājumu pieņem, uzskata, ka viņš nav pabeidzis iepriekšējo darbību, un tajā pašā laikā viņu reģistrē to skaitā, kas saņēmuši piedāvājumu, pateicoties JNI. Faktiski šādu jaunieti ieskaita divreiz, un JNI resursi neefektīvi "konkurē" attiecībā uz vienu un to pašu personu.

134. Pamatojoties uz iepriekš izklāstīto, mēs secinām, ka Komisijas vadlīnijās sniegtā interpretācija ir radījusi situācijas, kad dati, kas izmantoti rezultātu rādītāju paziņošanai, neprecīzi atspoguļo JNI līdzfinansēto pasākumu ietekmi, un ļauj rezultātus novērtēt par augstu.

Papildu priekšfinansējumu JNI/ESF darbības programmām dalībvalstis izmantoja tikai daļēji

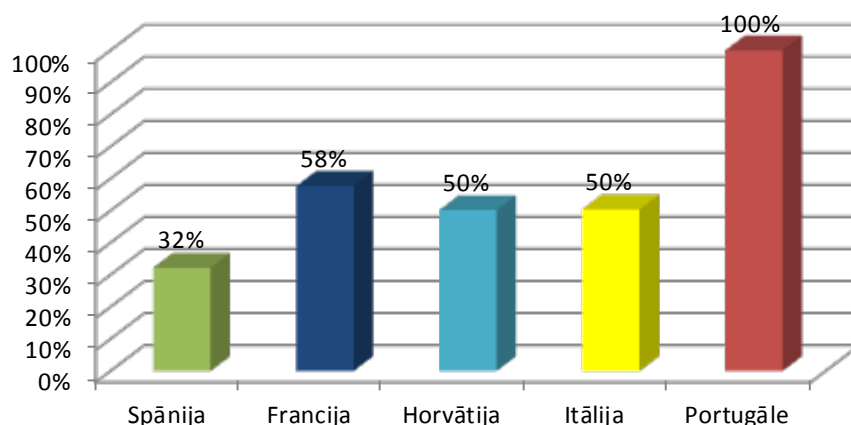
135. Komisija 2015. gada maijā ierosināja palielināt sākotnējā priekšfinansējuma likmi īpašam JNI/ESF piešķīrumam līdz 30 % (parasti tas ir 1 %), lai nodrošinātu ātru rīcību saistībā ar jauniešu bezdarbu²⁹. Tajā pašā Regulā ir arī noteikts, ka 50 % no papildu priekšfinansējuma jeb 14,5 % no kopējā JNI finansējuma, kas piešķirts dalībvalstīm, ir jāpamato, iesniedzot starpposma maksājuma pieteikumus līdz 2016. gada 23. maijam. Ja dalībvalsts šo nosacījumu neizpilda, tā atmaksā visu papildu sākotnējā priekšfinansējuma summu.

136. Atskaitot Portugāli, kura varēja pamatot kopējo papildu priekšfinansējuma summu, kas saņemta līdz 2016. gada 23. maijam, pārējās apmeklētās dalībvalstis varēja iesniegt tikai maksājumu pieprasījumus par daļu no saņemtā papildu priekšfinansējuma robežās no 58 % pamatotas summas Francijā līdz 32 % Spānijā (sk. **13. attēlu**).

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Regula (ES) Nr. 2015/779, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1304/2013 attiecībā uz Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas atbalstītajām darbības programmām izmaksāto papildu sākotnējo priekšfinansējuma summu (OV L 126, 21.5.2015., 1. lpp.).

137. Tā kā Spānijā pamatotā summa bija mazāka par 50 %, 2016. gadā Komisija pieprasīja atmaksāt 273,6 miljonus EUR. Tomēr tas nenozīmēja ES finansējuma zaudēšanu, jo Spānijā kopējais piešķirtais ES ieguldījums palika nemainīgs.

13. attēls. Pamatotā JNI papildu priekšfinansējuma procentuālā daļa 2016. gada 23. maijā

Avots: SFC2014.

138. Tas, ka dalībvalstis spēja izmantot palielināto priekšfinansējumu tikai daļēji, norāda uz to, ka Komisija, ierosinot šādu palielinājumu, nebija pietiekami novērtējusi laiku, kas vajadzīgs, lai izveidotu pienācīgas struktūras izdevumu veikšanai un deklarēšanai.

JNI/ESF atbalstīto pasākumu paziņotie rezultāti ir zemāki par gaidīto

139. Papildus standarta gada īstenošanas ziņojumam, kas jāiesniedz Komisijai par katru ESF darbības programmu³⁰, JNI rezultāti ir skaidri jāparāda un par tiem jāpaziņo, un uz tiem attiecas īpaša uzraudzības un novērtēšanas kārtība³¹.

140. Mēs izskatījām piecu apmeklēto dalībvalstu gada īstenošanas ziņojumus, lai novērtētu progresu kopš 2013. gada. Mūsu analīzē neietilpa Horvātija, jo JNI dotāciju nolīgums tika noslēgts tikai 2015. gada novembrī un īstenošana sākās tikai 2015. gada otrajā pusē. Turklāt

³⁰ Regula (ES) Nr. 1303/2013, 50. panta 1. punkts un 2. punkts.

³¹ Regula (ES) Nr. 1304/2013, 19. pants.

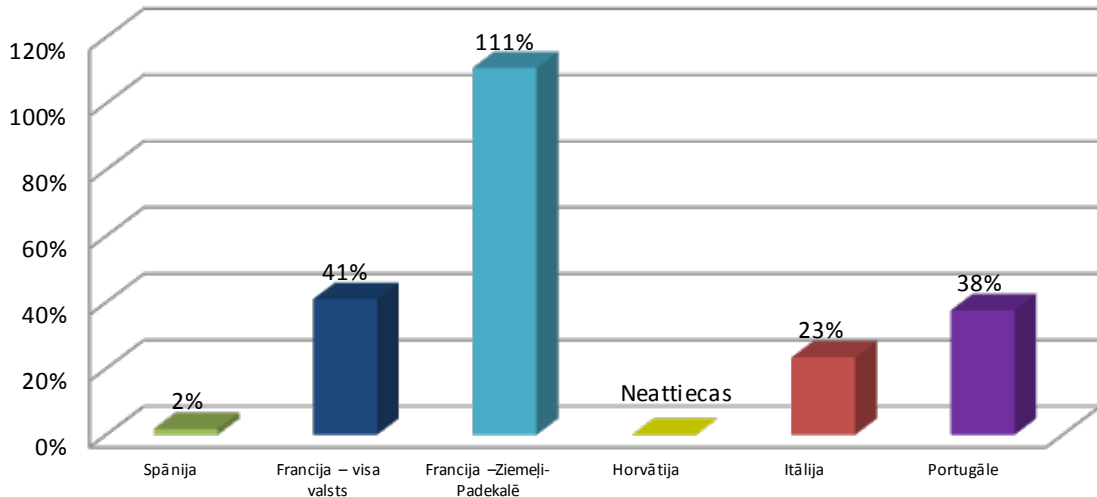
Spānijas 2015. gada īstenošanas ziņojums nesniedza atjauninātus skaitliskos datus un atkārtoja 2014. gada datus³².

141. Līdz 2015. gada beigām tiešo rezultātu mērķu sasniegšanas līmenis dalībvalstīs bija atšķirīgs: Francijā (Ziemeļu-Padēkalē reģions) sākotnējie tiešo rezultātu mērķi, proti, dalībnieku skaits, jau bija pārsniegts (111 %), bet Itālijā sākotnējais mērķis bija sasniegts tikai par aptuveni 23 % (sk. **14.1. attēlu**).

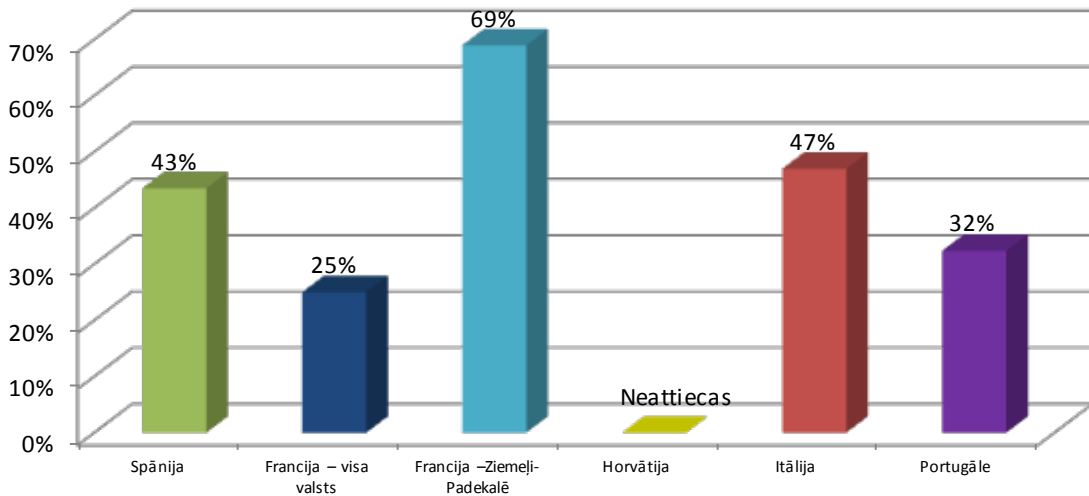
³² Spānijas 2015. gada īstenošanas ziņojumā nebija sniegta atjaunināta skaitliskā informācija papildus tai, kas ietverta pirmajā īstenošanas ziņojumā (kurā bija sniegtas aplēses). Tas skaidrojams tādējādi, ka valsts iestādes pieņēma lēmumu neziņot skaitliskos datus par darbībām, kas vēl nav oficiāli atlasītas vai kas ir īstenotas tikai daļēji.

14. attēls. Kas sasniegts ar JNI/ESF finansējumu līdz 2015. gada beigām¹

14.1. attēls. JNI tiešo rezultātu mērķu sasniegšanas līmenis %

14.2. attēls. Intervenci pabeigušo dalībnieku procentuālā daļa

¹ Dati par Spāniju attiecas tikai uz 2014. gadu.

Avots: 2015. gada īstenošanas ziņojums.

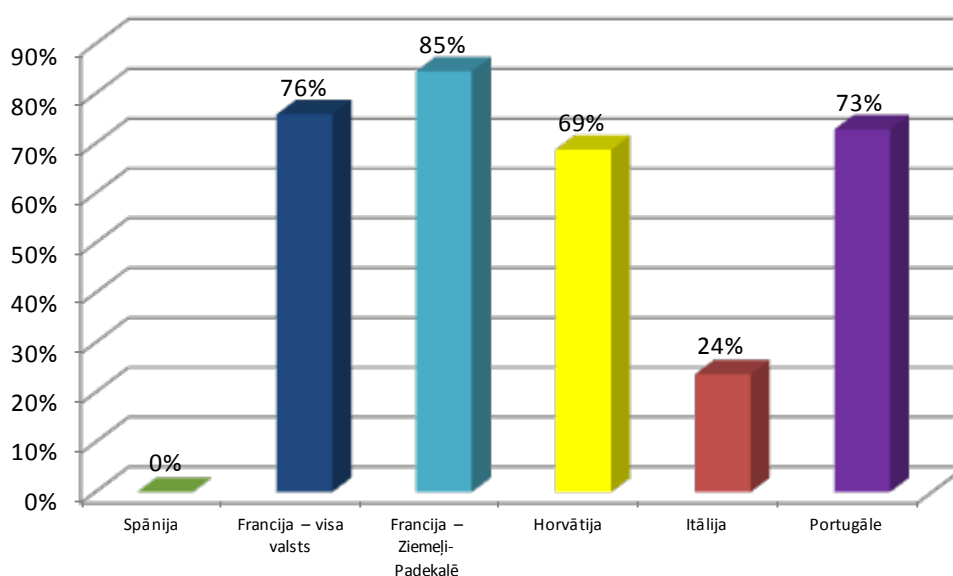
142. Arī to dalībnieku īpatsvars, kas ir pabeiguši JNI/ESF finansēto garantijas shēmu jauniešiem, dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgs: mēs atzīmējam, ka, piemēram, mazāk nekā trešdaļa dalībnieku pabeidza JNI/ESF valsts darbības programmu Francijā un ESF darbības programmas JNI/ESF virzienu Portugālē. Tas rada bažas par JNI/ESF finansēto garantijas jauniešiem pasākumu efektivitāti (sk. **14.2. attēlu**).

143. Arī dalībvalstu paziņotā informācija liecina, ka vismazāk guvuši ekonomiski neaktīvie *NEET*. Piemēram, Portugālē šo jauniešu grupu nepārstāvēja neviens dalībnieks. Turklāt piecās apmeklētajās dalībvalstīs tikai 1 % dalībnieku bija ar invaliditāti, 8 % bija imigranti (no tiem 95 % – Francijā) un 22 % jauniešu nāca no bezdarbnieku mājsaimniecībām (no tiem 50 % – Portugālē).

Līdz 2015. gada beigām JNI/ESF finansējums tika izmantots ierobežoti

144. Izdevumu līmenis, kas paziņots 2015. gada īstenošanas ziņojumos, liecina, ka tikai Portugāle bija iesniegusi maksājuma pieprasījumu 47 % apmērā no gada kopējā JNI/ESF budžeta. Atskaitot Spāniju, kura nedeklarēja radušos izdevumu summu, izdevumi pārējās dalībvalstīs svārstījās no 24 % (Itālija) līdz 85 % (Francija, Ziemeļu-Padekalē reģions) no kopējā budžeta (sk. **15. attēlu**).

15. attēls. Radušos izdevumu procentuālā daļa 2015. gada beigās

Avots: 2015. gada īstenošanas ziņojums.

145. Tas liecina, ka papildu ES finansējums, kas bija pieejams ar JNI/ESF starpniecību, dalībvalstīs netika izlietots pilnībā, lai īstenotu papildu atbalsta pasākumus jauniešiem *NEET* situācijā, jo pastāvēja risks, ka papildu priekšfinansējums būs jāatmaksā Komisijai (sk. 135.–138. punktu). Tāpēc daudzas dalībvalstis norādīja, ka tās vēl nav noteikušas attiecīgo administratīvo kārtību, kā apliecināmi radušies izdevumi (t. i., tās vēl nebija

iecēlušas vadošās un sertifikācijas iestādes). Šajā kontekstā kopēja problēma bija tādas IT sistēmas izveide, kas spētu nodrošināt izdevumu izsekojamību.

Kavējumi īstenošanā ierobežoja JNI/ESF atbalsta pasākumu pirmo novērtējumu noderību

146. Dalībvalstu pienākums ir novērtēt ESF/JNI atbalsta efektivitāti, lietderību un ietekmi vismaz divas reizes programmas darbības periodā. Pirmo novērtēšanu pabeidz līdz 2015. gada 31. decembrim³³ un otro novērtēšanu – līdz 2018. gada 31. decembrim.

147. Mūsu veiktā analīze atklāja, ka nevienā dalībvalstu iesniegtajā novērtējuma ziņojumā nebija izvērtēta JNI finansēto pasākumu lietderība, rentabilitāte vai ietekme, jo programmas vēl bija sākuma posmā. Šo novērtējumu kvalitāti ietekmēja arī uzraudzības sistēmu ierobežojumi un ticamu datu rūkums. Konkrēti, Spānija, Horvātija un Portugāle ziņoja, ka tām bijis grūti ieviest IT sistēmu, kas tika izmantota informācijas datubāzu pārvaldībai.

148. Ņemot vērā minēto un to, ka Regulā noteiktais termiņš pirmo novērtējumu iesniegšanai bija 2015. gada 31. decembris, mēs uzskatām, ka to noderīgumu ierobežoja kavējumi īstenošanā.

Tiešā veidā novērtēti atlasīti gadījumi apstiprināja īstenošanas grūtības

149. Mēs pārbaudījām arī atsevišķus gadījumus izlasē, kurā bija iekļauti 175 dalībnieki, kas piedalījās garantijas jauniešiem pasākumos, kurus līdzfinansēja JNI/ESF. Katrā dalībvalstī tika izraudzīti 35 jaunieši, atskaitot Franciju, kur 20 dalībnieki tika atlasīti no valsts darbības programmas un 15 – no Ziemeļu-Padekalē darbības programmas.

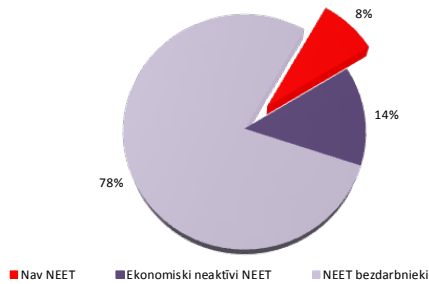
150. Sākot dalību garantijas jauniešiem shēmā, 78 % atlasīto jauniešu bija bezdarbnieki, 14 % bija ekonomiski neaktīvi un 8 % neatbilda *NEET* kritērijiem (sk. **16.1. attēlu**). Turklāt 11 % dalībnieku bija iekļāvušies pasākumā pirms garantijas jauniešiem sākšanas vai arī neatbilda

³³ Regula (ES) Nr. 1304/2013, 19. panta 6. punkts.

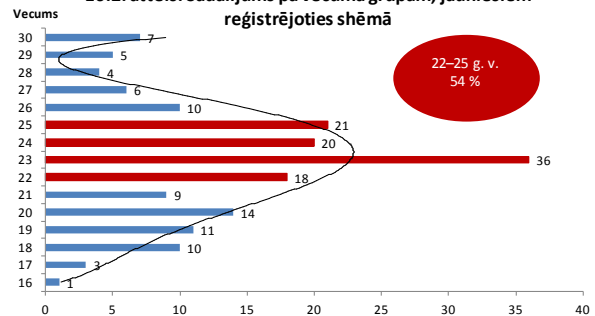
darbības programmā noteiktajai vecuma grupai³⁴, tāpēc tiem nebija tiesību saņemt līdzfinansējumu.

16. attēls. Izlasē iekļauto JNI dalībnieku raksturojums

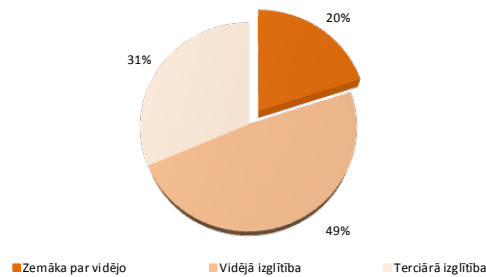
16.1. attēls. Situācija, jauniešiem iesaistoties shēmā

16.2. attēls. Sadalījums pa vecuma grupām, jauniešiem reģistrētajos shēmā

16.3. attēls. Izglītības līmenis, jauniešiem iesaistoties shēmā

Avots: ERP, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju par jauniešiem.

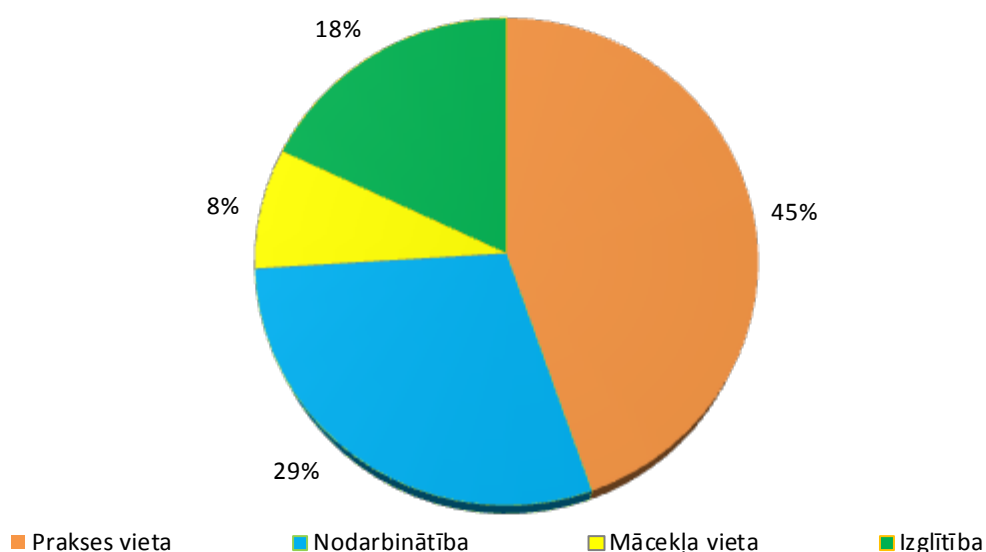
151. Vecuma grupā no 22 līdz 25 gadiem bija 54 % dalībnieku (sk. **16.2. attēlu**). Turklāt 80 % bija beiguši vidusskolu vai ieguvuši augstāku izglītību, un vairāk nekā 30 % bija terciārā izglītība (sk. **16.3. attēlu**). Šie skaitļi apstiprina, ka vislielākie ieguvēji no JNI bija tie, kam bija visaugstākā kvalifikācija un labāka izglītība.

152. No pārbaudītajiem 175 jauniešiem 25 izstājās no garantijas jauniešiem shēmas, nesaņēmuši ne darbu, ne stažēšanās, ne izglītības, ne mācekļa prakses piedāvājumu. Pārējie 150 tādu saņēma, un stažēšanās piedāvājumi vien veidoja 45 % piedāvājumu (sk. **17. attēlu**). Tajos 25 gadījumos, kad dalībnieki piedāvājumu nesaņēma, iemesls bija vai nu jaunieša

³⁴ Saskaņā ar Spānijas attiecināmības noteikumiem vispirms bija jāreģistrējas garantijas jauniešiem datubāzē *Sistema nacional de Garantía Juvenil*. Turklāt Spānija jautāja Komisijai, vai drīkst paaugstināt JNI DP labuma guvēju vecuma cenzu 2015. gada 3. decembrī, taču atklājās, ka daži dalībnieki bija vecāki par 25 gadiem jau pirms šā datuma.

izstāšanās, vai atbalsta pasākuma beigas, neizsakot piedāvājumu. Šādi gadījumi bija vērojami Francijā, kur daži garantijas jauniešiem shēmas pakalpojumu sniedzēji pēc četriem mēnešiem pārstāja atbalstīt jauniešus *NEET* situācijā, jo bija pārprasts, kā piemērot četru mēnešu noteikumu.

17. attēls. Piedāvājumu veidi

Avots: ERP, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju par jauniešiem.

153. Jāatzīmē, ka Itālijā visos izlasē iekļautajos gadījumos (deviņi jaunieši, kas pieņēma stažēšanās piedāvājumu) samaksa ievērojami kavējās (vismaz divus mēnešus). Itālijas iestādes atzina, ka kavēta samaksa ir regulāri sastopama vispārēja problēma saistībā ar stažēšanos, ne tikai izlasē iekļautajos gadījumos. Patiešām, maksājumi vidēji kavējās 64 dienas.

154. No reģistrēšanās garantijas jauniešiem shēmā līdz piedāvājuma pieņemšanai caurmērā pagāja 112 dienas (t. i., mazāk nekā četri mēneši). Tomēr 27 % gadījumu šis laiks pārsniedza četrus mēnešus un 7 % gadījumu bija ilgāks par gadu.

155. Pamatojoties uz dalībvalstu kritērijiem, kas nosaka kvalitatīvu piedāvājumu, dalībniekiem izteiktie piedāvājumi tika uzskatīti par kvalitatīviem 91 % gadījumu. Tomēr tika konstatēti dalībnieku profilam neatbilstoši piedāvājumi (sk. **10. izcēlumu**).

10. izcēlums. Profīlam neatbilstošu piedāvājumu piemēri

Dalībnieks ar universitātes izglītību celtniecībā un trīs gadu profesionālo pieredzi kā matemātikas skolotājam saņēma piedāvājumu vienu gadu stažēties valodu skolā, lai šīs apmācības laikā attīstītu pedagoga prasmes un iemācītos vadīt stundas. Pēc deviņiem mēnešiem dalībnieks stažēšanos pameta un kļuva par bezdarbnieku.

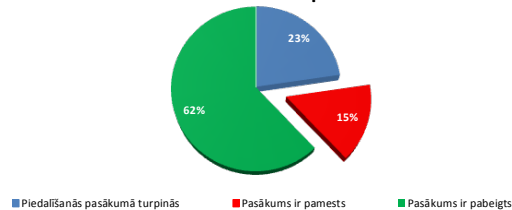
Jaunietis ar universitātes izglītību darba attiecībās saņēma būvstrādnieka darba piedāvājumu uz divām nedēļām, lai gan viņa lietā nefigurēja neviena atsauce uz atbilstošu pieredzi vai interesi strādāt šajā jomā.

Dalībnieks ar maģistra grādu juridiskajā un kriminālajā psiholoģijā saņēma stažēšanās piedāvājumu tirgzinībā un vadībā, lai gan nebija paudis nekādu interesi par šo nozari.

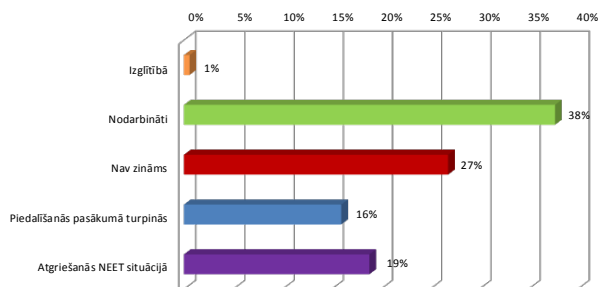
156. Pārbaudes laikā 62 % dalībnieku bija pabeiguši dalību pasākumā, 23 % to vēl turpināja un 15 % bija pametuši saņemto pasākumu (aptuveni divas trešdaļas no tiem – Horvātijā) (sk. **18.1. attēlu**).

18. attēls. Pasākumu izpildes līmenis un dalībnieku pašreizējā situācija

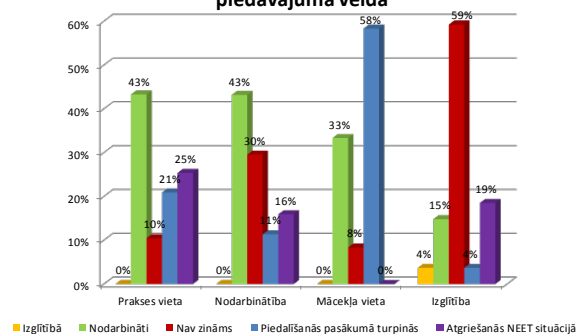
18.1. attēls. Pasākumu izpildes līmenis

18.2. attēls. Dalībnieku situācija revīzijas apmeklējuma laikā

18.3. attēls. Dalībnieku situācija revīzijas apmeklējuma laikā atkarībā no saņemtā piedāvājuma veida

Avots: ERP, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju par jauniešiem.

157. Joprojām sagādā raizes dalībnieku ilgtspējīga integrācija darba tirgū. 38 % dalībnieku bija nodarbināti vai gaidīja mācību pasākumus, bet 19 % atgriezās *NEET* situācijā. Turklāt nav ziņu, kādā situācijā atrodas 27 % dalībnieku (galvenokārt Spānijā, Francijā un Itālijā) (sk. **18.2. attēlu**).

158. Darba un stažēšanās piedāvājumi uzrādīja labāku līmeni dalībnieku integrācijai darba tirgū (sk. **18.3 attēlu**). Daļēji tas skaidrojams ar to, ka šo pasākumu dalībnieki nebija tik ļoti attālinājušies no darba tirgus, viņiem bija augstāks izglītības līmenis un ilgāka profesionālā pieredze. Mācekļa prakse vissekmīgāk novērsa atgriešanos *NEET* statusā. Tas saistīts ar mācekļa prakses ilgumu, kas varēja būt no viena līdz trim gadiem.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

159. Mēs secinājām, ka septiņas minētās dalībvalstis ir guvušas panākumus garantijas jauniešiem īstenošanā un ir sasniegti daži rezultāti, tomēr pašreizējais stāvoklis vairāk nekā trīs gadus pēc Padomes lēmuma pieņemšanas atpaliek no iecerēm, kas sākotnēji bija saistītas ar šīs shēmas sākšanu, proti, četru mēnešu laikā visiem jauniešiem *NEET* situācijā sniegt kvalitatīvu piedāvājumu. Turklāt apmeklētajās piecās dalībvalstīs Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas ieguldījums garantijas jauniešiem mērķu sasniegšanā revīzijas laikā bija ļoti ierobežots.

Novērtējums par to, kāds ir bijis progress garantijas jauniešiem īstenošanā

160. Mūsu novērtējums balstījās uz iecerēm, kuru pamatā bija Padomes lēmumā par garantijas jauniešiem izveidi formulētās prasības, un mēs secinājām, ka neviena dalībvalsts vēl nav nodrošinājusi, lai jauniešiem, kas atrodas *NEET* situācijā, būtu iespēja četru mēnešu laikā pieņemt piedāvājumu, kas palīdzētu tiem ilgtspējīgi iekļauties darba tirgū. Tā kā garantijas jauniešiem pamats ir Padomes lēmums, proti, ieteikuma tiesību instruments, tā īstenošana ir atkarīga no dalībvalstu labās gribas.

161. Saistībā ar progresu *NEET* situācijā nonākušo jauniešu apzināšanā un reģistrēšanā mēs atklājām, ka līdz 2015. gada beigām reģistrēto *NEET* jauniešu īpatsvars nav ievērojami palielinājies, turklāt bija grūti novērtēt, kāds ir bijis garantijas jauniešiem ieguldījums (sk. 36.–42. punktu).

162. Tajā pašā laikā pozitīvs risinājums garantijas jauniešiem pamešanai katrā no apmeklētajām dalībvalstīm atšķīrās, un vizizplatītākais izstāšanās iemesls bija darba dabūšana. 2014. gadā pozitīvs risinājums bija tikai aptuveni pusei reģistrēto jauniešu, bet 2015. gadā tas pieauga līdz 62 % (sk. 43.–50. punktu).

163. Turklāt 70 % gadījumu 2014. gadā šāds risinājums atbilda četru mēnešu termiņam. Tomēr 2015. gadā stāvoklis pasliktinājās četrās no apmeklētajām dalībvalstīm, un šis rādītājs samazinājās caurmērā līdz 59 % (sk. 51. un 52. punktu).

164. Informāciju, kas bija pieejama par dalībniekiem sešus, 12 un 18 mēnešus pēc tam, kad viņi bija izstājušies no garantijas jauniešiem shēmas, mēs analizējām pozitīva risinājuma ilgspējas aspektā. Mēs konstatējām, ka ilgspēja pakāpeniski samazinās laikā no sešiem līdz 12 un 18 mēnešiem (sk. 53.–59. punktu).

1. ieteikums

Turpmākajās iniciatīvās nodarbinātības jomā dalībvalstīm un Komisijai:

- jāierobežo ieceres, nosakot reālus un sasniedzamus mērķus un uzdevumus;
- pirms shēmu izstrādāšanas jā sagatavo atšķirību novērtējumi un tirgus analīze;

ieviešanas termiņš: ikreiz, kad tiek ierosināta jauna iniciatīva.

To faktoru analīze, kas ietekmē garantijas jauniešiem rezultātus

Neatbilstošas stratēģijas visu NEET kategorijas jauniešu aptveršanai

165. Dalībvalstis nav izstrādājušas atbilstošu stratēģiju ar skaidri noteiktiem atskaites punktiem un mērķiem visu NEET aptveršanai. Patiešām, dažās dalībvalstīs mērķgrupa ir nevis visi jaunieši, kā noteikts Padomes Ieteikumā, bet gan tikai to apakškategorija. Turklāt dažos gadījumos NEET jaunieši paši bija atbildīgi par proaktīvu piedalīšanos shēmā. Tāpēc ir

jāiegulda vairāk pūļu, lai atbalstītu tos jauniešus, kuri ir sevišķi atšķirti no darba tirgus, un šim secinājuma piekrīt arī Komisija savā paziņojumā³⁵ (sk. 61.–67. punktu).

166. Attiecīgās ieinteresētās personas var uzņemties vadošu lomu, lai aptvertu jauniešus, kas ir sevišķi atšķirti no darba tirgus. Visās apmeklētajās dalībvalstīs ieinteresētās personas bija zināmā mērā iesaistītas, tomēr ir skaidri jādefinē, kā tās iesaistīt un kā tās var visefektīvāk un vislietderīgāk sniegt savu ieguldījumu šajā procesā (sk. 68.–70. punktu).

167. No 2013. gada līdz 2016. gada marta beigām apmeklētajās dalībvalstīs ekonomiski neaktīvo *NEET* (kuri ir visvairāk atšķirti no darba tirgus) skaits bija stabils – aptuveni 2 miljoni, turpretī *NEET* bezdarbnieku skaits samazinājās no 2,7 miljoniem līdz 2,3 miljoniem (sk. 71. un 72. punktu).

2. ieteikums

Dalībvalstīm ir jāizstrādā pienācīgas aptvēruma stratēģijas, lai apzinātu visus jauniešus *NEET* situācijā un lai viņus reģistrētu. Tajās jānosaka konkrēti un izmērāmi mērķi katram gadam un jānosaka galvenās problēmas, kā arī atbilstoši rīcības plāni to risināšanai. Komisijai jāsniedz atbalsts dalībvalstīm šajā aspektā.

Ieviešanas termiņš: 2018. gada vidus.

Dalībvalstis nav novērtējušas izmaksas un pieejamo finansējumu

168. Nodarbinātības politika ir galvenokārt dalībvalstu kompetence, taču neviena no septiņām apmeklētajām dalībvalstīm nevarēja iesniegt aplēsi par papildu izmaksām, kas saistītas ar piedāvājuma izteikšanu četru mēnešu laikā visiem jauniešiem *NEET* situācijā. Turklāt garantijas jauniešiem shēmas ieviešanas plānos bija iekļauta virkne pasākumu, ko šiem jauniešiem var piedāvāt, izmantojot ESI fondu finansējumu 2014.–2020. gadā, konkrēti, no Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas un Eiropas Sociālā fonda (sk. 73.–75. punktu).

³⁵ COM(2016) 646 final.

169. Saskaņā ar Starptautiskās Darba organizācijas un *Eurofound* nesen veiktajā pētījumā aplēstajām garantijas jauniešiem īstenošanas plāna ieviešanas izmaksām JNI/ESF finansējums, kas pieejams 2014.–2020. gadā, veido tikai nelielu vajadzīgās summas daļu. Tāpēc ar resursiem, kas pieejami no ES budžeta vien, nav iespējams aptvert visus jauniešus, kas kļuvuši par bezdarbniekiem vai pabeiguši formālo izglītību, kā bija iecerēts Padomes lēmumā (sk. 76.–78. punktu).

3. ieteikums

Dalībvalstīm ir jā sagatavo pilnīgs pārskats par izmaksām, kas vajadzīgas, lai īstenotu garantijas jauniešiem shēmu attiecībā uz visiem jauniešiem *NEET* situācijā. Pamatojoties uz šo aplēsi, tām ir jā sarindo prioritārā secībā attiecīgie īstenojamie pasākumi atkarībā no pieejamā finansējuma.

Pēc dalībvalstu lūguma Komisijai ir tām jā palīdz šajā procesā.

Ieviešanas termiņš: 2018. gada vidus.

Grūtības *NEET* kategorijas jauniešu ilgtspējīgā integrācijā

170. Mēs konstatējam, ka nav veikta *NEET* kategorijas jauniešu visaptveroša analīze. Tomēr visās apmeklētajās dalībvalstīs pētījumi pievērsās prasmju neatbilstībai, taču tajos formulētos secinājumus pietiekami neņēma vērā, kad tika izstrādāti garantijas jauniešiem īstenošanas plānos iekļaujamie piedāvājumu veidi un skaits (sk. 81.–83. punktu).

171. Visas dalībvalstis ir izstrādājušas kvalitatīva piedāvājuma definīciju, taču, lai gan šī koncepcija atšķiras, pastāv daži kopēji kritēriji. Trijās dalībvalstīs definīcija garantijas jauniešiem īstenošanas plānos ir formulēta visai plaši un ir tieši saistīta ar ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū. Tā ir apsveicama virzība, taču definīcija pati par sevi negarantē pozitīvu iznākumu tiem, kas piedalās garantijas jauniešiem shēmā, tāpēc ka priekšnoteikums *NEET* jauniešu ilgtspējīgai integrācijai darba tirgū ir pietiekama tautsaimniecības izaugsme (sk. 89.–91. punktu).

172. Mēs uzsvērām šo problēmu ziņojuma rezultātu iedaļā, kad norādījām uz to, ka pozitīvu risinājumu skaits samazinājās, ja bija pagājis vairāk laika, kopš dalībnieki pameta shēmu

(attiecīgi seši, 12 un 18 mēneši). Lai uzlabotu ilgtspēju, izšķirošs faktors ir pienācīga prasmju novērtēšana un pareizi noteikts profils, ņemot vērā darba tirgus prasības (sk. 84.–88. punktu).

4. ieteikums

Komisijai kopā ar Nodarbinātības komiteju jāizstrādā un jāierosina kvalitātes kritēriji piedāvājumiem, ko sniedz saskaņā ar garantijas jauniešiem shēmu.

Dalībvalstīm jānodrošina, lai piedāvājums tiktu uzskatīts par kvalitatīvu tikai tad, ja tas atbilst jaunieša profilam un darba tirgus pieprasījumam un virza uz ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū.

leviešanas termiņš: 2018. gada vidus.

Slikta datu kvalitāte

173. Visām apmeklētajām dalībvalstīm bija tikai ierobežota informācija par to, kāda veida palīdzību jaunieši *NEET* situācijā bija saņēmuši pirms garantijas jauniešiem sākšanas, cik daudz piedāvājumu/pakalpojumu viņiem bija sniegts un kādas bija saistītās izmaksas. Mēs ievērojām arī vairākas ar nekonsekvenci un ticamību saistītas problēmas datos, ko dalībvalstis paziņoja Nodarbinātības komitejai; tās attiecās uz salīdzināmību. Dalībvalstīs, kurās bija vairāki garantijas jauniešiem shēmas sniedzēji, bet nebija vienotas saskaņotas ziņošanas sistēmas, tika konstatētas problēmas, tostarp saistībā ar datu pilnīgumu (sk. 92.–98. punktu).

5. ieteikums

Komisijai ir jāapzina un jāizplata labas prakses piemēri uzraudzībā un ziņošanā, pamatojoties uz veikto pārskatu par dalībvalstīs esošajām sistēmām.

Dalībvalstīm ir jāuzlabo savas uzraudzības un ziņošanas sistēmas nolūkā regulāri sniegt kvalitatīvus datus, kas atvieglotu tādu jaunatnes politikas virzienu izstrādi, kuri vairāk balstīti pierādījumos. Tām ir īpaši jāuzlabo sistēmu spēja izsekot to dalībnieku gaitām, kuri izstājas no shēmas, lai maksimāli samazinātu tādu gadījumu skaitu, kad jauniešu statuss nav zināms.

Ieviešanas termiņš: 2018. gada vidus.

Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas ieguldījuma novērtējums

174. Tā kā JNI finansējums papildina finansējumu, kas pieejams no ESF, un tā kā tas veido būtisku sadaļu no finanšu resursiem, kuri pieejami garantijas jauniešiem ieviešanai, mēs novērtējam, kā tas sekmē garantijas jauniešiem ieviešanu kopumā. Mēs secinām, ka JNI ieguldījums piecās apmeklētajās dalībvalstīs līdz šim ir bijis ļoti ierobežots, jo bija nepilnības darbības programmu izstrādē attiecībā uz JNI, bija problēmas šīs iniciatīvas rezultātu mērīšanā un pieejamais papildu priekšfinansējums tika izmantots tikai daļēji.

Nepilnības darbības programmu izstrādē attiecībā uz JNI

175. Neviena no piecām dalībvalstīm nebija veikusi *NEET* galveno iezīmju visaptverošu novērtējumu, un valsts iestādes nebija veikušas pienācīgu atšķirību novērtējumu. Kopējais to *NEET* kategorijas jauniešu skaits, kuri guva labumu no JNI finansējuma, tika noteikts, pamatojoties uz piešķiramo summu, bet netika novērtēts piedāvājuma veids un tā vienības izmaksas. Lai gan notika apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, dažas sūdzējās par procedūras pārredzamību un uzskatīja, ka pienācīga apspriešanās nav notikusi (sk. 102.–111. punktu).

6. ieteikums

Komisijai jānodrošina, lai darbības programmu grozījumu apstiprināšanas procedūrā, īpaši gadījumos, kad ir paredzēts ievērojams JNI finansējuma palielinājums, dalībvalstis veic visaptverošu novērtējumu attiecībā uz *NEET* kategorijas raksturīgākajām iezīmēm un pamato, ka darbības programmās iekļautie Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas pasākumi pienācīgi risina šīs kategorijas jauniešu vajadzības.

Ieviešanas termiņš: darbības programmu grozījumi pēc JNI budžeta piešķiruma palielināšanās.

Risks, ka JNI/ESF aizstāj valsts finansējumu

176. Apmeklēto dalībvalstu iestādes nespēja apstiprināt, vai JNI/ESF finansējums radīs *NEET* piešķirto publisko izdevumu neto palielinājumu. Tāpēc pastāv risks, ka JNI/ESF resursi neradīs *NEET* pieejamā finansējuma neto palielinājumu un ka tie vismaz daļēji aizstās tos izdevumus, ko iepriekš finansēja no valsts budžeta. Mūsu veiktais JNI/ESF darbības programmu/virzienu novērtējums liecināja, ka lielākā daļa pasākumu, kam bija paredzēts saņemt JNI finansējumu, jau pastāvēja pirms shēmas sākšanas, un tas minēto risku palielina vēl vairāk (sk. 112.–116. punktu).

Datu kvalitāte un Komisijas vadlīnijas par datu vākšanu ietekmē JNI rezultātu mērīšanu

177. Mēs secinām, ka JNI rezultātu rādītājiem noteikto atsauces scenāriju un mērķvērtību ticamību visās apmeklētajās dalībvalstīs nebija iespējams novērtēt tāpēc, ka vai nu mums nebija pieejami pakārtotie pamatojošie dati, vai, ja tie bija pieejami, to kvalitāte nebija uzskatāma par pietiekamu (sk. 119.–126. punktu).

178. Turklāt Komisijas vadlīnijās par datu vākšanu sniegtā interpretācija ir radījusi situācijas, kad dati, kas izmantoti rezultātu rādītāju paziņošanai, neprecīzi atspoguļo JNI līdzfinansēto pasākumu ietekmi, un ļauj rezultātus novērtēt par augstu (sk. 127.–134. punktu).

7. ieteikums

Komisijai ir jāpārskata norādes par datu vākšanu, lai samazinātu risku uzrādīt pārāk augstus rezultātus. Īpaši:

- JNI rezultātu rādītājiem jāatspoguļo tikai tādi iniciatīvas dalībnieki, kas tajā pabeiguši dalību, un jānovērtē viņu situācija četras nedēļas un sešus mēnešus pēc dalības pabeigšanas;
- mācību pasākumus, pēc kuru pabeigšanas tiek izsniegta apliecība, četras nedēļas un sešus mēnešus pēc pabeigšanas atkārtoti neieskaita kā sekmīgu iznākumu.

Dalībvalstīm ir attiecīgi jāpārskata savas atsauces vērtības un mērķvērtības.

leviešanas termiņš: 2017. gada septembris, lai dalībvalstis to pagūtu atspoguļot savos 2017. gada īstenošanas ziņojumos.

Priekšfinansējums JNI/ESF darbības programmām netika izmantots pilnībā

179. Gan Komisija, gan dalībvalstis bija novērtējušas par zemu laiku, kas bija nepieciešams vajadzīgās administratīvās kārtības noteikšanai uz vietas pirms izdevumu sākšanas un JNI finansējuma pieprasīšanas, tāpēc papildu priekšfinansējumu tās izmantoja tikai daļēji. 2015. gada beigās tikai Portugāle bija iesniegusi Komisijai maksājuma pieprasījumu. Spāniju lūdza atmaksāt 273,6 miljonus EUR (sk. 135.–138. punktu).

JNI/ESF atbalstīto pasākumu paziņotie rezultāti ir zemāki par gaidīto

180. Pamatojoties uz apmeklēto dalībvalstu gada īstenošanas ziņojumos atspoguļotajiem rezultātiem, mēs konstatējam, ka atšķiras tiešo rezultātu mērķu sasniegšanas līmenis un intervenci pabeigušo dalībnieku procentuālā daļa. Mēs ievērojām arī to, ka ekonomiski neaktīvajiem *NEET* bija vismazāk ieguvumu no sniegtā atbalsta un ka līdz 2015. gada beigām JNI/ESF finansējums tika izmantots ierobežoti (sk. 138.–142. punktu).

181. Regulā noteiktais termiņš JNI pirmo novērtējumu iesniegšanai bija 2015. gada 31. decembris, taču to noderīgumu ierobežoja kavējumi īstenošanā (sk. 144.–148. punktu).

Tiešā veidā novērtēti atlasīti gadījumi apstiprināja īstenošanas grūtības

182. Izlases pārbaudē iegūtie rezultāti liecina, ka vislielākie ieguvēji no JNI līdzfinansētajiem pasākumiem bija tie jaunieši, kas bija visvieglāk sasniedzami, savukārt visnelabvēlīgākajos apstākļos esošās grupas nebija pietiekami pārstāvētas. Tika konstatēti problēmjaucājumi saistībā ar dalībnieku attiecināmību, un dalībnieku ilgtspējīga integrācija darba tirgū nebija vienkārša. Bija trūkumi konkrētu dalībnieku profila noteikšanā un saņemto piedāvājumu pieskaņošanā (sk. 149.–158. punktu).

Šo ziņojumu 2017. gada 8. marta sēdē Luksemburgā pieņēma II apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas locekle *Iliana IVANOVA*.

Revīzijas palātas vārdā –

priekšsēdētājs

Klaus-Heiner LEHNE

PIELIKUMS**Garantijas jauniešiem uzraudzība: atšķirības dalībvalstu iesniegtajos datos**

	Īrija	Spānija	Francija	Horvātija	Itālija	Portu gāle	Slovākija
Vecuma grupa	18–24 g.	15–29 g.	16–25 g.	15–29 g.	15–29 g.	15–29 g.	15–29 g.
Sākums	2014. g. janvāris	2014. g. jūlijs	2014. g. janvāris	2014. g. janvāris	2014. g. maijs	2013. g. marts	2014. g. janvāris
Iesaistīšanās shēmā	Īrija	Spānija	Francija	Horvātija	Itālija	Portu gāle	Slovākija
Tikai jaunpieņacēji: jaunpieņacēji gadā (ieskaitot atkārtotu iesaistīšanos)	X	X			X		
Jaunpieņacēji un jau reģistrētie: jaunpieņacēji gadā (ieskaitot atkārtotu iesaistīšanos) un cilvēki, kuri jau bija reģistrējušies, kad sākās garantija jauniešiem				X		X	X
Pastāvīga ziņošana: jaunpieņacēji gadā (ieskaitot atkārtotu iesaistīšanos)			X				
Shēmā iesaistījušos jauniešu galvenās iezīmes	Īrija	Spānija	Francija	Horvātija	Itālija	Portu gāle	Slovākija
Iesaistīšanās garantijas jauniešiem shēmā sakrīt ar reģistrēšanos bezdarbnieka statusā (vai ar dienu, kad ir iesniegts pieprasījums bezdarbnieka pabalstam pilnā apmērā)	X			X		X	X
Individuāls pieteikums garantijas jauniešiem pakalpojumu saņemšanai ar tam sekojošu NEET statusa apstiprinājumu (nav skaidrs, vai ir obligāti jāreģistrējas kā bezdarbniekam)		X					
Individuāls pieteikums iesaistei garantijas jauniešiem shēmā, kam seko statusa novērtējums					X		
Nav zināms			X				
Jau reģistrētie	Īrija	Spānija	Francija	Horvātija	Itālija	Portu gāle	Slovākija
Visi, kas jau reģistrējušies garantijas jauniešiem shēmā (un vēl nav pieņēmuši piedāvājumu) Pēc būtības, tikai tie, kas pievienojušies shēmai pēc tās sākšanas (2014. gadā)	X	X			X		
Visi, kas jau reģistrējušies garantijas jauniešiem shēmā (un vēl nav pieņēmuši piedāvājumu), neatkarīgi no reģistrēšanās datuma				X		X	X
Visi, kas jau reģistrējušies (un vēl nav pieņēmuši piedāvājumu), neatkarīgi no reģistrēšanās datuma			X				
Izstāšanās no shēmas	Īrija	Spānija	Francija	Horvātija	Itālija	Portu gāle	Slovākija
Pēc būtības, arī tie, kas pievienojušies 2014. gadā	X	X			X		
Visi, kas izstājušies konkrētajā gadā			X				
Visi, kas izstājušies konkrētajā gadā, ieskaitot tos, kas jau bija reģistrējušies un sākotnēji reģistrējušies pirms garantijas jauniešiem sākšanas				X		X	X
Datu pilnīgums attiecībā uz shēmas atstāšanas veidu sadalījumu (pozitīvs risinājums)	Īrija	Spānija	Francija	Horvātija	Itālija	Portu gāle	Slovākija
Jā		X			X	X	
Daļējs	X		X	X			X
Datu pilnīgums attiecībā uz shēmas atstāšanas veidu sadalījumu (negatīvs risinājums)	Īrija	Spānija	Francija	Horvātija	Itālija	Portu gāle	Slovākija
Jā	X			X		X	X
Daļējs					X		
Nē		X	X				
Turpmākās izsekojamības datu pilnīgums attiecībā dažādām situācijām	Īrija	Spānija	Francija	Horvātija	Itālija	Portu gāle	Slovākija
Jā	X	X		X	X	X	X
Nē			X				
Ilgums	Īrija	Spānija	Francija	Horvātija	Itālija	Portu gāle	Slovākija
Mērījumi, sākot ar reģistrācijas dienu	X	X			X		

Mērījumi, sākot ar reģistrācijas dienu – iespējams jebkāds ilgums			X				
Mērījumi, sākot ar garantijas jauniešiem sākšanas dienu (tie, kas jau bija reģistrēti pirms shēmas sākšanas) un reģistrēšanas dienu (jaunpieņēti konkrētā gadā)				X		X	X

Konkrēti komentāri

Īrija

- Izstāšanās no shēmas, lai sāktu mācekļa praksi, reģistrēta izglītības sadaļā.

Spānija

- Sākotnēji mērķgrupa bija jaunieši 15 līdz 24 gadu vecumā, 2015. gadā to paplašināja, iekļaujot vecuma grupu no 25 līdz 29 gadiem.
- Visas paziņotās izstāšanās ir bijušas subsidētas. Nav skaidrs, vai/kā tiek uzskaitīti atvērtā tirgus piedāvājumi. Šā iemesla dēļ dati par Spāniju attiecas uz datiem, ko iesūtījis valsts nodarbinātības dienests, jo tajos ietverti arī nesubsidēti piedāvājumi.
- Turpmākās izsekojamības dati attiecībā dažādām situācijām sešu mēnešu periodā 2014. gadā tikai saistībā ar nodarbinātiem jauniešiem un bezdarbniekiem.

Francija

- Francijas sniedza datus tikai par diviem pakalpojumu sniedzējiem: valsts nodarbinātības dienestu (*Pôle Emploi*) un vietējiem nodarbinātības dienestiem.
- Tā kā pastāv dubultas uzskaites risks, datu kopas neapvienoja, un tabulās, kurās atspoguļoti datu vākšanas rezultāti, ietverti dati, kas aptver lielāko kopu (valsts nodarbinātības dienesta (*Pôle Emploi*) dati).

Horvātija

- Izstāšanās no shēmas, lai sāktu mācekļa praksi, reģistrēta izglītības sadaļā.

Itālija

- Pievienošanās shēmai 2014. gadā aptver laikposmu no 2014. gada maija līdz 2014. gada decembrim, tādējādi liela daļa shēmā iesaistījušos jauniešu tajā bija iesaistījušies mazāk nekā četrus mēnešus.

Portugāle

- Izstāšanās no shēmas un tai sekojošs bezdarbs ietver dalībniekus, kas apmeklēja īstermiņa (25–300 stundu) apmācību.

**KOMISIJAS ATBILDES PAR EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU
„JAUNIEŠU BEZDARBS: VAI ES POLITIKAS VIRZIENIEM IR BIJUSI NOZĪME?
GARANTIJAS JAUNIEŠIEM SHĒMAS UN JAUNATNES NODARBINĀTĪBAS
INICIATĪVAS NOVĒRTĒJUMS”**

KOPSAVILKUMS

Par šo ziņojumu

Komisija uzskata, ka pašreizējie rezultāti garantijas jauniešiem shēmas īstenošanā neatpaliek no sākotnējām iecerēm.

Kaut gan tiek atzīts, ka jāturpina darbs, lai tiktu sasniegti visi jaunieši un izteikti kvalitatīvi un savlaicīgi piedāvājumi, Komisija uzsver, ka garantijas jauniešiem shēma ir devusi pozitīvus rezultātus. Jo īpaši Komisija savā paziņojumā (COM(2016) 646 *final*) „Garantija jauniešiem un jaunatnes nodarbinātības iniciatīva — pēc trīs gadiem” norādījusi, ka shēma lielā mērā stimulējusi strukturālās reformas un inovāciju politiku; šīs jomas šajā ziņojumā nav aptvertas.

Komisijas kopīga atbilde par VI–VIII punktu.

Komisija uzskata, ka pašreizējie rezultāti garantijas jauniešiem shēmas īstenošanā neatpaliek no sākotnējām iecerēm. Komisija norāda, ka Palātas secinājumi ir balstīti uz revīzijas tvērumā norādīto aspektu novērtējumu. Komisijas 2016. gada oktobra paziņojumā (COM(2016) 646 *final*) „Garantija jauniešiem un jaunatnes nodarbinātības iniciatīva — pēc trīs gadiem” ir norādīti pirmie pozitīvie rezultāti un svarīgi papildelementi, piem., tas, ka garantijas jauniešiem shēma stimulē strukturālās reformas un inovāciju politiku. To atzinusi arī Eiropadome, 2016. gada 15. decembrī aicinot turpināt garantijas jauniešiem shēmu un atzinīgi novērtējot arvien pieaugošo atbalstu jaunatnes nodarbinātības iniciatīvai. Turklāt EPSCO padome 2016. gada 8. decembrī apstiprināja, ka līdz šim veiktie pasākumi un reformas ir devuši pirmos pozitīvos rezultātus.

Komisija savā oktobra paziņojumā atzinusi, ka garantijas jauniešiem shēmas vēl nav sasniegušas visus jauniešus, kuri ir kļuvuši par bezdarbniekiem vai pārtraukuši mācības, un norādījusi vairākas svarīgas jomas, kurās jāveic uzlabojumi, tostarp jānodrošina labāka sadarbība ar neregistrētiem *NEET* un mazkvalificētiem jauniešiem.

Komisija uzskata, ka JNI ir ievērojami veicinājuši garantijas jauniešiem shēmas šajās dalībvalstīs. Kaut gan dažās dalībvalstīs shēma tika īstenota novēloti, 2016. gadā shēmas īstenošana pakāpeniski progresēja. 2016. gada jūlijā 1,4 miljoni cilvēku piedalījās JNI atbalstītajā pasākumā 20 atbalsttiesīgajās dalībvalstīs. Līdz 2016. gada novembra beigām šādu cilvēku skaits jau bija pieaudzis līdz 1,6 miljoniem. Visas minētās dalībvalstis uzskata, ka JNI ir svarīgākais mehānisms vai svira, kas darbina garantijas jauniešiem shēmu. Dažos gadījumos to izmanto, lai atbalstītu vairākumu vai visus pasākumus, kas tiek plānoti garantijas jauniešiem shēmu ietvaros; piem., Spānijā 80 % no visām garantijas jauniešiem darbībām tiek finansētas, izmantojot JNI. Itālijā JNI kļūva par nozīmīgu reformu virzītājspēku un tika izveidoti jauni jauniešu nodarbinātības dienesti.

Komisijas paziņojumā (COM(2016) 646 *final*) „Garantija jauniešiem un jaunatnes nodarbinātības iniciatīva — pēc trīs gadiem” šie rezultāti ir norādīti.

Lai gan ir pārāgri novērtēt rezultātus, jo darbības turpinās un atbalsts joprojām tiek sniegts daudziem jauniešiem, mēs jau varam teikt, ka JNI ir sasniegusi vienu no saviem pirmajiem mērķiem, kas ir izvirzīt jauniešu nodarbinātību dalībvalstu politisko lēmumu centrā.

IX.

Pirmais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir adresēts galvenokārt dalībvalstīm.

Komisija piekrīt šim ieteikumam, ciktāl tas attiecas uz Komisiju, un plāno noteikt atbilstīgas darbības, kad tiks ierosinātas jaunas iniciatīvas.

Lai gan Komisija pilnībā atzīst, ka ir svarīgi ierobežot ieceres un noteikt reālus mērķus, tā tomēr vēlētos uzsvērt, ka svarīgi ir noteikt tālejošu politikas mērķi, tādējādi veicinot politikas stimula veidošanos saistībā ar garantijas jauniešiem shēmu.

Otrais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir adresēts galvenokārt dalībvalstīm.

Komisija piekrīt šim ieteikumam, ciktāl tas attiecas uz Komisiju, un plāno noteikt atbilstīgas darbības, kad tiks ierosinātas jaunas iniciatīvas.

Gatavojot GJĪP dalībvalstīs, Komisija lūdz, lai dalībvalstis nosaka un analizē svarīgākās strukturālās problēmas un īpašas atšķirības, kas ir būtiskas attiecīgās valsts situācijai, kā arī ieskicē indikatīvu laika grafiku pakāpeniskai garantijas jauniešiem shēmas īstenošanai, ja šāds grafiks tiek plānots.

X.

Pirmais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija norāda, ka šis ieteikums ir adresēts dalībvalstīm.

Komisija, piedāvājot finanšu atbalstu un politikas konsultācijas tehniskās palīdzības veidā, spēju veidošanu un kopīgas mācības, jau sniedz atbalstu dalībvalstīm, kad tās izstrādā aptvēruma stratēģijas.

Otrais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija norāda, ka šis ieteikums ir adresēts dalībvalstīm.

Komisija patiesi atzinīgi novērtētu labāku pārskatu par aplēstajām izmaksām visiem pasākumiem, kas tiek plānoti, lai ieviestu garantijas jauniešiem, un pēc iespējas un nepieciešamības sniegs dalībvalstīm atbalstu šī procesa ietvaros. Tomēr šajā posmā nav iespējams noteikt šāda atbalsta modalitātes.

Trešais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija norāda, ka šis ieteikums ir adresēts dalībvalstīm.

Ceturtais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija norāda, ka šis ieteikums ir adresēts dalībvalstīm.

XI.

Pirmais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija piekrīt šim ieteikumam, ciktāl tas attiecas uz Komisiju, un skatīs iespējas apspriest kvalitātes kritēriju standartus saistībā ar darbu, ko Nodarbinātības komiteja (*EMCO*) veic, uzraugot garantijas jauniešiem shēmu.

Otrais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija piekrīt šim ieteikumam un uzskata, ka tas ir daļēji ieviests.

Šajā jomā Komisija jau cieši sadarbojas ar dalībvalstīm, jo īpaši piedaloties *EMCO* Rādītāju grupas darbā, piedāvājot atbalstu dalībvalstīm, kas sniedz pārskatus par datiem atbilstīgi rādītāju sistēmai, un *ILO* mērķatbalstu trim dalībvalstīm, kas tiek sniegts EK un *ILO* darbības ietvaros saistībā ar jauniešu nodarbinātību.

Trešais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija nepiekrīt šim ieteikumam.

Regulējumā nav noteiktas īpašas prasības sīki novērtēt raksturīgākās iezīmes dažādām jauniešu apakšgrupām, kas saņem JNI atbalstu darbības programmu ietvaros.

Tomēr Komisija strādā ar dalībvalstīm dažādos forumos, sniedzot tām atbalstu darbībās, ar kurām tiek sasniegti ekonomiski neaktīvi jaunieši. Saistībā ar šo Komisija arī turpmāk sniegs norādes

dalībvalstīm par to, kā izstrādājami pasākumi, kas izveidoti atbilstīgi dažādu JNĪ mērķgrupu vajadzībām.

Ceturtais apakšpunkts ar aizzīmi. Komisija nepiekrīt šim ieteikumam.

Ja tiek vērtēta tikai tā situācija, kādā atrodas JNĪ dalībnieki, kas ir pabeiguši dalību darbībā, pastāv iespējams risks, ka rezultāti tiek nepietiekami uzrādīti. Turklāt Palātas ierosinātā pārskatīšana nozīmētu mainīt aprēķina pamatojumu, tomēr kopīgo rezultātu rādītāji ir obligāti visām dalībvalstīm un ir ar tām saskaņoti.

Komisija vēlētos uzsvērt, ka skaitīšanas metodika, kas ir pieņemta JNĪ vajadzībām, pamatojas uz tradīcijām, kas tiek izmantotas ESF rādītājiem, t. i., tiek skaitīti gadījumi, kad izstāšanās no shēmas ir pozitīvs rezultāts neatkarīgi no tā, vai dalība darbībā ir pabeigta. Turklāt ikvienas izmaiņas spēkā esošajos noteikumos radītu ievērojamu slogu dalībvalstīm un kavētu tādu datu salīdzināmību, par kuriem tika ziņots pirms tradīcijas maiņas.

Ir nepieciešams novērtējums, lai izdarītu secinājumu par to, vai rezultāti par kādu dalībnieku ir tieši attiecināmi uz JNĪ (vai ESF) intervenci, un to nevar izdarīt uzraudzības sistēmā.

Komisija arī turpmāk centīsies vairāk skaidrot uzraudzības problēmas, sniedzot norādījumus un lūdzot dalībvalstīm sniegt atgriezenisko saiti vairākos svarīgos jau pastāvošos forumos.

APSVĒRUMI

40. Šāda procedūra tika izvēlēta, lai izveidotu ticamu valsts mēroga reģistru par garantijām jauniešiem.

48. Slovākijā projekti garantijas jauniešiem shēmas ietvaros ir galvenokārt paredzēti jauniešiem, kas ilgstoši ir bez darba. Šādos gadījumos sekmīguma līmenis grūti sasniedzamām grupām vispārīgi ir zems, jo ir lielāka iespējamība, ka šādas grupas izkritīs no programmas.

52. Komisija uzskata, ka šis rezultāts ir īpaši pozitīvs, ņemot vērā to, cik augsts līmenis ir noteikts rādītāju sistēmā: izstāšanās no garantijas jauniešiem shēmas notiek tad, kad piedāvājums tiek izmantots, nevis tad, kad piedāvājums tiek pieņemts.

Komisijas kopīga atbilde par 63. punktu un 2. izcēlumu.

Pat ja *NEET* rādītājs ir ļoti svarīgs politikas veidošanai un ir labākā pieejamā aizstājējvērtība garantijas jauniešiem shēmas uzraudzībai, ir svarīgi ņemt vērā, ka *NEET* jaunieši ir daudzveidīgs kopums, lai labāk saprastu dažādo apakšgrupu raksturīgākās iezīmes un vajadzības. Tas ļaus dalībvalstīm noteikt, kuras iniciatīvas un pasākumi ir nepieciešami vispirms, lai efektīvi atkārtoti integrētu jauniešus darba tirgū vai izglītībā, ņemot vērā nepieciešamību pakāpeniski ieviest garantijas jauniešiem shēmu. Kopš 2017. gada, ņemot vērā Padomes ieteikumā noteikto pakāpeniskas ieviešanas garu, Itālija strādā pie tā, lai paplašinātu mērķgrupu loku.

64. Spānijā saskaņā ar Karaļa 2016. gada 23. decembra dekrētlikumu jaunieši, kas pirmo reizi vai atkārtoti reģistrējas valsts nodarbinātības dienestā kā bezdarbnieki, tiks automātiski reģistrēti valsts garantijas jauniešiem sistēmā.

75.

Pirmais ievilkums. Komisija atzinīgi novērtētu labāku pārskatu par aplēstajām izmaksām visiem pasākumiem, kas tiek plānoti, lai ieviestu garantijas jauniešiem shēmu katrā dalībvalstī, bet Komisija arī apzinās, ka ikviena aplēse par garantijas jauniešiem shēmas izmaksām var tikt apšaubīta, jo daudzās dalībvalstīs garantijas jauniešiem shēmas ieviešana arī prasa veikt padziļinātas strukturālās reformas apmācības, darba meklēšanas un izglītības sistēmās, lai radikāli uzlabotu pāreju no skolas uz darbu un jauniešu nodarbināmību.

Tādēļ dalībvalstīm nepieciešamie resursi garantijas jauniešiem shēmas ieviešanai var lielā mērā atšķirties, un, kaut gan ir pieejams ievērojams ES finanšu atbalsts, ir svarīgi ieguldīt valsts līdzekļus *NEET* jauniešu atbalstam un nepieciešamo reformu īstenošanai. Šiem ieguldījumiem būtu jāpiešķir prioritāte valsts budžetā.

Komisijas kopīga atbilde par 77. un 78. punktu.

No ESF/JNI piešķirtā finansējuma Palātas norādītā summa 12,5 miljardi EUR nerāda kopējo finansējumu, kas ieplānots garantijas jauniešiem shēmai, jo dalībvalstis ir piešķirušas līdzekļus citās ieguldījumu prioritātēs tādiem pasākumiem, ar kuriem tiek ieviesta garantijas jauniešiem shēma. Aptuveni 11 miljardi EUR ir piešķirti tādiem pasākumiem kā nodarbinātības dienestu modernizēšana un pašnodarbināto pasākumiem, kuri arī netieši atbalsta jauniešu nodarbinātību, un aptuveni 27 miljardi EUR ir piešķirti 10. tematiskajam mērķim (izglītība), kas it īpaši dod labumu jauniešiem.

78. Kā norādīts iepriekš, no ESF/JNI pieejamie līdzekļi atbilstīgi Padomes ieteikumam par garantijas jauniešiem shēmu pārsniedz 12,5 miljardus EUR. Komisija arī sniedza norādījumus dalībvalstīm, mudinot tās piešķirt vairāk līdzekļu no ESF un valsts budžeta jauniešu bezdarba problēmas risināšanai¹.

85. Kaut gan ir taisnība, ka Francijā pastāv atšķirīgas procedūras starp *Pôle Emploi* un *Missions locales*, to pamato fakts, ka *Missions locales* ir īpaša mērķgrupa, ko veido galvenokārt mazkvalificēti jaunieši. Tajā pašā laikā kopš 2017. gada abām sistēmām ir kopīga uzraudzība ar nosaukumu *Trajam*, kas ļauj saņemt pārskatu par abām sistēmām un iegūt turpmākus rādītājus uzraudzības uzlabošanai.

Tiek izstrādāti noteikumi par to, kā kopīgie diagnosticēšanas rīki tiek dalīti starp izglītības (*PSAD*) un nodarbinātības (*ML*) jomām.

95. 2015. gadā datu vākšana tika nepārprotami uzlabota no datu pilnīguma un kvalitātes viedokļa salīdzinājumā ar 2014. gadu. Vairākums valstu veica ievērojamu darbu, lai pielāgotu garantijas jauniešiem shēmas uzraudzības datu vākšanas un/vai apkopošanas metodes nolūkā uzlabot atbilstību rādītāju sistēmā noteiktajai specifikācijai. Uzlabojās arī kvalitatīvie dati par piedāvājumu raksturīgākajām iezīmēm. Šis darbs veicina datu labāku salīdzināmību starp valstīm, neraugoties uz joprojām pastāvošām atsevišķām problēmām, kas jāņem vērā, skaidrojot rezultātus.

Uzlabojumi veicami tādās svarīgās jomās kā pilnīgāki dati par turpmāko izsekojamību (šādu datu joprojām nav par astoņām valstīm) un mazāks tādu gadījumu skaits, kad saistībā ar datiem par izstāšanos no shēmas un turpmāko izsekojamību nav zināms iznākums un turpmākas situācijas.

97. Komisija norāda, ka Francijas uzraudzības sistēmas pilnīgumu ierobežo tas, ka saskaņā ar 1978. gada likumu par informāciju un brīvību (*Informatique et Libertés*) sistēmā nevar viegli noteikt atsevišķu personu (vai personas administratīvo numuru), un tādējādi rodas dubultas uzskaites risks. Tādēļ ir pieņemts lēmums ierobežot datu vākšanu tā, ka to var veikt tikai divi nozīmīgākie valsts nodarbinātības pakalpojumu sniedzēji, kas ir *Pôle Emploi* un *Missions Locales*.

Komisijas kopīga atbilde par 102. un 103. punktu.

Jāņem vērā, ka saskaņā ar ESF regulas 16. pantu JNI ir paredzēta jauniešiem līdz 25 gadu vecumam vai līdz 30 gadu vecumam, kas nav iesaistīti nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā, un nav izvērta

¹ Norādījumi par jauniešu nodarbinātības iniciatīvas īstenošanu — Eiropas Sociālā fonda tematisks dokuments — 2014. gada septembris — Eiropas Komisija — Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts.

prasība sīki novērtēt dažādu jauniešu apakšgrupu raksturīgākās īpašības. Dalītās pārvaldības kontekstā JNI mērķgrupa jānosaka dalībvalstij. Dalībvalstis pieņemušas lēmumu koncentrēt JNI līdzekļus īpašām mērķgrupām un izmantot ESF citiem pasākumiem, kuru mērķis ir visgrūtāk sasniedzamas jauniešu grupas.

Komisija izmantoja vairākus instrumentus, lai novērtētu JNI mērķgrupas, diskutējot ar dalībvalstīm par programmām. Pirmkārt, Komisija izmantoja *ex-ante* novērtējumu, kas veidoja visu darbības programmu daļu (kā noteikts kopīgo noteikumu regulas 26. panta 4. punktā un 55. pantā). Turklāt JNI gadījumā dalībvalstīm bija jānodrošina atbilstība *ex-ante* nosacījumiem, saskaņā ar kuriem jābūt ieviestai stratēģiskai politikas sistēmai jauniešu nodarbinātības veicināšanai.

Otrkārt, Komisija pieprasīja dalībvalstīm iekļaut savās darbības programmās aprakstu par galvenajām jauniešu grupām, kas ir JNI mērķgrupas, pamatojoties uz dalībvalstu novērtējumu, jo īpaši saistībā ar vecuma grupu, kaut gan tā nav īpaša pazīme.

Visbeidzot Komisija arī sniedza norādes dalībvalstīm par to, kā noteikt JNI mērķgrupas².

Komisijas kopīga atbilde par 104.–106. punktu.

Regulējumā nav noteikta prasība dalībvalstīm noteikt dažādās JNI mērķgrupu apakšgrupas. Tomēr JNI atbalstītie pasākumi Francijā nepārprotami ir vērsti uz mazkvalificētiem jauniešiem tālu no darba tirgus, un aptuveni 40 % no kopējā budžeta ir īpaši koncentrēti uz šo grupu. Saskaņā ar 2015. gada īstenošanas ziņojumu 45,9 % dalībnieku kvalifikācija bija zem vidējās izglītības augstākā līmeņa.

108. Saskaņā ar kopīgo noteikumu regulas 4. panta 4. punktu dalībvalstis sagatavo un ievieš programmas attiecīgajā teritoriālajā līmenī saskaņā ar savu institucionālo, tiesisko un finanšu sistēmu. Tādēļ šāds uzstādījums rodas, ņemot vērā dalībvalsts konkrēto institucionālo organizāciju.

Spānijā ir kopīgs katalogs piedāvājumiem, kuri noteikti likumā par garantijām jauniešiem valsts mērogā, un katrs reģions, kas ir kompetents izstrādāt aktīvā darba tirgus politiku, ir tiesīgs izvēlēties piedāvājumus, kuri visvairāk atbilst reģiona sociālajai un ekonomikas situācijai.

111. Saskaņā ar kopīgo noteikumu regulas 4. panta 4. punktu dalībvalstis sagatavo partnerības nolīgumus un darbības programmas atbilstoši savai institucionālajai un tiesiskajai sistēmai. Šīm procedūrām jābūt pārredzamām un jānodrošina atbilstīga apspriešanās ar attiecīgajiem partneriem un to iesaiste, un tas atbilst Eiropas rīcības kodeksa noteikumiem partnerības jomā (kopīgo noteikumu regulas 5. un 26. pants). Regulējumā ir noteikta prasība iesaistīt attiecīgos partnerus un apspriesties ar tiem. Attiecīgi darbības programmai jāsniedz informācija par darbībām, kas ir veiktas partneru iesaistīšanai darbības programmu sagatavošanas procesā.

Portugālē saistībā ar JNI daļas sagatavošanu darbības programmas ietvaros sadarbība/apstiprināšana, kas jau bija veikta GJĪP kontekstā, tika uzskatīta par pamatotu. Bija izpildītas apspriešanās procedūras saistībā ar darbības programmām.

113. Kopīgo noteikumu regulas 95. pantā nav noteikta prasība dalībvalstīm palielināt publiskos izdevumus saistībā ar dažu veidu pasākumiem vai mērķgrupām. Dalībvalstīm ir noteikta prasība uzturēt publiskus vai līdzvērtīgus strukturālus izdevumus noteiktā līmenī. Saskaņā ar 95. panta 4. punktu un X pielikumu atbilstība papildināmībai tiek pārbaudīta, ja to piemēro, tikai reģionālā vai pat valsts līmenī, nevis katram pasākuma veidam vai mērķgrupai.

² Norādījumi par jauniešu nodarbinātības iniciatīvas īstenošanu — Eiropas Sociālā fonda tematisks dokuments — 2014. gada septembris — Eiropas Komisija — Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts; 7. lpp.

Komisijas kopīga atbilde par 115. un 116. punktu.

Kopīgo noteikumu regulas 95. pantā un X pielikumā nav noteikta prasība, ka jābūt neto palielinājumam to cilvēku skaitā, kurus aptver no valsts budžeta iepriekš finansēts pasākums. Regulējumā ir noteikta prasība izmantot līdzekļus tādiem pasākumiem, kuri veicina darbības programmās noteiktus īpašus mērķus un ieguldījumu prioritātes.

119. Papildus Palātas norādītajām prasībām Komisija jau pirms diskusijas 2013. gadā nodeva dalībvalstu rīcībā divus pamatdokumentus par to, kā tiek noteikti un koriģēti mērķi ESF vajadzībām. Turklāt Komisija pieprasīja no dalībvalstīm metodikas dokumentu, ja informācija, kas pamato atsaucē scenāriju, nav atrodamā *ex-ante* novērtējumā. Komisija uzskata, ka visi kopā šie noteikumi ir pietiekami.

120. Dalībvalstu izvēlētā pieeja, nosakot atsaucē vērtības, atbilst sniegtajiem norādījumiem, un tajās ir izmantoti būtiskie statistikas dati.

121. Skatīt Komisijas atbildi par 119. punktu.

122. Skatīt Komisijas atbildi par 119. punktu.

123. Skatīt Komisijas atbildi par 119. punktu.

Veicot atsaucē aplēsi par rādītājiem, tika ņemta vērā iepriekšējā politika/ iepriekšējie pasākumi, jo tie tika uzskatīti par mērķiem un/vai mērķgrupām. Tomēr šī bija pirmā reize, kad praksē tika izmantota šāda metodika un finansētajos nodarbinātības un apmācības pasākumos kā viena no mērķgrupām bija iekļauti īpaši ekonomiski neaktīvi *NEET* jaunieši. Tas apgrūtināja atsaucē vērtību noteikšanu un rezultātu prognozēšanu. Galvenais šķērslis šī uzdevuma veikšanā Portugālē bija vēsturisko datu neesamība par ekonomiski neaktīviem *NEET* jauniešiem.

8. izcēlums. Konstatētie trūkumi atskaites vērtību izstrādē Portugālē

Skatīt Komisijas atbildi par 119. punktu.

124. Skatīt Komisijas atbildi par 119. punktu.

125. Skatīt Komisijas atbildi par 119. un 120. punktu, jo īpaši saistībā ar nepieciešamību ņemt vērā makroekonomiskos nosacījumus un to, cik augstā līmenī tiek noteikti mērķi.

Francijā gaidāmais sekmīguma līmenis liecina, ka vairākamam īstenoto shēmu mērķgrupa ir mazkvalificēti jaunieši tālu no darba tirgus, un rāda gan iepriekšējo pieredzi, gan aplēses par to, cik liels būs *NEET* jauniešu skaits.

Komisijas kopīga atbilde par 128.–134. punktu.

Komisija vēlētos uzsvērt, ka metodika, kas ir pieņemta JNI vajadzībām, pamatojas uz tradīcijām, kas tiek izmantotas ESF rādītājiem, t. i., tiek skaitīti gadījumi, kad izstāšanās no shēmas, tostarp agrīna izstāšanās, ir pozitīvs rezultāts. Komisija sniedza dalībvalstīm norādījumus³ par to, kā mērīt kopīgo rezultātu rādītājus, t. i., nosakot prasību, ka gadījumi, kad izstāšanās no shēmas ir pozitīvs rezultāts, tiek skaitīti tikai vienu reizi tad, kad dalībnieks atkārtoti vienu un to pašu darbību. Tādējādi Komisija uzskata, ka risks ir ierobežots. Turklāt vadošajām iestādēm ir noteikta prasība vismaz divas reizes programmas īstenošanas laikā novērtēt JNI efektivitāti, lietderību un ietekmi, tostarp rezultātu ilgtspējību.

³ Eiropas Kohēzijas fonda uzraudzība un novērtējums — Eiropas Sociālais fonds — 2014.–2020. gada plānošanas periods — 2015. gada jūnijs — D pielikums — praktiski norādījumi par datu vākšanu un apstiprināšanu — 2016. gada maijs.

138. Komisija ierosināja palielināt priekšfinansējumu JNI vajadzībām, lai palīdzētu dažām dalībvalstīm, kam finansējuma trūkuma dēļ ir grūtības sākt vai turpināt pasākumus. Saskaņā ar dalībvalstu jaunākajiem ziņojumiem papildu priekšfinansējumam bija pozitīva ietekme. Pat ja dažas dalībvalstis nevarēja deklarēt izdevumus pietiekamā apjomā, lai nodrošinātu papildu priekšfinansējumu, tika veicināta shēmas ieviešana. Turklāt jāņem vērā, ka vairākums dalībvalstu veiksmīgi nodrošināja papildu priekšfinansējumu.

142. Francijā iemesls tam, kāpēc salīdzinoši liels dalībnieku skaits nepabeidz darbību, ir tāds, ka ievērojamai daļai faktiski izdodas izstāties no shēmas ar pozitīvu rezultātu pirms tās beigām. Saskaņā ar 2015. gada īstenošanas ziņojumu 53 % dalībnieku izstāšanās no shēmas ir bijusi ar pozitīvu rezultātu neatkarīgi no tā, vai izstāšanās bijusi pirms shēmas beigām (piem., atrodot darbu, kas ir visvēlamākais iznākums) vai shēmas beigās.

143. JNI mērķgrupa jānosaka dalībvalstij. Tā kā JNI ir ierobežoti līdzekļi, dalībvalstis pieņēmušas lēmumu koncentrēt šos līdzekļus noteiktām mērķgrupām un ESF (vai valsts budžetu) izmantot citām mērķgrupām.

Komisija uzskata, ka turpmāk minēto iemeslu dēļ ir normāli, ka Portugālē dalībnieki nepiederēja pie ekonomiski neaktīvu *NEET* jauniešu grupas:

- revīzijas laikā no JNI tika finansēti tikai valsts nodarbinātības dienesta pasākumi. Valsts nodarbinātības dienests strādā galvenokārt ar nenodarbinātu *NEET* jauniešu grupu šādos divos virzienos: mācekļi un atbalsts nodarbinātībai;

- Portugālē garantijas jauniešiem shēma tika sākota, novērtējot *NEET* visiem jauniešiem, kas jau bija valsts nodarbinātības dienesta uzskaitē, un norādot, ka saistībā ar šādiem jauniešiem veicamas prioritāras intervences;

- saskaņā ar datu analīzi par 5. attēlu *NEET* līmenis ir reprezentatīvs drīzāk bezdarbnieku grupā, nevis ekonomiski neaktīvo jauniešu grupā.

145. Tas, ka dažas dalībvalstis nevarēja nodrošināt papildu priekšfinansējumu, nenozīmē, ka tajās tika lēni sākota pasākumu ieviešana JNI ietvaros. Daudzos gadījumos dalībvalstu izdevumi bija pietiekami, bet tās nevarēja tos pieprasīt, jo tās nebija izpildījušas nepieciešamos nosacījumus par maksājumu pieteikumu iesniegšanu Komisijai (t. i., tās vēl nebija iecēlušas vadošo iestādi un sertifikācijas iestādi).

147. JNI novērtējumā izdevies maksimāli daudz izmantot pieejamo informāciju un datus.

Vairākums pirmo JNI novērtējumu, ko dalībvalstis iesniedza Komisijai, koncentrējās uz pieņemto pasākumu veidolu, būtiskumu un darbību īstenošanu.

148. Tā kā izdevumi bija atbilstīgi kopš 2013. gada septembra, Komisija uzskata, ka novērtējuma konstatējumi bija noderīgi programmu virzīšanai atlikušajā laikā.

153. Komisija cieši uzrauga šo problēmu. JNI programmas vadošā iestāde kopīgi ar reģioniem cenšas izstrādāt jaunus risinājumus samaksai par mācekļa praksi dalībniekiem programmas ietvaros, lai samazinātu kavēšanos.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Komisijas kopīga atbilde par 159. un 160. punktu.

Komisija uzskata, ka pašreizējie rezultāti garantijas jauniešiem shēmas īstenošanā neatpaliek no sākotnējām iecerēm. Komisija norāda, ka Palātas secinājumi ir balstīti uz revīzijas tvērumā norādīto aspektu novērtējumu. Komisijas 2016. gada oktobra paziņojumā (COM(2016) 646 *final*) „Garantija jauniešiem un jaunatnes nodarbinātības iniciatīva — pēc trīs gadiem” ir norādīti pirmie pozitīvie rezultāti un svarīgi papildelementi, piem., tas, ka garantijas jauniešiem shēma stimulē strukturālās

reformas un inovāciju politiku. To atzinusi arī Eiropadome, 2016. gada 15. decembrī aicinot turpināt garantijas jauniešiem shēmu un atzinīgi novērtējot arvien pieaugošo atbalstu jaunatnes nodarbinātības iniciatīvai. Turklāt EPSCO padome 2016. gada 8. decembrī apstiprināja, ka līdz šim veiktie pasākumi un reformas ir devuši pirmos pozitīvos rezultātus.

Komisija savā oktobra paziņojumā atzinusi, ka garantijas jauniešiem shēmas vēl nav sasniegušas visus jauniešus, kuri ir kļuvuši par bezdarbniekiem vai pārtraukuši mācības, un norādījusi vairākas svarīgas jomas, kurās jāveic uzlabojumi, tostarp jānodrošina labāka sadarbība ar neregistrētiem *NEET* un mazkvalificētiem jauniešiem.

Komisija uzskata, ka JNĪ ir ievērojami veicinājuši garantijas jauniešiem shēmas šajās dalībvalstīs. Kaut gan dažās dalībvalstīs shēma tika īstenota novēloti, 2016. gadā shēmas īstenošana pakāpeniski progresēja. 2016. gada jūlijā 1,4 miljoni cilvēku piedalījās JNĪ atbalstītajā pasākumā 20 atbalsttiesīgajās dalībvalstīs. Līdz 2016. gada novembra beigām šādu cilvēku skaits jau bija pieaudzis līdz 1,6 miljoniem. Visas minētās dalībvalstis uzskata, ka JNĪ ir svarīgākais mehānisms vai svira, kas darbina garantijas jauniešiem shēmu. Dažos gadījumos to izmanto, lai atbalstītu vairākumu vai visus pasākumus, kas tiek plānoti garantijas jauniešiem shēmu ietvaros; piem., Spānijā 80 % no visām garantijas jauniešiem darbībām tiek finansētas, izmantojot JNĪ. Itālijā JNĪ kļūva par nozīmīgu reformu virzītājspēku un tika izveidoti jauni jauniešu nodarbinātības dienesti.

Komisijas paziņojumā (COM(2016) 646 *final*) „Garantija jauniešiem un jaunatnes nodarbinātības iniciatīva — pēc trīs gadiem” šie rezultāti ir norādīti.

Lai gan ir pārāgri novērtēt rezultātus, jo darbības turpinās un atbalsts joprojām tiek sniegts daudziem jauniešiem, mēs jau varam teikt, ka JNĪ ir sasniegusi vienu no saviem pirmajiem mērķiem, kas ir izvirzīt jauniešu nodarbinātību dalībvalstu politisko lēmumu centrā.

161. Savā 2016. gada oktobra paziņojumā Komisija atzinusi, ka ir jāveic lielāks darbs to jauniešu atbalstam, kuriem ir visgrūtāk iesaistīties darba tirgū. Lai gan kļūst redzami rezultāti, garantijas jauniešiem shēmas vēl nav sasniegušas visus jauniešus, kas zaudējuši darbu vai pametuši mācības, un jaunieši pašās neaizsargātākajās situācijās, tostarp mazkvalificēti un neregistrēti *NEET* jaunieši, ir nepietiekami pārstāvēti saņēmēju vidū.

Tomēr, kā norādīts paziņojumā, garantijas jauniešiem shēma ir mainījusi savu uzsvaru, vairāk pievēršoties savlaicīgas iejaukšanās praksei un neregistrētiem *NEET* jauniešiem, norādījusi uz esošajām nepilnībām saistībā ar pakalpojumu sniegšanu un nodrošinājusi, ka informēšanai tiek veltīta lielāka uzmanība. Komisija arī palīdzējusi sadalīt līdzekļus dažādām politikas jomām un izveidot dzīvotspējīgas partnerības starp svarīgākajiem dalībniekiem, kas atbild par aptvērumu.

Skaitļi, kas atbilst vidējam gada rādītājam par jauniešiem garantijas jauniešiem shēmas sākumposmā 2014. un 2015. gadā rāda, ka dažās dalībvalstīs pastāv leģitīma iespēja izvēlēties pakāpeniski ieviest garantijas jauniešiem shēmu. Tikai vidējā termiņā, kad būs pabeigta papilddatu vākšana, Komisija varēs novērtēt sasniegto saistībā ar *NEET* jauniešu apzināšanu un reģistrēšanu.

163. Komisija uzskata, ka šādi rezultāti ir īpaši pozitīvi, ņemot vērā to, cik augsts līmenis ir noteikts rādītāju sistēmā: izstāšanās no garantijas jauniešiem shēmas notiek tad, kad piedāvājums tiek izmantots, nevis tad, kad piedāvājums tiek pieņemts. Turklāt ES kopumā procentos izteikts savlaicīgu un ar pozitīvu rezultātu saistītu izstāšanās gadījumu skaits (piedāvājums tiek pieņemts četrus mēnešus laikā) attiecībā uz garantijas jauniešiem shēmu 2015. gadā palielinājās salīdzinājumā ar 2014. gadu. ES mērogā ir arī palielinājies procentos izteikts tādu pozitīvu gadījumu skaits, kas notiek sešus mēnešus pēc izstāšanās no shēmas, un procentos izteikts tādu *NEET* jauniešu skaits, kurus sasniegusi garantijas jauniešiem shēma.

1. ieteikums

Pirmais ievilkums. Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir adresēts galvenokārt dalībvalstīm.

Komisija piekrīt šim ieteikumam, ciktāl tas attiecas uz Komisiju, un plāno noteikt atbilstīgas darbības, kad tiks ierosinātas jaunas iniciatīvas.

Lai gan Komisija pilnībā atzīst, ka ir svarīgi ierobežot ieceres un noteikt reālus mērķus, tā tomēr vēlētos uzsvērt, ka svarīgi ir noteikt tālejošu politikas mērķi, tādējādi veicinot politikas stimula veidošanos saistībā ar garantijas jauniešiem shēmu.

Otrā ievilkums. Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir adresēts galvenokārt dalībvalstīm.

Komisija piekrīt šim ieteikumam, ciktāl tas attiecas uz Komisiju, un plāno noteikt atbilstīgas darbības, kad tiks ierosinātas jaunas iniciatīvas.

Gatavojot GJĪP dalībvalstīs, Komisija lūdza, lai dalībvalstis nosaka un analizē svarīgākās strukturālās problēmas un īpašas atšķirības, kas ir būtiskas attiecīgās valsts situācijai, kā arī ieskicē indikatīvu laika grafiku pakāpeniskai garantijas jauniešiem shēmas īstenošanai, ja šāds grafiks tiek plānots.

165. Komisija piekrīt, ka ir jāveic lielāks darbs, atbalstot tos jauniešus, kuri ir visvairāk atšķirti no darba tirgus, bet vēlas atgādināt Palātai, ka Padomes ieteikumā ir pieļauts pakāpeniski ieviest garantijas jauniešiem shēmas un nav konkrēta mērķdatuma shēmas ieviešanai visam *NEET* jauniešu kopumam.

Turklāt aptvērums bija svarīgs elements dalībvalstu pieejā garantijas jauniešiem shēmai. Vairākumā gadījumu jaunieši tika mudināti reģistrēties pie pakalpojumu sniedzējiem un divas trešdaļas no visiem valsts nodarbinātības dienestiem iesaistījās aptvēruma nodrošināšanā garantijas jauniešiem shēmas īstenošanas laikā. Saistībā ar šo bija svarīgi palielināt izpratni, pakalpojumu pieejamību un klāstu, izstrādājot ne tikai tiešsaistes reģistrāciju un mērķtiecīgas kampaņas, bet arī vienas pieturas punktus, mobilus vai decentralizētus pakalpojumus un veicot aktīvu darbu ar visdažādākajiem partneriem.

2. ieteikums

Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir adresēts galvenokārt dalībvalstīm.

Komisija piekrīt šim ieteikumam, ciktāl tas attiecas uz Komisiju un norāda, ka ieteikums jau tiek īstenots. Komisija, piedāvājot finanšu atbalstu un politikas konsultācijas tehniskās palīdzības veidā, spēju veidošanu un kopīgas mācības, jau sniedz atbalstu dalībvalstīm, kad tās izstrādā aptvēruma stratēģijas.

168. Dažādās dalībvalstīs atšķiras nepieciešamie līdzekļi garantijas jauniešiem shēmas ieviešanai. Daudzās dalībvalstīs varētu nebūt pietiekami ES līdzekļi garantijas jauniešiem shēmas ieviešanai nepieciešamo tālejošo reformu pabeigšanai, un papildu līdzekļi jārod valsts budžetā.

Komisija atzinīgi novērtētu labāku pārskatu par aplēstajām izmaksām visiem pasākumiem, kas tiek plānoti, lai ieviestu garantijas jauniešiem shēmu katrā dalībvalstī, bet Komisija arī apzinās, ka ikviena aplēse par garantijas jauniešiem shēmas izmaksām var tikt apšaubīta, jo daudzās dalībvalstīs garantijas jauniešiem shēmas ieviešana arī prasa veikt padziļinātas strukturālās reformas apmācības, darba meklēšanas un izglītības sistēmās, lai radikāli uzlabotu pāreju no skolas uz darbu un jauniešu nodarbināmību.

169. Komisija vienmēr uzsvērusi, ka, neraugoties uz ievērojamo ES finanšu atbalstu, kas ir pieejams dalībvalstu atbalstam, dalībvalstīm arī jānosaka, ka valsts budžetā jauniešu nodarbinātības pasākumiem jāpiešķir prioritāte.

Tomēr Komisija atzīst, ka ir jāpalielina ES mērogā pieejamie līdzekļi jauniešu bezdarba novēršanai. Tādēļ Komisija nesēn ierosinājusi palielināt JNĪ pieejamos līdzekļus 2017.–2020. gadam.

3. ieteikums

Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir adresēts galvenokārt dalībvalstīm.

Komisija patiesi atzinīgi novērtētu labāku pārskatu par aplēstajām izmaksām visiem pasākumiem, kas tiek plānoti, lai ieviestu garantijas jauniešiem shēmu, un pēc iespējas un nepieciešamības sniegs dalībvalstīm atbalstu šī procesa ietvaros. Tomēr šajā posmā nav iespējams noteikt šāda atbalsta modalitātes.

4. ieteikums

Komisija piekrīt šim ieteikumam, ciktāl tas attiecas uz Komisiju, un skatīs iespējas apspriest kvalitātes kritēriju standartus saistībā ar darbu, ko Nodarbinātības komiteja (*EMCO*) veic, uzraugot garantijas jauniešiem shēmu.

Komisija norāda, ka šī ieteikuma otrā daļa ir adresēta dalībvalstīm.

173. 2015. gadā datu vākšana tika nepārprotami uzlabota no datu pilnīguma un kvalitātes viedokļa salīdzinājumā ar 2014. gadu. Vairākums valstu veica ievērojamu darbu, lai pielāgotu garantijas jauniešiem shēmas uzraudzības datu vākšanas un/vai apkopošanas metodes nolūkā uzlabot atbilstību rādītāju sistēmā noteiktajai specifikācijai. Uzlabojās arī kvalitatīvie dati par piedāvājumu raksturīgākajām iezīmēm. Šis darbs veicina datu labāku salīdzināmību starp valstīm, neraugoties uz joprojām pastāvošām atsevišķām problēmām, kas jāņem vērā, skaidrojot rezultātus.

Uzlabojumi veicami tādās svarīgās jomās kā pilnīgāki dati par turpmāko izsekojamību (šādu datu joprojām nav par astoņām valstīm) un mazāks tādu gadījumu skaits, kad saistībā ar datiem par izstāšanos no shēmas un turpmāko izsekojamību nav zināms iznākums un turpmākas situācijas.

Saistībā ar šo *EPSCO* padome aicinājusi dalībvalstis turpināt darbu, lai sasniegtu labāku valsts datu salāgošanu ar kopējo rādītāju sistēmu saistībā ar garantijas jauniešiem shēmas uzraudzību, ņemot vērā valsts datu pašreizējās iespējas un ierobežojumus.

5. ieteikums

Komisija piekrīt ieteikuma pirmajai daļai un uzskata, ka tā ir daļēji ieviesta, kā paskaidrots turpmāk. Šajā jomā Komisija jau cieši sadarbojas ar dalībvalstīm, jo īpaši piedaloties Nodarbinātības komitejas Rādītāju grupas darbā, piedāvājot atbalstu dalībvalstīm, kas sniedz pārskatus par datiem atbilstīgi rādītāju sistēmai, un *ILO* mērķatbalstu trim dalībvalstīm, kas tiek sniegts EK un *ILO* darbības ietvaros saistībā ar jauniešu nodarbinātību.

Komisija norāda, ka šī ieteikuma otrā daļa ir adresēta dalībvalstīm.

174. Komisija uzskata, ka JNI ir ievērojami veicinājusi garantijas jauniešiem shēmas šajās dalībvalstīs. Kaut gan dažās dalībvalstīs shēma tika īstenota novēloti, 2016. gadā shēmas īstenošana pakāpeniski progresēja. Skatīt Komisijas atbildi par 159. punktu. Komisija 4. oktobrī pieņēma paziņojumu par dalībvalstu panākto progresu saistībā ar garantijas jauniešiem shēmu un JNI „Garantija jauniešiem un jaunatnes nodarbinātības iniciatīva — pēc trīs gadiem” (COM(2016) 646 *final*). Viens no paziņojumā izdarītajiem secinājumiem ir, ka, neraugoties uz kavēšanos ar struktūru veidošanu, JNI 20 atbalsttiesīgajās dalībvalstīs tiek uzskatīta par galveno mehānismu garantijas jauniešiem shēmas īstenošanai. Dažos gadījumos shēmu izmanto, lai atbalstītu vairākumu vai visus pasākumus garantijas jauniešiem shēmas ietvaros. Šajā ziņojumā arī parādīts, ka kopš 2015. gada beigām ir vērojams lielāks progress. Tas, ka dalībvalstis nav iesniegušas maksājuma pieteikumus norādīto papildu priekšfinansējumu par pilnu summu dalībvalstis maksājuma pieteikumus nav norādījušas papildu priekšfinansējuma pilno summu, nenozīmē, ka tās šo summu nav pilnībā izmantojušas vai pat pārtērējušas. Tā kā dalībvalstīm tika prasīts pieprasīt tikai pusi no papildu priekšfinansējuma Savienības iemaksās (tostarp īpašo piešķirumu JNI vajadzībām un ESF

ieguldījumu par labu JNI), tās varbūt pieņēmušas lēmumu nepieprasīt izdevumus nekavējoties (piem., naudas plūsmas apsvērumu dēļ vai ar izdevumu pārbaudi saistītu apsvērumu dēļ).

Visbeidzot ir svarīgi norādīt, ka šajā posmā rezultāti jāskata piesardzīgi un tie jāuzskata par sākotnējiem rezultātiem. Pirmkārt, tas ir tādēļ, ka darbību veikšanas laiks var pārsniegt vienu vai trīs gadus. Otrkārt, daudzas dalībvalstis labāk izvēlas ziņot tikai par pabeigtām darbībām (šāda izvēle tiek pieļauta saskaņā ar JNI tiesisko regulējumu).

175. Komisijas norāda, ka regulējumā nav noteiktas īpašas prasības sīki novērtēt raksturīgākās iezīmes dažādām jauniešu apakšgrupām, kas saņem JNI atbalstu. Regulējumā ir noteikta prasība iesaistīt attiecīgos partnerus un apspriesties ar tiem, bet nav prasības ņemt vērā visus attiecīgo partneru priekšlikumus. Attiecīgi darbības programmai jāsniedz informācija par darbībām, kas ir veiktas partneru iesaistīšanai darbības programmu sagatavošanas procesā.

176. Komisija norāda, ka kopīgo noteikumu regulas 95. pantā un X pielikumā nav noteikts, ka dalībvalstis nevar izmantot ESI fondus tādu pasākumu atbalstam, kuriem iepriekš atbalsts bijis no valsts budžeta. Turklāt noteikumos nav noteikta prasība dalībvalstīm palielināt publiskos izdevumus saistībā ar dažu veidu pasākumiem vai mērķgrupām.

Regulas 95. pants nosaka, ka dalībvalstīm nav ļauts samazināt publisko investīciju līmeni. Atbilstība papildināmībai tiek pārbaudīta saskaņā ar 95. panta 4. punktu un X pielikumu. Ja to piemēro, pārbaude pamatojas uz publisko investīciju vispārējo līmeni valsts vai reģiona mērogā, nevis to, kāda veida pasākumu dalībvalsts finansē.

6. ieteikums

Komisija nepiekrīt šim ieteikumam.

Regulējumā nav noteiktas īpašas prasības sīki novērtēt raksturīgākās iezīmes dažādām jauniešu apakšgrupām, kas saņem JNI atbalstu darbības programmu ietvaros.

Tomēr Komisija strādā ar dalībvalstīm dažādos forumos, sniedzot tām atbalstu darbībās, ar kurām tiek sasniegti ekonomiski neaktīvi jaunieši. Saistībā ar šo Komisija arī turpmāk sniegs norādes dalībvalstīm par to, kā izstrādājami pasākumi, kas izveidoti atbilstīgi dažādu JNI mērķgrupu vajadzībām.

177. Komisija uzskata, ka visi ieviestie noteikumi ir pietiekami.

Diskusijās par programmām Komisija jo īpaši novērtēja atsaucē scenārijus, lai pārliecinātos, ka mērķi ir stingri noteikti.

Ja informāciju nevar atrast *ex-ante* novērtējumā, Komisija parasti pieprasa iesniegt metodikas dokumentu.

Komisija jau pirms diskusijas 2013. gadā nodeva dalībvalstu rīcībā divus pamatdokumentus par to, kā tiek noteikti un koriģēti mērķi ESF vajadzībām. Ja atsaucē rādītājus nevar pamatot ar pierādījumiem vai trūkst vēsturisko datu, tiek noteikta prasība sagatavot rīcības plānu vispārējo *ex-ante* nosacījumu ietvaros.

178. Komisija uzskata, ka rādītāji attiecas uz dažādiem posmiem ceļā uz iekļaušanu/ darba tirgu. Ja dalībnieks saņem atbalstu no divām secīgām intervencēm, kas ir viena un tā pati intervence, JNI intervences pabeigšana un piedāvājuma pieņemšana tiek skaitīta tikai vienu reizi, kad dalībnieks pamet shēmu. Ja dalībnieks saņem atbalstu divās dažādās darbībās un tās abas ir pabeigtas, dalība tiek skaitīta divas reizes kā JNI atbalstītas darbības pabeigšana un vismaz vienu reizi kā piedāvājuma pieņemšana pēc pirmās intervences pamešanas.

7. ieteikums

Komisija nepiekrīt šim ieteikumam.

Ja tiek vērtēta tikai tā situācija, kādā atrodas JNI dalībnieki, kas ir pabeiguši dalību darbībā, pastāv iespējams risks, ka rezultāti tiek nepietiekami uzrādīti. Turklāt Palātas ierosinātā pārskatīšana nozīmētu mainīt aprēķina pamatojumu, tomēr kopīgo rezultātu rādītāji ir obligāti visām dalībvalstīm un ir ar tām saskaņoti.

Komisija vēlētos uzsvērt, ka skaitīšanas metodika, kas ir pieņemta JNI vajadzībām, pamatojas uz tradīcijām, kas tiek izmantotas ESF rādītājiem, t. i., tiek skaitīti gadījumi, kad izstāšanās no shēmas ir pozitīvs risinājums neatkarīgi no tā, vai dalība darbībā ir pabeigta. Turklāt ikvienas izmaiņas spēkā esošajos noteikumos radītu ievērojamu slogu dalībvalstīm un kavētu tādu datu salīdzināmību, par kuriem tika ziņots pirms tradīcijas maiņas.

Ir nepieciešams novērtējums, lai izdarītu secinājumu par to, vai rezultāti par kādu dalībnieku ir tieši attiecināmi uz JNI (vai ESF) intervenci, un to nevar izdarīt uzraudzības sistēmā.

Komisija arī turpmāk centīsies vairāk skaidrot uzraudzības problēmas, sniedzot norādījumus un lūdzot dalībvalstīm sniegt atgriezenisko saiti vairākos svarīgos jau pastāvošos forumos.

179. Komisija norāda, ka daudzos gadījumos dalībvalstu izdevumi bija pietiekami, bet tās nevarēja tos pieprasīt, jo tās nebija izpildījušas nepieciešamos nosacījumus par maksājumu pieteikumu iesniegšanu Komisijai (t. i., tās vēl nebija iecēlušas vadošo iestādi un sertifikācijas iestādi).

Komisijas kopīga atbilde par 180. un 181. punktu.

Šajā posmā rezultāti jāskata piesardzīgi un tie jāuzskata par sākotnējiem rezultātiem. Pirmkārt, tas ir tādēļ, ka darbību veikšanas laiks var pārsniegt vienu vai divus gadus. Otrkārt, daudzas dalībvalstis labāk izvēlas ziņot tikai par pabeigtām darbībām (šāda izvēle tiek pieļauta saskaņā ar JNI tiesisko regulējumu). Tāpat nevar izdarīt secinājumus, pamatojoties uz izdevumiem, kas pieprasīti Komisijai, jo finanšu īstenošana nerāda faktisko īstenošanu.

181. Regulējumā ir skaidri noteikta prasība veikt pirmo JNI novērtējumu līdz 2015. gada decembrim, ņemot vērā izdevumu atbilstīgumu kopš 2013. gada septembra. Komisija uzskata, ka novērtējuma konstatējumi bija lietderīgi programmu virzīšanai atlikušajā laikā.

182. Komisija piekrīt, ka pasākumi jāizstrādā, ņemot vērā jauniešu vajadzības, un ir ļoti svarīgi noteikt dalībnieku profilu. Saistībā ar šo Komisija sniegusi dalībvalstīm norādījumus par pasākumu izstrādi.

Saskaņā ar ESF regulas 16. pantu JNI ir paredzēta jauniešiem līdz 25 gadu vai 30 gadu vecumam, kas nav iesaistīti nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā. Tajā nav noteiktas prasības sniegt atbalstu īpašām grupām. Tādējādi dalībvalstīm jānosaka JNI mērķgrupa ESF regulas 16. pantā noteikto ierobežojumu ietvaros un atbilstīgi dalībvalsts reālajai situācijai. Tā kā JNI nodrošina līdzekļus ierobežotā apmērā, dalībvalstis pieņēmušas lēmumu koncentrēt JNI līdzekļus īpašām mērķgrupām un izmantot ESF citiem pasākumiem, kuru mērķis ir visgrūtāk sasniedzamas jauniešu grupas. Daudzi pasākumi, kuru mērķgrupa ir šādi neaizsargāti jaunieši, ir ieplānoti 9.i) ieguldījumu prioritātē.

Notikums	Datums
Revīzijas plāna pieņemšana / revīzijas sākums	9.9.2015
Ziņojuma projekta oficiāla nosūtīšana Komisijai (vai citai revidējamai vienībai)	26.1.2017
Galīgā ziņojuma pieņemšana pēc pretrunu procedūras	8.3.2017
Komisijas (vai citas revidējamās vienības) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	31.3.2017